

Energipolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om energipolitik. Yrkandena rör bl.a. energipolitikens övergripande inriktning, kärnkraft, olika typer av förnybar energi och energieffektivisering. I flera fall hänvisar utskottet till att de frågor som tas upp i motionerna omfattas av den energioverenskommelse som slöts mellan fem partier i juni 2016 och till att Energi-kommissionens förslag för närvarande är ute på remiss.

I betänkandet finns 23 reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Cirka 60 yrkanden i motioner från den allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Utskottets överväganden.....	8
Energipolitikens övergripande inriktning	8
Energipolitikens mål	8
Motionerna.....	9
Vissa kompletterande uppgifter	12
Utskottets ställningstagande.....	17
Förnybar energi	20
Motionerna.....	20
Vissa kompletterande uppgifter	23
Utskottets ställningstagande.....	32
Kärnkraft	35
Motionerna.....	35
Vissa kompletterande uppgifter	37
Utskottets ställningstagande.....	39
Vissa gasfrågor	40
Motionerna.....	40
Vissa kompletterande uppgifter	41
Utskottets ställningstagande.....	45
Energieffektivisering	46
Motionerna.....	46
Vissa kompletterande uppgifter	48
Utskottets ställningstagande.....	52
Vissa övriga frågor	53
Motionerna.....	53
Vissa kompletterande uppgifter	55
Utskottets ställningstagande.....	58
Reservationer	59
1. En långsiktig energipolitik, punkt 1 (M, C, L, KD).....	59
2. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (M).....	59
3. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (SD)	60
4. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (C).....	63
5. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (V).....	64
6. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (L).....	65
7. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (KD).....	66
8. Förnybar energi, punkt 3 (M)	68
9. Förnybar energi, punkt 3 (SD).....	69
10. Förnybar energi, punkt 3 (C)	71
11. Förnybar energi, punkt 3 (V).....	73
12. Förnybar energi, punkt 3 (L)	74
13. Förnybar energi, punkt 3 (KD)	75
14. Kärnkraft, punkt 4 (SD).....	77
15. Kärnkraft, punkt 4 (V).....	79
16. Kärnkraft, punkt 4 (L)	80
17. Vissa gasfrågor, punkt 5 (SD)	81
18. Vissa gasfrågor, punkt 5 (KD).....	82

19. Energieffektivisering, punkt 6 (SD)	83
20. Energieffektivisering, punkt 6 (C).....	84
21. Energieffektivisering, punkt 6 (V).....	85
22. Energieffektivisering, punkt 6 (KD).....	86
23. Vissa övriga frågor, punkt 7 (SD).....	87
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	89
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	89

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. En långsiktig energipolitik

Riksdagen avslår motion

2016/17:2670 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 2.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

2. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:117 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 2,

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24,

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6,

2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,

2016/17:1737 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12,

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1,

2016/17:3189 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 2, 15, 17, 21 och 24.

Reservation 2 (M)

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (C)

Reservation 5 (V)

Reservation 6 (L)

Reservation 7 (KD)

3. Förnybar energi

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:416 av Jenny Petersson (M),

2016/17:531 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkandena 1 och 2,

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15,

2016/17:1027 av Katarina Brännström och Roland Gustbée (båda M),

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 4 och 10,

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 2, 4 och 13,

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 19,

2016/17:2398 av Sara-Lena Bjälkö (SD),

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 8,

2016/17:3114 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1,

2016/17:3167 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 7 och

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 4, 7 och 14.

Reservation 8 (M)
Reservation 9 (SD)
Reservation 10 (C)
Reservation 11 (V)
Reservation 12 (L)
Reservation 13 (KD)

4. Kärnkraft

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:737 av Erik Ottoson (M) yrkandena 1 och 4,

2016/17:828 av Michael Svensson (M),

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,

2016/17:1558 av Betty Malmberg (M) yrkandena 2 och 3,

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 7, 8 och 12,

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 10 och 11,

2016/17:2759 av Lars Eriksson (S) och

2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10.

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (V)

Reservation 16 (L)

5. Vissa gasfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 21, 26 och 31,

2016/17:2723 av Gunilla Nordgren (M) och

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 10.

Reservation 17 (SD)

Reservation 18 (KD)

6. Energieffektivisering

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 23,

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 36,

2016/17:1981 av Staffan Danielsson och Peter Helander (båda C) yrkande 1,

2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 1 och

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 44.

Reservation 19 (SD)

Reservation 20 (C)

Reservation 21 (V)

Reservation 22 (KD)

7. Vissa övriga frågor

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:624 av Laila Naraghi m.fl. (S),

2016/17:1301 av Jan Lindholm (MP),

2016/17:1727 av Said Abdu (L),

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 27,

2016/17:1948 av Hans Rothenberg (M),

2016/17:2053 av Jan R Andersson (M) och

2016/17:2382 av Carl-Oskar Bohlin (M).

Reservation 23 (SD)

Stockholm den 23 mars 2017

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M), Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M), Josef Fransson (SD), Per-Arne Håkansson (S), Lise Nordin (MP), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Anna Wallén (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD), Mattias Jonsson (S), Anna-Caren Säterberg (S), Sofia Fölster (M), Maria Weimer (L) och Rickard Nordin (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 63 motionsyrkanden om energipolitik från allmänna motionstiden 2016/17.

Utskottets överväganden

Energipolitikens övergripande inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som på olika sätt rör energipolitikens övergripande inriktning. Utskottet hänvisar bl.a. till den energiöverenskommelse som fem partier slöt i juni 2016 och till att förslag från den parlamentariskt sammansatta Energikommissionen för närvarande är ute på remiss.

Jämför reservationerna 1 (M, C, L, KD), 2 (M), 3 (SD), 4 (C), 5 (V), 6 (L) och 7 (KD).

Energipolitikens mål

Av budgetpropositionen för 2017 framgår att det övergripande målet för energipolitiken är att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på villkor som är konkurrenskraftiga jämfört med omvärlden. Energipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. Härigenom främjas en god ekonomisk och social utveckling i hela Sverige. Regeringen anger att detta och övriga relevanta mål för energipolitiken framgår av riksdagens beslut i juni 2002 om riktlinjer för energipolitiken (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17).

Av budgetpropositionen framgår vidare att det i enlighet med propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi har beslutats om ett antal energipolitiska mål (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25). Därefter redovisas följande tre mål:

- Andelen förnybar energi ska 2020 utgöra minst 50 procent av den totala energianvändningen.
- Andelen förnybar energi i transportsektorn ska 2020 vara minst 10 procent.
- Energianvändningen ska vara 20 procent effektivare till 2020. Målet uttrycks som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet med 20 procent mellan 2008 och 2020.

Vidare anges det att Sverige och Norge sedan den 1 januari 2012 har en gemensam elcertifikatsmarknad med det gemensamma målet att öka den förnybara elproduktionen med 28,4 terawattimmar (TWh) mellan 2012 och 2020. Det gemensamma målet delas mellan länderna. Sverige har satt upp ett nationellt finansieringsmål som ligger i linje med det gemensamma målet. Det nationella målet är att finansiera 30 TWh ny förnybar elproduktion till 2020 jämfört med 2002 (prop. 2014/15:123, bet. 2015/16:NU6). Det nya nationella

finansieringsmålet ersätter det mål som riksdagen tidigare har fastställt för produktion av förnybar el som innebar en ökning med 25 TWh till 2020 jämfört med 2002.

Motionerna

I kommittémotionen 2016/17:2670 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) konstateras det att följderna av klimatförändringarna syns i Sverige och att anpassning till ett förändrat klimat blir allt viktigare. Motionärerna påpekar vidare att alliansregeringens klimat- och energiöverenskommelse lade en grund för långsiktighet i klimatpolitiken. Motionärerna anser att Sverige behöver en långsiktig och effektiv energipolitik för att nå de uppsatta klimatmålen. Ett tillkännagivande med den innebörden begärs i motionen (yrkande 2).

Sveriges välfärd, jobb och konkurrenskraft är beroende av en energipolitik som lever upp till behoven och förväntningarna från en omvärld i ständig förändring, sägs det inledningsvis i kommittémotion 2016/17:3189 av Lars Hjälmared m.fl. (M). Motionärerna anser att den svenska energipolitiken ska värna klimatet, vara ekologisk hållbar, säkra tillgången till el till konkurrenskraftiga priser och garantera att el finns när vi behöver den. De påpekar att Sverige i grunden har goda förutsättningar att klara energibehoven med en god mix av vattenkraft, kärnkraft och förnybar energi och erinrar om att alliansregeringen 2009 träffade en historisk överenskommelse som värnar vattenkraften, välkomnar mer förnybar energi och där kontrollerade generationsskiften blir möjliga i den svenska kärnkraften. Ett tillkännagivande om att Sverige ska ha ett robust energisystem på tre ben med vattenkraft, kärnkraft och ny, förnybar energi efterfrågas (yrkande 1).

Mineral- och metallutvinnande industri är generellt energikrävande verksamheter, sägs det i kommittémotion 2016/17:117 av Josef Fransson m.fl. (SD). Motionärerna betonar behovet av en stabil kraftproduktion och hög leveranssäkerhet där vattenkraft jämte kärnkraft under de senaste decennierna har tjänat Sverige och den svenska industrin på ett oerhört värdefullt sätt. På senare tid har dock politiken kommit att rikta in sig på subventionerade väderberoende energislag som håller på att slå sönder såväl leveranssäkerheten som energimarknaden. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att regeringen ska prioritera att gruvnäringen har tillgång till leveranssäker energi till globalt konkurrenskraftiga priser (yrkande 2).

I kommittémotion 2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) sägs det att Sverigedemokraterna vill föra en energipolitik som säkerställer en prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushåll som näringsliv, vilket gör att Sverige kan upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard. Motionärerna anser att det är viktigt för en nation att ha kontroll över sin egen energiförsörjning, vilket dock inte utesluter att energisystem kan delas och utvecklas genom samarbete mellan nationer i

Sveriges närområde. Motionärerna efterfrågar ett tillkännagivande om energipolitikens inriktning med denna inriktning (yrkande 1).

Sveriges och Europas fokus måste riktas mot energiforskning där målet är att nya energislag ska bli så billiga att de konkurrerar ut fossila bränslen, sägs det i kommittémotion 2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD). Vidare anser motionärerna att utsläppsminskningar utan koppling till kommersiellt bärkraftiga innovationer är kostsamt och påverkar jobb och välfärd i Sverige och Europa negativt. Sverige och Europa måste, enligt motionärerna, därför inrikta sin energiforskning på att nya energislag ska bli så billiga att de konkurrerar ut fossila bränslen. Dagens förnybara energislag klarar sällan ekonomiska, tekniska eller miljömässiga hållbarhetsmål, vilket gör att fossila bränslen kommer att vara den dominerande energin i världen. Motionärerna vill ha ett riksdagsuttalande om att regeringen både i Sverige och i EU bör fokusera klimatpolitiken på energiforskning och på nästa generations gröna energi (yrkande 7).

Centerpartiet har en lång tradition av att driva politik som förenar ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet, sägs det inledningsvis i partimotion 2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C). Motionärerna redovisar en vision om att Sverige till 2050 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Som delmål på vägen till 2050 vill de ha 100 procent förnybar energi till 2040, vilket ställer krav på energieffektiviseringar och en mångfald av förnybara energislag, i både liten och stor skala.

Motionärerna konstaterar att Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna, Socialdemokraterna och Miljöpartiet har enats om en bred och långsiktig överenskommelse om inriktningen på energipolitiken. De framhåller att Centerpartiet är det enda parti som varit en del av alla de breda energiöverenskommelser som slutits under de senaste årtiondena, och att partiet kommer att fortsätta ta ansvar för en omställning mot ett helt förnybart energisystem ser motionärerna som en självklarhet. De anser dock att riksdagen genom ett tillkännagivande bör framföra att även regeringen ska verka för ett effektivt genomförande av innehållet i energiöverenskommelsen (yrkande 24).

I partimotion 2016/17:1737 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) sägs det att Sverige saknar en tydlig nationell strategi för att göra basindustrin klimatneutral. Motionärerna framhåller att Vänsterpartiet vill öka ambitionen vad gäller målet om nollutsläpp av fossila växthusgaser i Sverige och att det ska vara uppnått senast till 2040. De anser att det krävs betydligt större resurser till bl.a. forskning och demonstrationsanläggningar. Regeringen bör därför återkomma med en nationell strategi för en klimatneutral basindustri till 2040 där industrins ansvar synliggörs (yrkande 12).

Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har Sverige en säker, effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser till konkurrenskraftiga priser, sägs det i Liberalernas partimotion 2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. En långsiktig och stabil energiförsörjning är avgörande för klimatet, de svenska jobben och den svenska konkurrenskraften och därmed även för Sveriges tillväxt och välfärd.

Vidare konstaterar motionärerna att Liberalerna inte står bakom den energiöverenskommelse som slöts 2016 mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna. De anser att överenskommelsen är dyr, dålig för Sverige och saknar klimatnytta. Motionärerna framhåller att Liberalerna vill rikta fokus på att minska Sveriges beroende av fossila energikällor i stället för att straffa koldioxidfri produktion och vill värna Sveriges klimatsmarta energisystem. Därför kan de inte stå bakom målet på 100 procent förnybart elsystem som är en del av energiöverenskommelsen. Enligt dem bör målet i stället vara att värna om det 100 procent fossilfria elsystem som Sverige nästan har uppnått, och de begär ett tillkännagivande med den innebörden (yrkande 6).

Härutöver konstaterar motionärerna att den tunga svenska basindustrin är beroende av en stabil elproduktion under årets alla dagar. Om man ökar andelen väderberoende el samtidigt som fyra kärnkraftsreaktorer stängs i förtid finns risk för att beroendet av fossila energikällor ökar. Motionärerna efterlyser en konsekvensanalys av vad stängningar av reaktorer betyder för förlorad baskraft och ökad energiimport liksom för klimatet (yrkande 7). De anser att ett sådant uppdrag bör läggas på Energimyndigheten.

I Liberalernas partimotion 2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. redovisas en oro för Rysslands agerande på den energipolitiska arenan. Motionärerna anser att Sverige bör arbeta aktivt inom EU för att motverka att den ryska gasledningen Nord Stream II dras i Östersjön och att Ryssland inte släpps in i det internationella energioorganet eller OECD. För att minska beroendet av rysk gas anser motionärerna att EU:s energiunion måste fullföljas. De anser att riksdagen genom ett tillkännagivande ska framföra att Sverige måste delta aktivt i arbetet med energiunionen (yrkande 3).

En trygg och säker energiförsörjning är en viktig motor i vår ekonomi och avgörande för vår välfärd, sägs det i kommittémotion 2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD). Motionärerna framhåller att svenska företag och konsumenterna ska kunna lita på att det finns en stabil och pålitlig elförsörjning. Långsiktiga spelregler och stabila villkor på elmarknaden är också av stor vikt för svenska jobb och svensk konkurrenskraft. Energipolitiken ska därför möjliggöra för kommande generationer att leva och verka i ett hållbart samhälle. Motionärerna vill se en mångfald av förnybar energi inom industrin, energieffektiviseringar och mer investeringar i långsiktiga och hållbara energislag. De framhåller att det är tack vare kombinationen av kärnkraft, vattenkraft, biokraft och vindkraft som Sverige är det land inom EU som har lägst klimatutsläpp inom sin elproduktion. Vidare redovisar de att Kristdemokraterna värnar målet om att Sverige ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären 2050. Detta kräver dock att arbetet med klimat- och energifrågorna intensifieras på såväl den nationella som på den internationella nivån. Ett tillkännagivande med den innebörden efterfrågas (yrkande 2).

När det gäller förnybar elproduktion anser motionärerna att elcertifikatsystemet har varit framgångsrikt men menar att på längre sikt ska subventioner

riktas till introduktion av ny teknik, och inte i evighet underhålla redan färdigutvecklad teknik. Därför bör det redan nu göras en översyn av subventioner för alla energislag (yrkande 15). Generellt sett anser motionärerna att subventioner bör riktas om från elbranschen till de sektorer som har de största klimatutsläppen. För Sveriges del handlar det i första hand om satsningar för mindre utsläpp i transportsektorn.

Vidare framhåller motionärerna att energi- och klimatrådgivning kan medverka till effektivitet. I dag är alla kommuner tvungna att erbjuda energirådgivning, men motionärerna anser inte att detta nödvändigtvis tillhör kommunens kompetensområde. De vill därför ta bort detta krav på kommunerna och i stället förstärka Energimyndighetens uppdrag att erbjuda energirådgivning till privatpersoner och företag (yrkande 17).

Motionärerna vill också att EU:s energipolitik ska vara tillväxtfrämjande och långsiktigt hållbar. För detta måste energiförbrukningen i unionen effektiviseras och moderniseras. EU:s standarder och målsättningar spelar här en viktig roll i att underlätta och uppmuntra frihandel med energi och bör därför utvecklas. Motionärerna ser mycket positivt på utvecklingen av energiunionen för att uppnå målen för en säker, hållbar, konkurrenskraftig och ekonomiskt överkomlig energi för EU och dess medborgare. De begär ett tillkännagivande om betydelsen av att vidhålla energiunionens syfte att säkerställa överkomlig, trygg och hållbar energi för EU och dess medborgare (yrkande 21). Samtidigt konstaterar motionärerna att en sådan garanti för en effektiv, modern och hållbar energiförsörjning inom EU dock inte enbart är beroende av EU:s förmåga och vilja på energiområdet. EU bör uppmuntra medlemsstaternas egen utvinning, förädling och produktion av råvaror och förnybara energislag i syfte att undvika ett beroende av energi från andra länder. Ett tillkännagivande med den innebörden efterfrågas (yrkande 24).

Vissa kompletterande uppgifter

Energiöverenskommelsen

Den 10 juni 2016 presenterades en blocköverskridande ramöverenskommelse mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna. Överenskommelsen slår fast att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Vidare fastställs att målet 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. Enligt överenskommelsen är det ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraftverk, och överenskommelsen innebär inte heller en stängning av kärnkraftverk som en följd av politiska beslut. Ett mål för energieffektivisering för perioden 2020 till 2030 ska tas fram och beslutas senast 2017.

Enligt överenskommelsen ska den förnybara energin fortsätta att byggas ut, och det bedöms vara rimligt att Sverige är nettoexportör av el även på sikt. Partierna är överens om att öka den förnybara elproduktionen inom ramen för

elcertifikatssystemet. Detta system förlängs och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030. Anslutningsavgifterna till stamnätet för havsbaserad vindkraft bör slopas.

När det gäller kärnkraften gäller samma principer som tidigare, och dessa fastslås i överenskommelsen. Avvecklingslagen har avskaffats och kommer inte att återinföras.

Kärnkraftsparentesen är i överenskommelsen förlängd genom att inom ramen för maximalt tio reaktorer tillåta nybyggnad på de platser där kärnkraft produceras i dag. Tillstånd kan ges för att successivt ersätta nuvarande reaktorer i takt med att de når sin ekonomiska livslängd. Tillstånd för nya reaktorer kommer att prövas enligt lagstiftningens krav på bästa tillgängliga teknik. Något statligt stöd för kärnkraft, i form av direkta eller indirekta subventioner, kan inte påräknas. Detta överensstämmer med vad som lades fast i propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25).

Överenskommelsen omfattar även vissa frågor om kärnavfallsfonden och om att skatten på termisk effekt ska avvecklas stegvis. Fastighetsskatten på vattenkraft ska sänkas. I överenskommelsen sägs det även att det ska säkerställas att vattenkraften lever upp till moderna miljökrav.

Energikommissionen

Enligt regeringens uppfattning kräver framtidens energiförsörjning lösningar som ger en trygg, konkurrenskraftig och ekologiskt hållbar tillgång till el. Elkunder ska också kunna förvänta sig att det finns el tillgänglig vid alla tidpunkter under året. Mot den bakgrunden tillsatte regeringen i mars 2015 en parlamentarisk kommission, Energikommissionen, med uppdrag att lämna underlag till en bred politisk överenskommelse om den långsiktiga energipolitiken.

Energikommissionen slutredovisade sitt uppdrag den 9 januari 2017 i betänkandet Kraftsamling för framtidens energi (SOU 2017:2). I betänkandet hade den nyss refererade energiöverenskommelsen beaktats.

Följande energipolitiska mål föreslogs:

- Målet 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. Det är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft, och innebär inte heller en stängning av kärnkraft med politiska beslut.
- Sverige ska 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP).

Vidare konstaterar Energikommissionen att Sverige ska ha ett robust elsystem med en hög leveranssäkerhet, en låg miljöpåverkan och el till konkurrenskraftiga priser. Det skapar långsiktighet och tydlighet för marknadens aktörer och bidrar till nya jobb och investeringar i Sverige. Energipolitiken tar sin utgångspunkt i att Sverige är tätt sammankopplat med sina grannländer i norra

Europa och syftar till att hitta gemensamma lösningar på utmaningar på den gemensamma elmarknaden.

Energikommissionen konstaterar vidare att det är en utgångspunkt att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter nå negativa utsläpp. Energikommissionen lämnar en rad förslag och bedömningar i betänkandet. De innebär bl.a. följande:

- Elcertifikatssystemet ska förlängas och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030.
- Energimyndigheten får i uppdrag att tillsammans med olika branscher formulera sektorsstrategier för energieffektivisering. Sektorsstrategierna kommer att tas fram av Energimyndigheten tillsammans med olika branscher och utgör därmed inget mål som fastställs av riksdagen.
- Anslutningsavgifterna till stamnätet för havsbaserad vindkraft bör slopas. Formerna för detta måste dock utredas närmare.
- Skatten på termisk effekt avvecklas stegvis under en tvåårsperiod med start 2017.
- Principerna om förutsättningarna för planering av nya kärnkraftsreaktorer (prop. 2008/09:163) kvarstår.
- Placeringsreglementet i kärnavfallsfonden ska förändras så att placeringsmöjligheterna utökas fr.o.m. starten på nästa treårsperiod 2018.
- Sverige ska ha moderna miljökrav på svensk vattenkraft, men där prövningssystemet utformas på ett sätt som inte blir onödigt administrativt och ekonomiskt betungande för den enskilde i förhållande till den eftersträvade miljönyttan.
- Fastighetsskatten på vattenkraft ska sänkas till samma nivå som för de flesta övriga elproduktionsanläggningar, dvs. till 0,5 procent av taxeringsvärdet. Skatten ska sänkas stegvis under en fyraårsperiod med start 2017.
- Det ska utredas hur regelverk och skattelagstiftning kan förenklas och anpassas för att underlätta för nya produkter och tjänster inom energieffektivisering, energilagring och småskalig försäljning av el till olika ändamål samt elektrifiering av transportsektorn.
- Ett särskilt energieffektiviseringsprogram för den elintensiva svenska industrin, motsvarande det tidigare s.k. PFE, bör införas, givet att man kan hitta ansvarsfull finansiering.
- En utredning bör tillsättas för att brett utreda vilka eventuella hinder som kan finnas för att möjliggöra en tjänsteutveckling vad gäller aktiva kunder och effektivisering. Utredningen bör undersöka vilka ekonomiska och andra styrmedel, exempelvis vita certifikat, som är bäst för att öka effektiviseringen både i energi- och effekthänseende.
- Finansiering av den slojade skatten på termisk effekt och sänkningen av fastighetsskatten föreslås ske genom en höjning av energiskatten. Elintensiv industri ska undantas.

- I Europa och i Sverige förs en bred diskussion om vilken framtida elmarknadsmodell som ska användas. Det finns inget skäl att i det korta perspektivet ändra den som Sverige och övriga Norden använder. Däremot är det rimligt att över tid föra en bred diskussion om den framtida marknadsdesignen.

Utöver detta lämnar Energikommissionen en rad ytterligare bedömningar inom olika delar av energiområdet, bl.a. att det bör inrättas en genomförande-grupp som är sammansatt av representanter från de partier som slöt ramöverenskommelsen med syfte att kontinuerligt följa upp ramöverenskommelsen.

Kommissionens betänkande har skickats ut på remiss. Sista svarstid är den 19 april 2017.

Klimatpolitiskt ramverk

I januari 2015 gav regeringen den parlamentariskt sammansatta Miljömålsberedningen i uppdrag att utreda hur ett klimatpolitiskt ramverk för en långsiktig klimatpolitik ska kunna utformas i en bred politisk dialog. I juni 2016 presenterade Miljömålsberedningen sedermera betänkandet En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47). Beredningen föreslog också klimatmål för Sveriges minskning av nationella utsläpp av växthusgaser till 2050 och en strategi för att nå dessa klimatmål med kostnadseffektiva och långsiktiga styrmedel och åtgärder för olika delar av samhället.

Den 9 mars 2017 beslutade regeringen om en proposition med ett förslag till en ny klimatlag och nya klimatmål (prop. 2016/17:146). Klimatlagen utgör tillsammans med nya klimatmål och ett klimatpolitiskt råd ett nytt klimatpolitiskt ramverk. Det långsiktiga klimatmålet är att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Ramverket bygger på Miljömålsberedningens förslag. Enligt regeringens förslag ska den nya klimatlagen träda i kraft den 1 januari 2018.

EU:s klimat- och energiramverk samt energiunion

I oktober 2014 enades EU:s stats- och regeringschefer om ett klimat- och energiramverk till 2030. Målen i överenskommelsen innebär att EU ska minska utsläppen av växthusgaser med minst 40 procent till 2030 jämfört med 1990 års nivåer. Målen innebär också att energieffektiviseringen ska uppgå till 27 procent och att andelen förnybar energi ska vara 27 procent till 2030. Målet för minskningen av växthusgaser är bindande.

I februari 2015 presenterade kommissionen meddelandet En ramstrategi för en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik (KOM(2015) 80). Strategin består av fem ömsesidigt förstärkande dimensioner:

- försörjningstrygghet
- inre marknad
- energieffektivitet

- minskade klimatutsläpp
- forskning, innovation och konkurrenskraft.

Kommissionen lyfte fram 15 konkreta åtgärder för att få till stånd energiunionen, och i en bilaga listades 43 nya initiativ och lagförslag för de närmaste fem åren. Europeiska rådet betonade vid sitt möte i mars 2015 att EU är fast beslutet att bygga en energiunion med en framåtsyftande klimatpolitik på basis av kommissionens meddelande.

Den 30 november 2016 presenterade kommissionen det s.k. Vinterpaketet vars övergripande intentioner är att underlätta omställningen av energisektorn inom EU genom att prioritera energieffektivisering, genom att EU ska bli världsledande inom förnybar energi och genom rättvisa villkor för konsumenterna. Paketet innehåller förslag till revidering av energieffektiviseringsdirektivet (KOM (2016) 761) och byggnaders energiprestanda (KOM (2016) 765), revidering av förnybartdirektivet – inklusive hållbarhetskriterier för biomassa (KOM (2016) 767), flera förslag rörande en ny elmarknadsdesign (KOM (2016) 861–864) samt ett förslag om ett övergripande styrningssystem för energiunionen (KOM (2016) 759).

Vid energirådets möte den 27 februari 2017 gavs medlemsstaterna tillfälle att ange sina prioriteringar inför de fortsatta förhandlingarna. Detta gällde även hur parterna bäst förverkligar ambitionen i överenskommelsen mellan rådet, Europaparlamentet och kommissionen från december 2016 om att i så hög utsträckning som möjligt slutföra förhandlingarna om Vinterpaketet under 2017.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2016 tog utskottet ställning till ett antal motionsyrkanden som på olika sätt gällde energipolitikens övergripande inriktning (bet. 2015/16:NU10). Flera av dessa var likalydande med eller snarlika de motionsyrkanden som behandlas här och samtliga yrkanden avstyrktes.

Utskottet konstaterade att energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Den är central i arbetet med att bygga ett hållbart samhälle, och sysselsättningen i Sverige är beroende av att det finns en god och tillförlitlig tillgång till el till konkurrenskraftiga priser. Liksom regeringen ansåg utskottet att svenska företag och konsumenter måste kunna lita på att det finns en trygg energiförsörjning. Det förutsätter att företagen inom energisektorn får långsiktiga spelregler och stabila villkor för sin verksamhet, vilket skapar förutsättningar för de investeringar som är nödvändiga för omställningen av energisektorn.

Vidare instämde utskottet i regeringens uppfattning att klimatfrågan är vår tids stora ödesfråga. Genom satsningar på förnybar energi som ersätter fossila bränslen skapas förutsättningar för minskade utsläpp och en utveckling mot ett hållbart energi- och transportsystem. Sverige ska på sikt ha 100 procent förnybar energi.

Utskottet pekade på att det långsiktiga perspektiv som präglar både klimatfrågan och målsättningen att uppnå ett långsiktigt hållbart energisystem ökar

värdet av att få till stånd en blocköverskridande överenskommelse om den framtida energipolitiken. Utskottet välkomnade därför det arbete som regeringen har initierat i form av en energikommission som skulle lämna underlag till en bred politisk överenskommelse om den långsiktiga energipolitiken.

Mot bakgrund av det anförda och med särskild hänvisning till det arbete som då pågick inom Energikommissionen ansåg utskottet det inte vara ändamålsenligt av riksdagen att låsa Energikommissionens arbete genom ett uttalande till förmån för den energiöverenskommelse som allianspartierna slöt 2009.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet tar ställning till motionerna under rubrikerna En långsiktig energipolitik och Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning.

En långsiktig energipolitik

I motion 2016/17:2670 (C, M, L, KD) förordas ett tillkännagivande om att Sverige behöver en långsiktig och effektiv energipolitik för att uppnå klimatmålen. Utskottet vill med anledning av motionen anföra följande:

Det långsiktiga perspektiv som präglar både klimatfrågan och målsättningen att uppnå ett långsiktigt hållbart energisystem har varit vägledande för det arbete som under de senaste åren har bedrivits av den parlamentariskt sammansatta Energikommissionen. Energikommissionens slutbetänkande presenterades i januari 2017 och är för närvarande ute på remiss.

Mot bakgrund av detta och eftersom det inte råder fullständig samstämmighet bland riksdagens partier om Energikommissionens förslag anser utskottet att man bör avvakta remissinstansernas synpunkter och den fortsatta beredningen av Energikommissionens betänkande innan det finns skäl för riksdagen att göra ett allmänt uttalande i linje med vad som föreslås i motion 2016/17:2670 (C, M, L, KD) om att Sverige behöver en långsiktig och effektiv energipolitik. Motionen bör därför avslås av riksdagen i den aktuella delen.

Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning

Den svenska energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Energipolitiken ska skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ inverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. Fem partier har enats om att målet för 2040 är 100 procent förnybar elproduktion, och regeringen har dessutom satt upp målet att Sverige på sikt ska ha ett energisystem som baseras på 100 procent förnybar energi. Det mål som efterfrågas i motion 2016/17:1070 (L) om att värna det nästan helt fossilfria svenska elsystemet

anser inte utskottet vara nödvändigt med tanke på de nyss beskrivna målsättningarna som dessutom har en bred politisk förankring. Motionen avstyrks därför i den aktuella delen.

Energipolitiken är central i arbetet med att bygga ett hållbart samhälle, och sysselsättningen i Sverige är beroende av att det finns en god och tillförlitlig tillgång till el till konkurrenskraftiga priser. Liksom regeringen anser utskottet att svenska företag och konsumenter måste kunna lita på att det finns en trygg energiförsörjning. Det förutsätter att företagen inom energisektorn får långsiktiga spelregler och stabila villkor för sin verksamhet, vilket skapar förutsättningar för de investeringar som är nödvändiga för omställningen av energisektorn. Utskottet instämmer också i regeringens uppfattning att klimatfrågan är vår tids stora ödesfråga. Genom satsningar på förnybar energi som ersätter fossila bränslen skapas förutsättningar för minskade utsläpp och en utveckling mot ett hållbart energi- och transportsystem.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att det inte är motiverat för riksdagen att uttala sig i linje med vad som föreslås i motion 2016/17:3189 (M) om att Sverige ska ha ett robust energisystem som vilar på de tre benen vattenkraft, kärnkraft och förnybar energi. Motionen avstyrks således i den aktuella delen. Utskottet anser inte heller att det finns skäl för riksdagen att ställa sig bakom förslaget i motion 2016/17:3393 (KD) om ett allmänt hållet uttalande om behovet av att intensifiera arbetet med klimat- och energifrågorna. Utöver detta konstaterar utskottet att den energipolitiska grundsyn som genomsyrar motion 2016/17:1772 (SD) till stor del står i kontrast till den ovan redovisade hållning som utskottet förespråkar. De två motionerna bör därför avslås av riksdagen i de aktuella delarna.

Utskottet anser inte heller att det är motiverat för riksdagen att uttala sig i linje med förslaget i motion 2016/17:821 (C) om att regeringen ska verka för ett effektivt genomförande av energiöverenskommelsen. Det finns enligt utskottets uppfattning inget som talar emot att regeringen har för avsikt att agera för att energiöverenskommelsen omsätts i praktiken på ett effektivt sätt. Därutöver anser utskottet att det finns skäl att avvakta regeringens agerande med anledning av Energikommissionens förslag – som för närvarande remissbehandlas – innan det finns anledning att ställa krav på ett effektivt genomförande av innehållet i en överenskommelse som i betydande delar dessutom kommer att bli föremål för riksdagsbehandling. Motionen avstyrks i den aktuella delen. Vidare håller utskottet med om det som framförs i motion 2016/17:3393 (KD) när det gäller subventioner till olika energislag. Subventioner ska i första hand riktas till utveckling av sådan lovande teknik som ännu inte har egen ekonomisk bärkraft eller utformas på ett teknikneutralt sätt och inriktas på att gynna den teknik som på det mest kostnadseffektiva sättet bidrar till att uppnå övergripande klimat- och energipolitiska mål. Ett riksdagsuttalande om att alla subventioner till olika energislag ska ses över med denna inriktning anser utskottet dock kunna undvaras. Motionen avstyrks därför i den aktuella delen.

Utskottet avstyrker även motion 2016/17:117 (SD) i vilken det begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska prioritera att gruvnäringen har tillgång

till leveranssäker energi till globalt konkurrenskraftiga priser. Här vill utskottet erinra om att det övergripande målet för energipolitiken är att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på villkor som är konkurrenskraftiga jämfört med omvärlden. Energikommissionen har föreslagit att Sverige ska ha ett robust elsystem med en hög leveranssäkerhet, en låg miljöpåverkan och el till konkurrenskraftiga priser. Därutöver kan nämnas att regeringens ny-industrialiseringsstrategi som antogs 2016 omfattar fokusområdet hållbar produktion, som innebär att ökad resurseffektivitet, miljöhänsyn och en mer hållbar produktion ska bidra till industrins värdeskapande, jobbskapande och konkurrenskraft. Att peka ut någon särskild industrigren för riktade energipolitiska insatser anser utskottet därför inte vara nödvändigt, och motion 2016/17:117 (SD) avstyrks i den aktuella delen. Utskottet anser inte heller att det finns tillräckliga skäl för att tillstyrka förslaget i motion 2016/17:1737 (V) om att regeringen ska ta fram en nationell strategi för en klimatneutral basindustri till 2040.

När det gäller det som sägs i motion 2016/17:3301 (SD) om energiforskning och EU hänvisar utskottet i första hand till riksdagens nyligen redovisade ställningstagande till regeringens energiforskningsproposition (prop. 2016/17:66, bet. 2016/17:NU9). Något tillkännagivande med anledning av förslaget i motionen anser utskottet inte behövs. Motionen avstyrks därför i den aktuella delen.

EU:s roll på det energipolitiska området omnämns även i några andra motioner. Här vill utskottet framhålla att Sverige på många sätt kan ses som ett föregångsland på det energipolitiska området. Mot den bakgrunden är det också utskottets övertygelse att regeringen agerar så kraftfullt som det bara är möjligt för att få genomslag för svenska prioriteringar i EU:s energipolitiska arbete inklusive det arbete som bedrivs inom ramen för energiunionen. Detta gagnar inte bara EU och dess medlemsstater utan ökar även förutsättningarna för att nå övergripande energi- och klimatpolitiska målsättningar. Försörjningstrygghet och energipolitikens säkerhetspolitiska dimensioner är faktorer som alltid måste vara en del av detta arbete, vilket också inkluderar EU:s förhållningssätt till Rysslands agerande på det energipolitiska området. Utskottet anser inte att det mot denna bakgrund finns skäl för riksdagen att uttala sig i linje med vad som sägs i motion 2016/17:1077 (L) om att Sverige måste delta aktivt i arbetet med att genomföra energiunionen, bl.a. för att minska beroendet av rysk gas. Utskottet ser inte heller något behov av att tillstyrka motion 2016/17:3393 (KD) i de delar som gäller mer allmänt hållna uttalanden om genomförandet av energiunionen och de förslag som den omfattar eller om behovet av att minska beroendet av energi från tredjeländ.

Avslutningsvis avstyrker utskottet motion 2016/17:3393 (KD) i den del som gäller att avskaffa kravet på kommunerna att tillhandahålla energirådgivning och i stället föra över denna verksamhet till Energimyndigheten. Utskottet anser att den nuvarande ordningen fungerar väl och finner således inga skäl att gå mot motionärerna till mötes i detta avseende.

Sammantaget innebär detta att utskottet avstyrker motionerna 2016/17:117 (SD), 2016/17:416 (M), 2016/17:821 (C), 2016/17:1070 (L), 2016/17:1077 (L), 2016/17:1737 (V), 2016/17:1772 (SD), 2016/17:3189 (M), 2016/17:3301 (SD) och 2016/17:3393 (KD) i de här aktuella delarna.

Förnybar energi

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning bl.a. till blocköverskridande flerpartiöverenskommelser om mål för utsläpp av växthusgaser och om den framtida energipolitiken samt till att regeringen har satt upp målsättningen att Sverige på sikt ska ha ett energisystem som baseras på 100 procent förnybar energi avslår riksdagen motioner om förnybar energi.

Jämför reservationerna 8 (M), 9 (SD), 10 (C), 11 (V), 12 (L) och 13 (KD).

Motionerna

Allmänt om förnybar energi

I kommittémotion 2016/17:3167 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) framhålls vikten av att det skapas bättre förutsättningar och långsiktiga regler för förnybara bränslen och därmed en större andel sådana bränslen. Detta krävs bl.a. för att branschen ska våga investera långsiktigt i anläggningar för produktion av biobränslen. Motionärerna efterfrågar ett tillkännagivande med den innebörden (yrkande 7).

Närmare hälften av all energi som används i Sverige kommer från förnybara energikällor, konstateras det inledningsvis i motion 2016/17:416 av Jenny Petersson (M). Sverige har kommit långt på detta område, men motionären anser att det finns mer att göra särskilt när det gäller egenproducerad energi. Ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att främja egenproducerad energi efterfrågas.

Centerpartiet har en lång tradition av att driva politik som förenar ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet, sägs det inledningsvis i partimotion 2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C). Motionärerna redovisar en vision om att Sverige till 2050 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Som delmål på vägen till 2050 vill de ha 100 procent förnybar energi till 2040, vilket ställer krav på energieffektiviseringar och en mångfald av förnybara energislag, i både liten och stor skala. Sveriges unika förutsättningar för att producera förnybar energi syns inte minst med den växande sol- och vindkraften, som tillsammans med vattenkraft och biokraft utgör basen i ett robust och helt förnybart energisystem. Motionärerna efterfrågar ett tillkännagivande om att den förnybara energin ska fortsätta att byggas ut (yrkande 15).

Landsbygden har fantastiska möjligheter att skapa jobb, sägs det i kommitémotion 2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C). Landsbygden kan även bidra med grön och förnybar energi. Här pekar motionärerna på de enorma möjligheter som finns att anlägga solceller på ladugårdstak. Motionärerna vill göra det lättare att ansöka om investeringsstöd till förnybar energi (yrkande 19).

Solenergi

I Sverige finns inte något klart planeringsmål för solceller, och Energimyndigheten har heller inte fått något särskilt uppdrag att ta fram ett sådant i sin strategi. Detta konstateras i kommitémotion 2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V). Vänsterpartiet vill se en kraftfull utbyggnad av solenergin i Sverige, och därför anser motionärerna att det utöver Energimyndighetens solstrategi bör inrättas nationella planeringsmål för solel och solvärme.

Det pågår en snabb teknisk utveckling på energiområdet, konstateras det i Liberalernas partimotion 2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. De anser att det finns en stor potential att fortsätta bygga ut förnybara energislag som exempelvis solenergi. Tekniska innovationer och produktutveckling liksom utvecklingen av nya tjänster och affärsmodeller är viktiga delar för att skapa ett långsiktigt hållbart energisystem. Motionärerna anser dock att det inte är bra att ge stora subventioner till förnybara energikällor när energimarknaden redan är så mättad att inga nya investeringar lönar sig. Subventionerna är dyra och snedvrider konkurrensen och slår mot vattenkraftens och kärnkraftens lönsamhet och bör därför fasas ut. Ett tillkännagivande med den innebörden efterfrågas (yrkande 4).

Motionärerna är också kritiska till regeringens ambivalenta och otydliga politik när det gäller skatt på småskalig förnybar energi, såsom solenergi. Systemet med beskattning som utgår per juridisk person i stället för per anläggning drabbar fastighetsägare och andra med ett diversifierat fastighetsbestånd och hämmar därmed utbyggnaden av solenergi på platser där småskalig energiutvinning och energianvändning sker på samma punkt. Motionärerna begär ett tillkännagivande om solenergi (yrkande 10).

Vindkraft

I motion 2016/17:531 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (M) slås det inledningsvis fast att Sverige har en mycket klimatvänlig elproduktion i form av vattenkraft, kärnkraft och förnybara energislag som vindkraft och biobränslen. Motionärerna är därför tveksamma till höga planeringsmål för vindkraften, när Sverige snarare behöver mer stabil än oregelbunden elproduktion. De betraktar det också som underligt att det inte finns några exakta siffror på vad den planerade vindkraftsutbyggnaden kommer att kosta skattebetalarna eller vad den har kostat hittills. Enligt motionärerna saknas det en helhetssyn på vindkraftsutbyggnadens samhällsnytta, och de efterfrågar ett tillkännagi-

vande från riksdagen om möjligheten att utvärdera samhällsnyttan och kostnaderna för vindkraftsutbyggnaden i Sverige (yrkande 1). Vidare vill de ha ett riksdagsuttalande om möjligheten att redovisa kostnaderna för den vindkraftsutbyggnad som hittills har gjorts och totalkostnaden när den är färdigutbyggd (yrkande 2).

För ett antal år sedan beslutade riksdagen om ett planeringsmål om 30 TWh vindkraftsel per år, konstateras det i kommittémotion 2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD). Detta motsvarar enligt motionärerna mellan 6 000 och 7 000 tvåmegawattverk med en totalhöjd på ca 140 meter. För att uppnå planeringsmålet, måste man ungefär tredubbla dagens vindkraft. Att reglera de produktionssvängningar som vindkraft medför innebär kostsamma utmaningar. Gas- och kolgenererad reglerkraft kan behöva importeras för att kunna hantera fluktuationerna vid en kraftig utbyggnad av vindkraften. Vidare framhåller motionärerna att vindkraften ur ett livscykelperspektiv långt ifrån är koldioxidfri. Vindkraft har också svårt att täcka effektbehovet under kalla vinterdagar. Sammantaget anser motionärerna att det finns stora problem med planeringsmålet om 30 TWh/år vindkraftsel, varför de anser att målet snarast bör upphävas (yrkande 13).

De senaste årens utbyggnad av vindkraften visar på en i grunden stor potential, sägs det i kommittémotion 2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD). Energimyndigheten m.fl. har tagit fram en vägledning för kommunerna som gäller tillstyrkan av tillståndsprövning för vindkraftverk, med syftet att klargöra och korta processen. Motionärerna anser att denna vägledning bör följas upp och utvärderas (yrkande 7). Om den inte följs, bör lagstiftning övervägas.

Vattenkraft

I motion 2016/17:1027 av Katarina Brännström och Roland Gustbée (båda M) konstateras det inledningsvis att vattenkraften spelar en central roll för Sveriges elförsörjning. En fortsatt hög produktion av vattenkraft är också en del i arbetet för att uppnå en större andel el från förnybara energikällor. För att nå en bättre harmonisering av småskalig vattenverksamhet i hela landet och i väntan på ny lagstiftning är det enligt motionärerna önskvärt att riksdagen tillkännager för regeringen att den bör efterfölja intentionerna i energiöverenskommelsen bättre.

I motion 2016/17:2655 av Cecilia Widegren (M) redovisas en stark oro för den småskaliga vattenkraftens utveckling. Motionären påpekar att krav på nya tillstånd för anläggningar som funnits på plats mycket länge inte bidrar till en bättre miljö utan till mer krångel, byråkrati och onödiga kostnader. Motionären anser att det är av yttersta vikt att den småskaliga vattenkraften värnas, bl.a. genom att en konkret dialog inleds (yrkande 1).

I kommittémotion 2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) sägs det att den allt större andelen av kraftproduktionen som är väderberoende och därmed icke planerbar medför att en stor del av elproduktionen inte

sker när efterfrågan är som störst. För att kunna öka den ekonomiska avsättningen och utöka uthålligheten i den svenska vattenkraften till tidpunkter när elenergin efterfrågas mer bör förutsättningarna utredas för en ökad magasineringkapacitet för vattenkraften (yrkande 2). Vidare konstaterar motionärerna att det finns en stor potential i kraftstationer där effektiviteten kan ökas ytterligare, utan att man behöver öka vattenflödet, samtidigt som det nästan finns lika många nedlagda kraftstationer där verksamheten skulle kunna återupptas. Motionärerna ser därför skäl att utreda förutsättningarna för den småskaliga vattenkraften och där denna potential skulle kunna förverkligas. Ett tillkännagivande med den innebörden efterfrågas (yrkande 4).

I motion 2016/17:1321 av Sara-Lena Bjälkö (SD) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Havs- och vattenmyndigheten resurser att utveckla och förnya den befintliga tekniken i de svenska vattenkraftverken, då motionären menar att många vattenkraftverk bygger på ålderdomlig teknik. Det sägs vidare att man lämpligen finansierar detta genom en omDispositionering av medel från vindkraftsområdet.

Sverige är en av de nationer som använder och producerar mest vattenkraft i världen, och vattenkraften är en förnybar energikälla som spelar en avgörande roll för stabiliteten i elsystemet, står det i kommittémotion 2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD). Trots att vattenkraften räknas som en av de bästa och mest stabila kraftslagen, forskas det, enligt motionärerna, ganska lite kring vattenkraftens utvecklingspotential i Sverige. Motionärerna vill att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att ge Svenskt Vattenkraftcentrum i uppdrag att utreda utvecklingspotentialen för svensk vattenkraft genom ny miljövänlig teknik (yrkande 4).

Geoenergi

Geoenergi levererar ca 12 TWh förnybar energi årligen. Geotermisk energi är värme som hämtas från jordens inre och bildas vid radioaktivt sönderfall av vissa tyngre grundämnen, sägs det i kommittémotion 2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD). Motionärerna konstaterar att förnybar geoenergi är en mycket lämplig energiform på våra breddgrader. Motionärerna vill lyfta fram geoenergin som en del i utvecklingen av ett än mer hållbart energisystem (yrkande 14).

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

När utskottet våren 2016 behandlade allmänt hållna motionsyrkanden om förnybar energi anfördes följande (bet. 2015/16:NU10):

Satsningar som på olika sätt gynnar produktion, distribution och användning av förnybar energi är enligt utskottets uppfattning viktiga för att kunna ställa om energisystemet i en mer hållbar riktning. Utskottet konstaterar att såväl den nuvarande som den förra regeringen har intagit en hållning som i stort överensstämmer med utskottets i detta avseende och noterar

samtidigt att de övergripande mål som finns för andelen förnybar energi i energisystemet till 2020 kommer att kunna uppnås. Mot den bakgrunden anser utskottet inte att det finns något behov av några tillkännagivanden från riksdagens sida med den allmänt hållna innebörden.

Allmänt om förnybar energi

Genom riksdagens beslut om propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25) har en rad mål för förnybar energi satts upp för Sverige. Andelen förnybar energi 2020 ska vara minst 50 procent av den totala energianvändningen, och inom transportsektorn ska andelen förnybar energi samma år vara minst 10 procent. Båda dessa mål utgår från de krav som ställs på Sverige i EU:s s.k. förnybartdirektiv.

Hösten 2015 beslutade riksdagen enligt regeringens förslag i proposition 2014/15:123 Ambitionshöjning för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2015 (bet. 2015/16:NU6). Beslutet innebar att riksdagen godkände ett nytt nationellt finansieringsmål för den förnybara elproduktionen inom det svensk-norska elcertifikatssystemet. Därutöver gjordes en justering av kvotkurvan i lagen (2011:1200) om elcertifikat (elcertifikatslagen) med anledning av den ambitionshöjning för den förnybara elproduktionen till 2020 som det nya finansieringsmålet innebär. Senare godkände riksdagen även de ändringar i avtalet mellan Sverige och Norge som krävdes för att lagändringarna skulle kunna träda i kraft (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1). De ändringar som beslutades i elcertifikatslagen och den höjda ambitionsnivån inom det svensk-norska elcertifikatssystemet började gälla den 1 januari 2016.

Som tidigare har redovisats i detta betänkande har det i en överenskommelse mellan fem partier slagits fast att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp, och att målet 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. Det slås vidare fast att den förnybara energin ska fortsätta att byggas ut. Partierna bakom överenskommelsen är överens om att öka den förnybara elproduktionen inom ramen för elcertifikatssystemet. Elcertifikatssystemet förlängs och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030. Anslutningsavgifterna till stamnätet för havsbaserad vindkraft bör slopas. Förslagen i överenskommelsen återfinns även i Energikommissionens betänkande som är ute på remiss till den 19 april 2017.

Strategi för en fossilfri transportsektor

Energimyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att samordna omställningen av transportsektorn till fossilfrihet. I uppdraget ingår bl.a. att ta fram en strategisk plan för omställningen, samordna arbetet och föra en dialog med relevanta aktörer och aktörsgrupper. Den strategiska planen ska redovisas senast den 28 april 2017.

Ändringar i elcertifikatssystemet

I mars 2017 överlämnade regeringen en remiss till Lagrådet med förslag om förändringar i elcertifikatssystemet. Förslaget syftar till att göra det lättare att göra korrigeringar i systemet om exempelvis elanvändningen ändras. Regeringen föreslår att bestämmelserna om kvoter flyttas från elcertifikatslagen till en förordning. Avsikten är dock att riksdagen även fortsättningsvis ska besluta om nya mål för systemet.

I lagrådsremissen behandlas inte det nya mål för elcertifikatssystemet som tagits fram genom den tidigare omnämnda energiöverenskommelsen från juni 2016. Avsikten är att ramöverenskommelsens mål ska behandlas i den proposition som utarbetas efter att Lagrådet har granskat lagrådsremissens förslag. Av regeringens propositionsförteckning från januari 2017 framgår att en proposition med titeln Elcertifikat – kontrollstation 2017 planeras att överlämnas till riksdagen senast den 21 mars 2017.

Tidigare riksdagsbehandling av motioner om solenergi

Våren 2016 behandlade utskottet ett antal motionsyrkanden om solenergi (bet. 2015/16:NU10). Utskottet anförde då följande:

När det gäller [...] en planeringsram för utbyggnaden av solenergin i Sverige vill utskottet hänvisa till Energimyndighetens pågående arbete med att ta fram ett förslag till en solelstrategi för Sverige. Enligt utskottets uppfattning bör det förslaget avvaktas innan det finns skäl för riksdagen att uttala sig i linje med vad som sägs i motionen. Utskottet anser inte heller att det behövs något tillkännagivande om ekonomiska styrmedel för solenergi [...] eller att Energimyndighetens nyssnämnda uppdrag bör utvidgas ytterligare [...] Samtliga de förslag som omnämns i stycket avstyrks av utskottet.

Solenergi i Sverige

I regleringsbrevet för 2016 fick Energimyndigheten i uppdrag att följa upp utvecklingen när det gäller investeringar i solceller och solvärme. Uppdraget redovisades i december 2016 i rapporten Uppföljning av utvecklingen för investeringar i solenergi (ER 2016:31).

Av rapporten framgår att den svenska solcellsmarknaden fortsatte att växa under 2015. Under året installerades det 47,4 MW, en ökning med 31 procent jämfört med 2014. Det innebär att den totala installerade solcellseffekten i Sverige ökade med 60 procent, från 79,4 MW i slutet av 2014 till 126,8 MW i slutet av 2015. De 126,8 MW som fanns installerade vid utgången av 2015 producerar uppskattningsvis 120 GWh el per år, vilket motsvarar ca 0,08 procent av Sveriges årliga konsumtion.

Det tidigare snabba prisfallet för solcellssystem i Sverige saktade in något under 2015. En anledning till att priserna har stabiliserats är att EU införde importtullar på kinesiska solcellsmoduler och solceller 2013. Försäljningssiffrorna för solvärmeprodukter (glasade) har minskat kraftigt under perioden 2011–2014 för att plana ut 2015. År 2015 var försäljningen på 6 500 m² att

jämföra med strax över 20 000 m² 2011. Solvärme genererar i dag drygt 140 GWh värme per år.

Stöd till installation av solceller

Sedan 2009 finns ett statligt stöd för installation av solceller. Stödet riktas till alla typer av aktörer, såväl företag och offentliga organisationer som privatpersoner. Man kan få stöd för installation av alla typer av nätslutna solcellssystem och solels/solvärmehybridsystem. Installationen ska vara slutförd senast den 31 december 2016.

Sedan den 1 januari 2015 är stödnivån maximalt 30 procent till företag och högst 20 procent till övriga. Stödnivån beräknas utifrån de stödberättigande installationskostnaderna. Högsta möjliga stöd per solcellssystem är 1,2 miljoner kronor, och de stödberättigande kostnaderna får maximalt uppgå till 37 000 kronor plus moms per installerad kilowatt elektrisk topp effekt. Stödet är rambegränsat, vilket innebär att det bara kan ges så länge de avsatta pengarna räcker.

För att stimulera utbyggnaden av solceller satsar regeringen totalt 1 395 miljoner kronor under perioden 2016–2019 för detta ändamål.

Energimyndigheten fick i 2016 års regleringsbrev i uppdrag att följa upp utvecklingen när det gäller investeringar i solceller och i solvärme. Uppdraget redovisades i rapporten Underlag till revidering av förordning om solcellsstöd – En delrapportering med konkreta förslag till revidering av förordningen (2009:689) om statligt stöd till solceller (ER 2016:26). I rapporten konstaterades det att dagens stödnivåer visar att intresset för att bygga solcellsanläggningar är stort även om investeringen betalar sig först efter lite mer än 20 år. I och med införandet av skattereduktionen tillsammans med möjligheten att utnyttja ROT-avdrag skulle investeringsstödet kunna slopas helt för villor och bostadsrättsföreningar. Därmed frigörs medel som kan användas till investeringar av aktörer som inte kan använda sig av ROT-avdrag. Det skulle även bli mer pengar över till de aktörer som inte kan utnyttja skattereduktionsmöjligheten. Detta skulle leda till att de olika stödsystemen, skattereduktion och investeringsstöd, för solceller skulle komplettera varandra.

Strategi för ökad användning av solex i Sverige

I juli 2015 beslutade regeringen att ge Energimyndigheten i uppdrag att ta fram en strategi för ökad användning av solex i Sverige. Strategin ska peka på insatser för att underlätta en utbyggnad på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt samt identifiera hinder och möjligheter för den fortsatta introduktionen av solex. Energimyndigheten ska också föreslå hur en heltäckande statistik för installation av solceller och tillförsel av el från solceller ska kunna tas fram.

Förslaget till strategi redovisades i oktober 2016 rapporten Förslag till strategi för ökad användning av solex (ER 2016:16). I arbetet med att ta fram ett förslag till strategi har Energimyndigheten inkluderat att ta fram en målbild

för produktion av solet. Målbilden visar ett möjligt scenario med tre utbyggnadsfaser. Energimyndighetens förslag till strategi fokuserar på de två första faserna, etablering och expansion. Den tredje fasen är beroende av framtida tekniskprång och samhällsutveckling.

Strategins första fas underlättar för introduktion av små och mellanstora anläggningar på elmarknaden. Det föreslås ett sol-ROT-avdrag i stället för investeringsstöd för privatpersoner. Justeringen möjliggör att villaägare erhåller motsvarande ersättningsnivå snabbare samtidigt som kötiden för investeringsstödet minskar för de övriga ägarkategorierna, när mer medel finns att tillgå inom den årliga ramen.

Övriga åtgärder i strategiförslaget är bl.a. möjlighet till skattereduktion för mellanstora anläggningar, att skattelagstiftningen justeras så den gäller per solcellsanläggning i stället för per juridisk person och att utbyggnaden blir mer resurseffektiv genom att man ser över bygglovsprocesser, avfallshantering och fysisk planering. Vidare föreslås att elcertifikat för mikroproduktion ersätts genom justering av något av de andra stöden.

Energimyndighetens rapport har varit ute på remiss med slutdatum den 16 januari 2017.

Skatteregler och solenergi

Den 1 juli 2016 infördes ett förenklat regelverk för skattebefrielse av egenproducerad el som innebär att el producerad i solcellsanläggningar på upp till 255 kW befrias från skatt även för dem som säljer den egna överskottsproduktionen eller som säljer inköpt el. Förändringen innebär en utvidgad skattebefrielse jämfört med nuvarande regler för de producenter som redan i dag säljer överskottselen och på grund av försäljningen förlorar skattebefrielsen även för den el som man själv konsumerar.

Den 21 mars 2017 överlämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag om en ny skattenedsättning som innebär att energiskatten på förnybar el, inklusive solet, som framställs i små anläggningar på den plats där elen förbrukas, sänks till 0,5 öre per kilowattimme, dvs. med ca 98 procent (prop. 2016/17:141). Förslaget är det första steget i ett arbete med att helt avskaffa energiskatten på solet som är framställd i små anläggningar på den plats där elen förbrukas. Ändringarna föreslås i huvudsak att träda i kraft vid halvårsskiftet 2017.

Pågående granskning av statligt stöd till solenergi

Riksrevisionen har nyligen inlett en granskning av det statliga stödet till solenergi. Riksrevisionen konstaterar att priset på solcellsmoduler i Sverige sjönk med 87 procent mellan 2008 och 2014, och myndigheten anser att det därför finns skäl att granska om det samlade statliga stödet till solenergi är samhälls-ekonomiskt effektivt.

Tidsplanen för genomförandet av granskningen är ännu inte fastställd.

Vindkraftsproduktion i Sverige

Vindkraftens årsproduktion har mer än fördubblats från 7,1 TWh 2012 till 15,4 TWh 2016, trots att vindkraftsproduktionen under 2016 minskade med ca 1 TWh på grund av att det blåste mindre då än året innan. Liksom 2015 stod de ca 3 400 vindkraftverken i Sverige för ca 10 procent av den svenska elproduktionen under 2016.

Enligt statistik från branschorganisationen Svensk vindenergi minskade vindkraftsutbyggnaden i Sverige under 2016 för tredje året i rad. Mellan 2017 och 2020 väntas en halvering av utbyggnaden jämfört med perioden 2013–2016.

Enligt Svensk vindenergi är förklaringen till den minskade utbyggnadstakten att målet för utbyggnaden till 2020 snart har uppnåtts, sett till tagna investeringsbeslut, och att elcertifikatssystemet ger för låg ersättning till förnybar elproduktion.

Tidigare riksdagsbehandling av motioner om vindkraft

Våren 2016 behandlade utskottet ett antal motionsyrkanden om vindkraft (bet. 2015/16:NU10). Några av dessa var likalydande med de nu aktuella. I sitt ställningstagande anförde utskottet följande:

De två motioner som tar upp frågor om vindkraft är inriktade på vindkraftens totala kostnader i förhållande till samhällsnyttan och att det bör bedrivas mer forskning om vindkraftens påverkan på människor och miljö – motionerna 2015/16:488 (M) och 2015/16:1537 (M). Utskottet vill här hänvisa till [...] arbetet som bedrivs med stöd av forskningsprogrammet Vindval. Programmet belyser just frågor om vindkraftens påverkan på människors intressen, naturen och miljön. Vidare noterar utskottet att det nyligen har startats två vindkraftsrelaterade forskningsprojekt med inriktning på frågor om ett effektivt resursutnyttjande ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Utskottet anser att motionerna med det anförda kan anses vara tillgodosedda och att de således bör avslås av riksdagen.

Forskning om vindkraftens samhällsnytta m.m.

Vindval är ett kunskapsprogram med forskning om vindkraftens påverkan på människors intressen, naturen och miljön. Programmet är ett samarbete mellan Energimyndigheten och Naturvårdsverket. Energimyndigheten har avsatt 27 miljoner kronor för genomförande av Vindvals tredje etapp som löper till den 30 juni 2018.

Vindval har bl.a. beviljat stöd till projekt om hur begreppet samhällsnytta hanteras i tillståndprocessen när det gäller ny vindkraft, och det har under 2016 publicerats en kunskapssammanställning om socioekonomiska konsekvenser av vindkraftsetableringar i rapporten Socioekonomiska konsekvenser av vindkraftsetablering och tillämpningen av vindbonus – en kunskapssammanställning (rapport 2016:4).

I början av mars 2017 meddelade Energimyndigheten att man satsar 133 miljoner kronor i ett nytt forsknings- och innovationsprogram kallat Vind-El. Programmet löper under perioden 2017–2021 och är Energimyndighetens

största samlade satsning på vindkraftsforskning hittills. Programmets prioriterade insatsområden är vindkraft i svenska förhållanden, hållbarhet samt integration i energisystemet.

Vägledning om kommunal tillstyrkan vid tillståndsprövning av vindkraftverk

I motion 2016/17:3393 (KD) omnämns den vägledning som Energimyndigheten har tagit fram om kommunal tillstyrkan vid tillståndsprövning av vindkraftverk (ER 2015:05). Motionärerna efterfrågar en uppföljning och utvärdering av vägledningen.

Här kan konstateras att Energimyndigheten i regleringsbrevet för 2017 har fått i uppdrag av regeringen att tillsammans med Naturvårdsverket följa upp och analysera hur planerings- och tillståndsprocessen vid etablering av vindkraft utvecklats efter att vägledningen om kommunal tillstyrkan tagits fram. Om myndigheterna mot bakgrund av analysen bedömer att det behövs ytterligare åtgärder för att underlätta tillståndsprocessen bör de föreslå sådana, inklusive författningsförslag. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2017.

Vattenkraften i Sverige

Under 2016 var vattenkraften det kraftslag som producerade mest el (61 TWh), vilket motsvarade drygt 40 procent av elproduktionen. Detta var en minskning med 13 TWh jämfört med 2015 som var ett mycket vått år.

Tidigare riksdagsbehandling av motioner om vattenkraft

Några av de nu aktuella motionsyrkandena om vattenkraft av samma motionärer avstyrktes av utskottet så sent som våren 2016 (bet. 2015/16:NU10). Några av yrkandena har dessutom avstyrkts av utskottet vid flera tidigare tillfällen. Våren 2016 anförde utskottet bl.a. följande:

Beträffande de tre motioner som tar upp frågor om vattenkraften [...] hänvisar utskottet i första hand till det som anfördes när liknande förslag behandlades våren 2015 [...] Utöver detta noterar utskottet att regeringen har för avsikt att överlämna en proposition till riksdagen under hösten 2016 som kan väntas bygga på Vattenverksamhetsutredningens förslag och de remissynpunkter som har inkommit på detta förslag samt det arbete som Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten har bedrivit för att ta fram en nationell strategi för åtgärder i vattenkraftverk. I sammanhanget vill utskottet också påminna om att flera motioner med betydelse för vattenkraften behandlas av civilutskottet senare under innevarande vår. Mot denna bakgrund är det enligt utskottet därmed inte påkallat med några åtgärder från riksdagens sida med anledning av de här aktuella förslagen.

Vattenverksamhetsutredningen

I juni 2014 överlämnade Vattenverksamhetsutredningen sitt slutbetänkande I vått och torrt – förslag till ändrade vattenrättsliga regler (SOU 2014:35) till den dåvarande miljöministern Lena Ek. Utredningen hade bl.a. i uppdrag att

föreslå ändringar som skulle säkerställa att alla tillståndspliktiga vattenverksamheter har tillstånd som överensstämmer med miljöbalken och EU-rätten samtidigt som en hög regler- och produktionskapacitet i den svenska vattenkraftsproduktionen skulle eftersträvas även i fortsättningen.

I utredningens slutbetänkande föreslogs ett stort antal förändringar i miljöbalken, och ett avsnitt ägnades åt att beskriva de föreslagna regeländringarnas påverkan på den svenska vattenkraftsproduktionen (s. 311 f.). Slutbetänkandet remissbehandlades under hösten 2014.

Av den propositionsförteckning som regeringen lämnade till riksdagen i januari 2017 framgår det att en proposition med titeln Prövningen av vattenverksamheter planeras att lämnas till riksdagen i juni 2017.

Vattenkraftens framtida roll

Den svenska vattenkraften byggdes huvudsakligen ut under 1950- och 1960-talen. I Energikommissionens betänkande konstateras det att det för närvarande inte finns en aktiv nyproduktionsmarknad för vattenkraft i Sverige, primärt på grund av att älvsträckor är skyddade och som en följd av bristande lönsamhet i nyinvesteringar. Vattenkraftens ägare fokuserar i stället på reinvesteringar, underhåll och vidmakthållande åtgärder i befintliga anläggningar.

Kungl. ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) har presenterat fyra scenarier (s.k. ytterlighetsalternativ) för det svenska produktionssystemets utformning för perioden 2030 till 2050. Beträffande vattenkraften konstaterade IVA att det finns en teknisk potential för att bygga ut vattenkraften ytterligare med ca 30 TWh. Merparten av potentialen kan dock inte utnyttjas beroende på politiska beslut att skydda de fyra nationalälvarna (Kalixälven, Piteälven, Torneälven och Vindelälven) och många andra vattendrag, samt skyddade sträckor i exploaterade älvar. En återstående potential uppgår till 6 TWh, baserad på etablerad teknik. Genom förnyelse och effektivisering bedöms produktionen kunna öka i befintliga kraftverk med 2–4 TWh (Arbetsgruppen för elproduktion, 2015). Vattenkraften skulle kunna anpassas för att erbjuda ännu större lagringsmöjligheter och reglerkapacitet, men det kommer att kräva förändring av vattendomar med ökad korttidsreglering, högre dämningnivåer, större regleramplitud, högre maxflöden etc.

I budgetpropositionen för 2017 (utg.omr. 20 Allmän miljö- och naturvård) konstaterade regeringen att vattenkraften spelar en central roll för Sveriges elförsörjning. Fysisk påverkan från vattenkraften på vattendragen medför stora konsekvenser för ekosystem och biologisk mångfald. Regeringen framhöll också att den fortsatta hanteringen av vattenkraften, tillsammans med andra former av fysisk påverkan på sjöar och vattendrag, är av stor vikt för Sveriges möjligheter att leva upp till EU:s ramdirektiv för vatten. Samtidigt måste också avvägningar göras mellan olika intressen såsom värmande av kulturmiljöintressen.

I den ramöverenskommelse som slöts om den svenska energipolitiken i juni 2016 anges bl.a. att Sverige ska ha moderna miljökrav på svensk vattenkraft,

men att provningssystemet utformas på ett sätt som inte blir onödigt administrativt och ekonomiskt betungande för den enskilde i förhållande till den eftersträvade miljönyttan.

I november 2016 besvarade miljöminister Karolina Skog en fråga (fr. 2016/17:368) från Jonas Jacobsson Gjörtler (M) om på vilket sätt ministern och regeringen avser att säkerställa att mål och intentioner i energiöverenskommelsen fullföljs i samband med den kommande vattenverksamhetspropositionen. Miljöministern redovisade att man inom Regeringskansliet arbetar med att analysera innebörden av energiöverenskommelsen i förhållande till det pågående arbetet med förslag till ändrade bestämmelser om vattenverksamheter baserat på Vattenverksamhetsutredningens förslag. Ministern anförde vidare att en kommande vattenverksamhetsproposition kommer att skrivas utifrån intentionerna i energiöverenskommelsen.

Tillkännagivande om småskalig vattenkraft

Motionsyrkanden med koppling till småskalig vattenkraft i de delar som mer specifikt gäller miljöprovningar och vattendomar bereds av civilutskottet. Våren 2016 föreslog civilutskottet ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på ett regelverk om tillståndprocesser för vattenverksamheter som är flexibelt och anpassat till småskaliga verksamheter (bet. 2015/16:CU13). Civilutskottet anförde bl.a. att det kan anses vara en rimlig målsättning att alla tillståndspliktiga vattenverksamheter ska ha tillstånd i överensstämmelse med de miljökrav som ställs i miljöbalken. För att detta mål ska kunna uppnås på ett bra och effektivt sätt är det en förutsättning att tillståndprocesserna är flexibla och kan anpassas så att inte utövare av småskalig vattenkraft får orimliga kostnader vid nya tillståndsprövningar. Civilutskottet ansåg att det måste tas hänsyn till att utövare av stor- respektive småskalig vattenkraft har helt olika ekonomiska förutsättningar. De senare har normalt begränsade ekonomiska resurser och måste vid nya tillståndsprövningar ges förutsättningar att lägga huvuddelen av resurserna på effektiva miljöförbättrande åtgärder, t.ex. skapandet av vandringsvägar för fisk, och inte på administrativa kostnader för själva tillståndsprövningen. Risken är annars att många utövare av småskalig vattenkraft tvingas att avveckla verksamheten.

Geoenergi

Med anledning av att det efterfrågas ett tillkännagivande om geoenergi i motion 2016/17:3393 (KD) kan följande vara värt att notera: Geoenergi är samlingsnamnet för teknik där värme och kyla från markens översta 400 meter tas till vara. Det finns ett flertal sådana tekniker, och i Sverige finns det ca 450 000 geoenergianläggningar av olika slag. Majoriteten är bergvärmepumpar för villor.

I samband med behandlingen av en motion våren 2016 konstaterade utskottet att det pågick arbete med att ta fram en strategisk innovationsagenda för geoenergi som skulle redovisas i slutet av 2016 och att Sveriges geologiska

undersökning (SGU) under 2015 tog fram en rapport om förnybar geoenergi (bet. 2015/16:NU10). Geoenergifrågorna ansågs därför ha fått ökad uppmärksamhet på senare tid och utskottet avstyrkte därför det aktuella yrkandet.

Energimyndigheten har beviljat Svenskt Geoenergicentrum och SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut 400 000 kronor för att utveckla en strategisk innovationsagenda för geoenergi. Arbetet syftar till att ta fram mål för geoenergins utveckling, inklusive att identifiera forsknings- och utvecklingsbehov för att nå målen. Arbetet avslutades i december 2016 och avrapporterades i rapporten *Energin under mark ska upp till ytan – Strategisk innovationsagenda för geoenergi*.

I juni 2015 publicerade SGU en rapport om förnybar geoenergi (Rapport 2015:24). En uppdaterad version av rapporten presenterade i september 2016 (Geologisk information för geoenergianläggningar – en översikt, SGU-rapport 2016:16). I den sistnämnda versionen ges en överblick av vilka typer av geologisk information som kan användas för att bedöma förutsättningarna för geoenergi i Sverige. Syftet är att ge en samlad bild av vilken typ av information som SGU kan tillhandahålla. De möjligheter och problemställningar kring geoenergi som belyses i rapporten härrör från det ökade antalet frågor i ämnet som SGU får från andra myndigheter, branschorganisationer och allmänhet. SGU anser att det finns ett behov av en samordnande nationell funktion som ansvarar för tillstånds- och tillsynsfrågor och som kan förmedla råd och riktlinjer i samband med anläggning av geoenergi.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att sju av riksdagens partier står bakom Miljömålsberedningens förslag om att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Fem partier har dessutom träffat en överenskommelse om att målet 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. I fempartiöverenskommelsen slås det vidare fast att den förnybara energin ska fortsätta att byggas ut och partierna bakom överenskommelsen är även överens om att öka den förnybara elproduktionen inom ramen för elcertifikatssystemet. Detta system ska förlängas och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030. Anslutningsavgifterna till stamnätet för havsbaserad vindkraft bör slopas. Förslagen i överenskommelsen återfinns även i Energikommissionens betänkande som är ute på remiss till den 19 april 2017. Utöver detta vill utskottet erinra om att regeringen har satt upp målsättningen att Sverige på sikt ska ha ett energisystem som baseras på 100 procent förnybar energi. Utskottet anser med hänvisning till det anförda att det inte finns anledning för riksdagen att uttala sig i linje med förslaget i motion 2016/17:812 (C) om att den förnybara energin ska byggas ut även fortsättningsvis. Motionen avstyrks i den aktuella delen. Utskottet avstyrker även motion 2016/17:3167 (M) om att regeringen bör verka för långsiktiga regler som gör det möjligt att bygga ut produktionen av förnybara bränslen. Utskottet menar att regeringens högt satta ambitioner på området förnybar

energiproduktion borgar för att de efterfrågade förutsättningarna kommer att förverkligas även utan ett riksdagsuttalande om det.

Efter denna allmänt inriktade inledning på temat förnybar energi övergår utskottet till att behandla de motionsyrkanden som tar sikte på specifika förnybara energikällor. När det gäller de motioner som handlar om vattenkraft vill utskottet i första hand hänvisa till att regeringen har för avsikt att presentera en proposition om vattenverksamheter – inklusive vattenkraftsproduktion – senare i år. Flera av de frågor som tas upp i motionerna om vattenkraft kommer sannolikt att beröras i denna proposition. Vidare vill utskottet påminna om att det i den ovan omnämnda energiöverenskommelsen som har slutits mellan fem partier anges att Sverige ska ha moderna miljökrav på sin vattenkraft, men där prövningssystemet utformas på ett sätt som inte blir onödigt administrativt och ekonomiskt betungande för den enskilde i förhållande till den eftersträlvade miljönyttan. Överenskommelsen omfattar även en uppgörelse om att fastighetsskatten på vattenkraft ska sänkas.

Med hänvisning till det anförda och till att utskottet anser att riksdagen bör avvakta den aviserade propositionen om vattenverksamheter, avstyrks motionerna 2016/17:1027 (M), 2016/17:1772 (SD) och 2016/17:3114 (M). De två sistnämnda motionerna avstyrks i de aktuella delarna. När det gäller förslagen i motionerna 2016/17:2398 (SD) om effektivisering av befintliga vattenkraftverk och 2016/17:3393 (KD) om utvecklingspotentialen för svensk vattenkraft hänvisar utskottet i första hand till det som utskottet tidigare har redovisat om förutsättningarna för förnyelse, effektivisering och tillvaratagande av vattenkraftens potential. Man kan i sammanhanget notera att möjligheterna att ta till vara vattenkraftens teoretiska potential inte främst är av teknisk karaktär utan hänger samman med att många vattendrag är skyddade och med de regler som gäller för vattenverksamheter, däribland vattendomar som styr korttidsreglering, dämningnivåer, maxflöden etc. Dessa frågor kommer sannolikt att beröras i den ovan omnämnda propositionen om vattenverksamheter som regeringen har aviserat. Även motionerna 2016/17:2398 (SD) och 2016/17:3393 (KD) avstyrks. Den sistnämnda motionen avstyrks i den aktuella delen.

I några motioner tas frågor om vindkraft upp. När det gäller förslaget i motion 2016/17:1772 (SD) om att upphäva det planeringsmål som finns för vindkraftsutbyggnaden i Sverige vill utskottet påminna om att elcertifikatsystemet är det huvudsakliga styrmedlet för att öka produktionen av el från förnybara energikällor i Sverige. För vindkraften har riksdagen även fastställt en planeringsram. Denna ram är dock inte ett utbyggnads mål utan syftar till att synliggöra vindkraftsintressen i den fysiska planeringen och vid tillståndsprövning. Enligt utskottets uppfattning har detta syfte fortfarande relevans, och därför anser utskottet att riksdagen bör avslå förslaget i motion 2016/17:1772 (SD) om att upphäva det motionärerna betecknar planeringsmålet för vindkraften. Vad gäller motion 2016/17:531 (M) om kostnader för vindkraftsutbyggnaden vill utskottet påminna om att liknande yrkanden har behandlats av utskottet vid flera tidigare tillfällen (senast våren 2016) och

utskottet hänvisar till sina tidigare ställningstaganden i frågan. Därutöver kan nämnas att forskningsprojekt om vindkraft med inriktning på frågor om ett effektivt resursutnyttjande ur ett samhällsekonomiskt perspektiv refereras i det betänkande om energiforskning som riksdagen tog ställning till så sent som i februari 2017 (bet. 2016/17:NU9).

När det sedan gäller det som tas upp i motion 2016/17:3393 (KD) om att följa upp och utvärdera den vägledning som Energimyndigheten har tagit fram för kommunal tillstyrkan vid tillståndsprövning av vindkraft konstaterar utskottet att Energimyndigheten i sitt regleringsbrev för 2017 har fått just ett sådant uppdrag. Motionen kan således anses vara tillgodosedd i den aktuella delen och bör därför avslås av riksdagen.

Frågor om solenergi tas upp i två motioner. När det gäller de synpunkter på beskattningen av småskalig solexproduktion som finns i motion 2016/17:1070 (L) vill utskottet påminna om att det sedan januari 2015 går att få en skatte-reduktion med 60 öre per kWh för den el som mikroproducenter av förnybar el levererar ut på nätet. Vidare har kravet på momsredovisning tagits bort för dem med omsättning mindre än 30 000 kronor per år, vilket underlättar för småskaliga solexproducenter. Utöver detta har Energikommisionen föreslagit att förenklingar och anpassningar av det befintliga regelverket och skattelagstiftningen ska utredas för att underlätta för nya produkter och tjänster inom bl.a. småskalig försäljning av el till olika ändamål. Energikommisionens förslag är för närvarande ute på remiss. Innan regeringen har tagit ställning till kommissionens förslag på detta område och eventuella synpunkter från remissinstanserna anser utskottet inte att det finns skäl för riksdagen att bifalla önskemålet om ett tillkännagivande om solenergi med den inriktning som föreslås i motionen. Motionen avstyrks i den aktuella delen. Även motion 2016/17:416 (M) om att se över möjligheterna att främja egenproducerad energi avstyrks.

När det gäller förslaget i motion 2016/17:2473 (V) om att inrätta ett nationellt planeringsmål för solex och solvärme, hänvisar utskottet till den pågående beredningen inom Regeringskansliet av det förslag till solexstrategi som har tagits fram av Energimyndigheten. Utskottet anser att utfallet av beredningsarbetet bör avvaktas innan riksdagen tar några initiativ med anledning av förslaget i motionen. Motionen avstyrks därför i den aktuella delen.

Avslutningsvis konstaterar utskottet att förslaget om geoenergi i motion 2016/17:3393 (KD) behandlades i likalydande form av utskottet våren 2016. Utöver det utskottet då anförde kan det nämnas att Energimyndigheten har finansierat utvecklingen av en strategisk innovationsagenda för geoenergi. Vidare har Sveriges geologiska undersökning (SGU) under 2016 uppdaterat sin rapport om förnybar geoenergi. Utskottet anser mot denna bakgrund inte att det kan anses vara påkallat för riksdagen att uttala sig om geoenergi i linje med vad som föreslås i motionen, vilken således avstyrks i den aktuella delen.

Kärnkraft

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till bl.a. förslag från Energikommisionen som för närvarande är ute på remiss och till den energiöverenskommelse som fem partier slöt i juni 2016 avslår riksdagen motioner om kärnkraft.

Jämför reservationerna 14 (SD), 15 (V) och 16 (L).

Motionerna

Det svenska näringslivet är beroende av en fungerande energiförsörjning med internationellt konkurrenskraftiga villkor, konstateras det i motion 2016/17:2759 av Lars Eriksson (S). Samtidigt redovisar motionären en oro för att händelser i vår omvärld hotar den svenska energiförsörjningstryggheten. Motionären noterar att EU har en strategi som går ut på att minska EU:s beroende av rysk energi och att eventuella sanktioner mot Ryssland skulle kunna äventyra svenska energibolags kärnbränslestrategi. Motionären anser att man mot bakgrund av händelserna i Europa bör överväga möjligheterna att eftersträva minsta möjliga sårbarhet för den svenska energiförsörjningen.

I motion 2016/17:737 av Erik Ottoson (M) konstateras det att den tekniska utvecklingen ständigt går framåt och att det inom kärnkraftsområdet har lett fram till säkrare och mer effektiva reaktorer som på ett ännu bättre sätt bidrar till att möta behovet av energi. Enligt motionären har regeringen genom sin kärnkraftspolitik dock visat att den anser det vara icke önskvärt att kärnkraft finns med i planen för Sveriges framtida energiförsörjning. Motionären anser att Sverige behöver kunna stå på egna ben och har dessutom potential att vara en nettoexportör av elenergi på den internationella marknaden. Mot den bakgrunden begärs ett tillkännagivande om att kärnkraften kommer att behövas för Sveriges framtida energiförsörjning (yrkande 1).

Vidare konstaterar motionären att fjärde generationens reaktorer är under utveckling och med största sannolikhet kommer innebära att det som i dag betraktas som kärnavfall kan bli bränsle i dessa nya reaktorer. Han anser att regeringen bör lägga upp en plan för hur Sverige kan bidra i det internationella forskningsarbetet för att få fjärde generationens kärnreaktorer i industriell drift så snart som möjligt (yrkande 4).

Att alliansregeringen öppnade för att ersätta de befintliga kärnkraftsreaktorerna är mycket välkommet och en stor seger för svensk konkurrenskraft, sägs det i motion 2016/17:828 av Michael Svensson (M). En ännu större seger är, enligt motionären, energiöverenskommelsen från juni 2016. Motionären konstaterar vidare att kärnkraften kommer att vara en stark, viktig och realistisk grundpelare i den svenska energiproduktionen under överskådlig tid. Ett fortsatt lagande och lappande av alla åldrande befintliga reaktorer kommer dock att orsaka allt större problem under de kommande åren. Energibolagen bör,

enligt motionärens uppfattning påbörja arbetet med att ersätta gamla kärnkraftsreaktorer med nya. Riksdagen bör genom ett tillkännagivande framhålla kärnkraftens betydelse för svensk energiförsörjning.

Kärnkraften är basen i den svenska elproduktionen och står för närmare hälften av den el som förbrukas i Sverige under ett år, slås det inledningsvis fast i motion 2016/17:1558 av Betty Malmberg (M). Sveriges industri är elintensiv och därför känslig för förändringar. En snabbavveckling av kärnkraftsreaktorer kommer därför med största sannolikhet att leda till höjda elpriser.

Alla länder måste bidra till att begränsa utsläppen av växthusgaser, och för Sverige är det därför viktigt att satsa på en ren energiproduktion baserad på kärnkraft, vattenkraft och biobaserade energikällor. En energimix fri från koldioxid kan också bli en framtida exportnäring inte minst för att reducera fossil energiproduktion i Sveriges grannländer. Motionären anser att Sverige måste ledas av en politik som inte skadar klimatarbetet och vill att riksdagen genom ett tillkännagivande framför till regeringen att kärnkraftsproduktion inte bidrar till växthuseffekten (yrkande 2). Ytterligare ett tillkännagivande begärs om att Sverige inte ska fasa ut befintliga, säkra och uppgraderade kärnkraftsreaktorer i förtid (yrkande 3).

Kärnkraften står i dag för nästan hälften av Sveriges elproduktion och kommer under överskådlig tid att utgöra grunden för svensk energiförsörjning, konstateras det inledningsvis i kommittémotion 2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD). Motionärerna menar att en nedläggning av den svenska kärnkraften skulle utgöra ett direkt hot mot den svenska basindustrin och den svenska ekonomin. Därutöver skulle hushållen riskera att bli drabbade av än högre elpriser och ökad import av fossilbränslebaserad el. Motionärerna vill att riksdagen ska ställa sig bakom ett uttalande om en långsiktig satsning på kärnkraft (yrkande 7). I motionen redovisas också tveksamheter kring kärnkraftsbranschens konkurrenssituation, och ett tillkännagivande om detta efterfrågas (yrkande 8). Vidare anser motionärerna att man bör avskaffa den bestämmelse i miljöbalken (17 kap. 6 a §) som hindrar utbyggnaden av kärnkraften i Sverige. Därmed skulle antalet reaktorer inte längre begränsas till dagens tio eller till att nya reaktorer enbart får uppföras på en plats där det i dag finns andra kärnkraftsreaktorer (yrkande 12).

En omställning till s.k. förnybar energi leder i realiteten till höjda utsläpp av klimatgaser, sägs det i kommittémotion 2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD). Tyskland är, enligt motionärerna, ett tydligt exempel på detta där kolkraften byggs ut kraftfullt trots att landet även har världens mest ambitiösa satsningar på sol- och vindkraft. Motionärerna anser att regeringen ska verka för att kärnkraft ska likställas med s.k. förnybar energi och efterfrågar därför ett tillkännagivande om att regeringen i förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att likställa kärnkraft med förnybar energi (yrkande 10).

Sverige har ett elöverskott, och den svenska exporten av el till grannländerna slog nytt rekord under förra året, sägs det inledningsvis i kommittémotion 2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V). Överskottet kommer dessutom

att växa ju mer förnybar energi som kommer in i systemet. Samtidigt är stödet för en avveckling av kärnkraften betydligt större än för att behålla den. Motionärerna anser att det är dags att avveckla kärnkraften och i stället satsa på förnybara energikällor. Ägarna till Oskarshamn 1 och Ringhals 1 bör presentera avvecklingsplaner under denna mandatperiod, med en avvecklingstid på högst fem år. Ett tillkännagivande med den innebörden efterfrågas (yrkande 10). Motionärerna vill även att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att återkomma till riksdagen med en avvecklingsplan för de resterande reaktorerna (yrkande 11).

Vissa kompletterande uppgifter

Den svenska kärnkraften

De svenska kärnkraftverk som nu är i drift byggdes mellan tidigt 1970-tal och fram till 1985. Kärnkraftens årsproduktion varierar och beror på hur driften har fungerat. Långa stopp till följd av exempelvis moderniserings- och säkerhetsarbete eller oplanerade händelser har gett en lägsta produktion på 50 TWh under ett år, och det bästa produktionsåret gav 75 TWh, vilket alltså ger en skillnad på 25 TWh. Kärnkraftsproduktionen var knappt 61 TWh under 2016, vilket motsvarade ca 40 procent av all den el som producerades i Sverige under det året.

Även om andelen kärnkraft i elproduktionen har minskat har Sverige den näst högsta andelen kärnkraftsproduktion per capita i världen efter Frankrike.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2016 behandlade utskottet ett antal motionsyrkanden om kärnkraftens framtid i Sverige (bet. 2015/16:NU10). Flera av dessa liknade de nu aktuella. Utskottet anförde då följande:

Kärnkraften svarar för en betydande andel av den el som produceras i Sverige. I sammanhanget är det viktigt att poängtera att kärnkraften produceras på affärsmässiga grunder, och utskottets grundläggande inställning är att den ska produceras utan statliga subventioner. När det råder elöver-skott sjunker elpriserna och därmed även lönsamheten för de som producerar el. Detta gäller även kärnkraftsbolagen. Prognoser om elprisets utveckling och bedömningar av den framtida lönsamheten i produktionen är att betrakta som fundamenta när kärnkraftsbolagen tar ställning till hur de ser på sin framtida produktionskapacitet. Under den förra mandatperioden beslutade riksdagen om vissa lagändringar som har gjort det möjligt för bolagen att fatta beslut om att ersätta gamla reaktorer med nya. Utskottet ser ingen anledning för riksdagen att agera för att ändra dessa bestämmelser i enlighet med vad som anförs i motion 2015/16:2854 (SD). Utskottet noterar i sammanhanget att de nyssnämnda lagändringarna inte har inneburit att ett generationsskifte har kommit igång i den svenska kärnkraften. Huvudförklaringen till detta torde vara att de affärsmässiga grunderna för dylika investeringar inte har varit tillräckligt goda.

Utskottet vill påminna om det arbete som bedrivs inom ramen för Energikommissionen och som syftar till att nå en bred blocköverskridande

överenskommelse om hur energipolitiken ska utformas efter 2025. Kärnkraftens betydelse för den svenska kraftproduktionen gör att det är nödvändigt för Energikommissionen att noga följa utvecklingen när det gäller detta kraftslag. Utskottet förutsätter också att regeringen agerar om de sammantagna förutsättningarna förändras på ett sådant sätt som får konsekvenser för Energikommissionens möjligheter att nå en bred överenskommelse eller som riskerar att påverka den svenska effektbalansen. Affärsmässigt baserade beslut av kärnkraftsbolagen om att avveckla eller bygga ut kärnkraften kan vara av det slaget. Åtgärder som regeringen kan vidta bör kunna inkludera sådana konsekvensanalyser som efterfrågas i några av de motioner som är aktuella i detta avsnitt men även förslag med anknytning till den s.k. effektreservens framtida utformning.

Sammantaget anser utskottet inte att det finns skäl för riksdagen att göra några allmänna tillkännagivanden om kärnkraftens betydelse för det svenska energisystemet i linje med vad som föreslås i ett antal av de motioner som är aktuella i detta avsnitt.

— — —

Avslutningsvis avstyrker utskottet motion 2015/16:2542 (SD) i den del som gäller att regeringen ska agera inom EU för att likställa kärnkraft med förnybar energi. Utskottet anser inte att kärnkraft är en förnybar energikälla och ser därför inga skäl för riksdagen att hörsamma förslaget.

Aviserad avveckling av fyra reaktorer

Under hösten 2015 beslutade ägarna av Ringhals att stänga två reaktorer under 2019–2020. Ägarna av kärnkraftverket i Oskarshamn har i sin tur meddelat att de avser att stänga Oskarshamn 1, och att Oskarshamn 2 – som har varit avstängd sedan 2013 – inte kommer att startas igen.

Kärnbränslet i de svenska reaktorerna

I motion 2016/17:737 (S) berörs frågan om kärnbränslet (uran) i de svenska reaktorerna, och det redovisas vissa farhågor om huruvida tillgången till dylikt bränsle eventuellt kan hotas som en konsekvens av EU:s sanktioner mot Ryssland.

Av en underlagsrapport från Energimyndigheten till Energikommissionen i december 2015 (Energianvändning och energitillförsel – Underlag till Energikommissionen) framgår det att marknaden för samtliga steg i bränsleprocessen är global och välfungerande, och både Vattenfall och OKG anger att beroendet av enskilda leverantörer eller regioner är mycket svagt.

Regeringen, kärnkraften och energiöverenskommelsen

I budgetpropositionen för 2017 slog regeringen fast att samma principer gäller som tidigare, vilket bl.a. innebär att den s.k. avvecklingslagen har avskaffats och inte kommer att återinföras. Vidare refererade regeringen den ramöverenskommelse som slöts mellan fem partier i juni 2016. För kärnkraften innebär överenskommelsen följande:

- Målet 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. Det är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft och innebär inte heller en stängning av kärnkraft genom politiska beslut.
- Skatten på termisk effekt (den s.k. effektskatten) ska avskaffas stegvis, med start 2017.
- Placeringsreglementet i Kärnavfallsfonden ska förändras så att placeringsmöjligheterna utökas fr.o.m. starten på nästa treårsperiod 2018.

Den s.k. kärnkraftsparentesen är således förlängd i överenskommelsen genom att inom ramen för maximalt tio reaktorer tillåta nybyggnation på befintliga platser. Tillstånd kan ges för att successivt ersätta de nuvarande reaktorerna i takt med att de når sin ekonomiska livslängd. Tillstånd för nya reaktorer kommer att prövas enligt lagstiftningens krav på bästa tillgängliga teknik. Något statligt stöd för kärnkraft, i form av direkta eller indirekta subventioner, kan inte påräknas.

Vidare hänvisade regeringen till Energikommisionens arbete som då fortfarande pågick. I sitt betänkande (SOU 2017:2) bekräftade Energikommisionen sedermera det som hade lagts fast i överenskommelsen bl.a. genom att föreslå ett mål om helt förnybar elproduktion till 2040, som inte ska ses som ett stoppdatum för kärnkraften. Vidare konstaterar Energikommisionen att de gällande principerna om förutsättningarna för planering av nya kärnkraftsreaktorer kvarstår.

Som har nämnts tidigare är Energikommisionens betänkande ute på remiss till den 19 april 2017.

Kärnkraft och vissa bestämmelser i miljöbalken

I motion 2016/17:1772 (SD) omnämns bestämmelsen i 17 kap. 6 a § miljöbalken (1998:808). Denna bestämmelse beslutades av riksdagen våren 2010 som ett led i den förra regeringens strävan att skapa förutsättningar för ett generationsskifte i det svenska kärnkraftsbeståndet (prop. 2009/10:172, bet. 2009/10:NU26). Bestämmelsen innebär att regeringen vid sin prövning av en ny kärnreaktors tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken endast får tillåta denna reaktor om den är avsedd att

1. ersätta en kärnkraftsreaktor som efter den 31 maj 2005 har varit i drift för att utvinna kärnenergi och som kommer att vara permanent avstängd när den nya reaktorn tas i kommersiell drift
2. uppföras på en plats där en kärnkraftsreaktor efter den 31 maj 2005 har varit i drift för att utvinna kärnenergi.

Utskottets ställningstagande

Kärnkraften svarar i dag för en betydande andel av den svenska elproduktionen. När det gäller kärnkraftens framtid i Sverige har utskottet ingen annan uppfattning än den som har lagts fast inom ramen för den ovan refererade energioverenskommelse som slöts mellan fem partier i juni 2016 och som även har

föreslagits av Energikommisionen. Energikommisionens förslag är ute på remiss, och remissinstansernas synpunkter kommer att vara en del av beredningsunderlaget inför de energipolitiska förslag från regeringen som riksdagen kommer att få ta ställning till. Utskottet finner ingen anledning att föregripa detta beredningsarbete i allmänhet och därmed inte heller när det gäller frågor om kärnkraftens framtid. Utskottet är dessutom förvissat om att remissinstanserna – utöver det Energikommisionen redan har gjort – ytterligare kommer att kunna belysa konsekvenserna av Energikommisionens förslag för olika kraftslags produktionsförutsättningar, inklusive kärnkraftens. Något uttalande i linje med vad som föreslås i motion 2016/17:1070 (L) om sådana analyser kan därför inte anses vara motiverat och motionen avstyrks därför i den aktuella delen. Motioner om att kärnkraften bör byggas ut eller avvecklas bör därför avslås av riksdagen.

Utskottet anser inte heller att det finns skäl för riksdagen att ställa sig bakom förslaget i motion 2016/17:2759 (S) om bränslet i de svenska reaktorerna. Här hänvisas till det utskottet anförde när samma förslag behandlades våren 2016.

Sammanfattningsvis avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden som är aktuella i detta avsnitt.

Vissa gasfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om naturgas, vätgas och biogas. Utskottet hänvisar bl.a. till att det inte är statsmakterna som bör avgöra behovet av ett utbyggt stamgasnät och till att den nuvarande regeringen, i likhet med den förra, har aviserat att den även fortsättningsvis kommer att främja utvecklingen av biogas genom att stödja ny teknik och innovativa lösningar som stärker biogasteknikens konkurrenskraft och ökar biogasproduktionen.

Jämför reservationerna 17 (SD) och 18 (KD).

Motionerna

I motion 2016/17:2723 av Gunilla Nordgren (M) slås det inledningsvis fast att Sverige ligger långt framme i arbetet med att minska växthusutsläppen. Motionären påpekar att en ökad användning av biogas som fordonsbränsle kan kraftigt minska utsläppen av koldioxid liksom även av andra hälsofarliga ämnen som kväve och partiklar. Biogasen är förnybar, bidrar till effektiv avfallshandtering och möjliggör en lokal produktion och skapa viktiga arbetstillfällen. Motionären anser det vara av stor vikt att regeringen på olika sätt arbetar för att uppmuntra byggandet av fler biogasanläggningar så att produktion och konsumtion av bio- och fordonsgas i Sverige kan öka. Ett tillkännagivande med den innebörden efterfrågas av motionären.

Sverige har en outnyttjad potential för framställning av metangas av olika avfallsprodukter, såsom avloppsslam, matrester, slaktavfall, stallgödsel och annan biomassa, slås det fast i kommittémotion 2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD). Metangas går att använda till både el- och värmeproduktion, och eftersom den också går utmärkt att använda som fordonbränsle är den, enligt motionärerna, extra intressant.

För att stimulera utbyggnaden av biogasproduktionen är det viktigt att producenterna kan koppla in sig på gasnätet. Då det svenska gasnätet dock är begränsat till kuststäderna i sydvästra Sverige finns det skäl att verka för att gasnätet byggs ut. Motionärerna anser att den primära målsättningen bör vara att nätet når ut i landets jordbruksintensiva regioner, t.ex. Skåne och Västra Götaland, där potentialen att nyttja stallgödsel är stor (yrkande 21). Vidare anser motionärerna att det behövs ett nationellt samordnande av kompetens som drar upp riktlinjerna för en nationell gasstrategi (yrkande 26).

Motionärerna konstaterar vidare att det görs betydande satsningar globalt på vätgasdrivna bränslecellsfordon. I Sverige för den tekniken dock en rätt blygsam tillvaro. För att vidareutveckla tekniken och för att få fler pilotanläggningar på plats anser motionärerna att det bör tas fram en vätgasstrategi för Sverige (yrkande 31).

I kommittémotion 2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) konstateras det att naturgas är den största energigasen i Sverige och att den kommer i en ledning från Danmark. Dock är infrastrukturen för naturgasnätet tämligen begränsad, vilket gör att naturgasen inte svarar för mer än ca 3 procent av energitillförseln i landet. En potentiell utökad marknad för naturgas i Sverige ligger huvudsakligen utefter en tänkt stamledning från Göteborg till Stockholm, med grenledningar till Mälardalen och Bergslagen som kan nyttjas för både natur- och biogas. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att undersöka möjligheterna för förbättrad infrastruktur för distribution och lagring av natur- och biogas.

Vissa kompletterande uppgifter

Naturgas i Sverige

Naturgas introducerades i Sverige 1985 genom en utbyggnad av det danska naturgassystemet till södra Sverige. Handeln med naturgas i det svenska systemet har varit helt konkurrensutsatt sedan 2007.

Det sydvästsvenska naturgasnätet, som kan betraktas som det svenska gasstamnätet, sträcker sig från Trelleborg i söder till Stenungssund i norr, med en förgrening in i Småland. I juni 2013 tog Swedegas AB över rollen som systembalansansvarig för det västsvenska naturgasnätet efter Svenska kraftnät.

I nätet finns ca 41 000 naturgaskunder, där de största är stora industrier och kraftvärmeverk. Cirka 34 000 är hushållskunder. I de 30 kommuner där naturgasnätet är utbyggt står naturgasen för drygt 20 procent av den slutliga energianvändningen, vilket är i linje med genomsnittet i övriga EU. Sverige har ingen egen utvinning av naturgas, utan all tillförsel sker från Danmark och

gasen kommer huvudsakligen från de danska naturgasfälten i Nordsjön. Naturgas kan också importeras från Tyskland.

År 2014 användes 10,2 TWh naturgas i Sverige, vilket följer en nedåtgående trend som har varat i ett antal år. Trenden beror i huvudsak på en ökad användning av andra energislag än naturgas. Som en jämförelse kan nämnas att det användes ca 135 TWh el under samma period. Knappt hälften (44 procent) av gasen användes inom industrin.

Produktion av biogas

Biogas bildas när organiskt material bryts ned av mikroorganismer utan tillgång till syre och består i huvudsak av metan och koldioxid samt små mängder svavelväte och vattenånga. Den kan bildas naturligt där det finns tillräckliga mängder organiskt material och där syre inte har tillträde, exempelvis i våtmarker. Biogas kan även framställas via rötning, förgasning och s.k. el-till-gasteknik (power to gas). Rötning är i dag den vanligaste och mest utvecklade tekniken. Biogas produceras dels i biogasanläggningar, där i första hand olika typer av organiskt avfall rötas, dels på deponier (soptippar).

År 2015 var biogasproduktionen i Sverige 1 947 GWh, vilket var ca 9 procent mer jämfört med 2014 då den totala produktionen uppgick till 1 784 GWh. Där stod uppgraderad biogas för ca 63 procent.¹

Produktionsökningen var en följd av att produktionskapaciteten har ökat. Gasproduktionen från förgasning kom igång på allvar under 2015, och biogasproduktionen från s.k. samrötningsanläggningar ökade med 16 procent. Gårdsanläggningarnas och avloppsreningsverkens produktion ökade med 14 procent respektive 3 procent medan de andra anläggningarna minskade sin produktion.

Gasens roll i det framtida energisystemet

Hösten 2015 presenterade Energiforsk rapporten Gasens roll i det framtida energisystemet (Rapport 2015:183). Rapporten pekar på att gas 2050 kommer att kunna spela en mycket viktig roll för effektbalansen i första hand i södra Sverige. Detta gäller alltså vid en tid när kärnkraften är avvecklad och energiförbrukningen i samhället i stort är kvar på dagens nivå. Om gasen finns med som en komponent i energisystemet innebär detta också att den bidrar med ett antal andra s.k. energisystemtjänster, som att fungera som energilager och med god reglerbarhet i elproduktionen som kan balansera mer väderberoende elproduktion.

I rapporten konstateras att det inte finns några planer på att bygga ut det befintliga stamnätet, och att en eventuell utökad mängd fossil gas i stället förväntas tillkomma via nya hamnar för flytande naturgas (liquid natural gas, LNG), sammankopplade med befintliga och nya regionala och lokala gasnät. Det konstateras vidare att en stor del av utvecklingen inom gaslogistikområdet

---

¹ För att kunna utnyttja biogas som fordonsbränsle måste energiinnehållet först höjas genom att koldioxid avskiljs, s.k. uppgradering.

har fokuserat på transporten av gas i mobila enheter snarare än i en fast infrastruktur. Det noteras att teknikutvecklingen på det sättet påminner om den som telefonin har genomgått, där steget varit att gå från den fasta infrastrukturen till förmån för en mer flexibel mobil dito.

Rapportförfattarna gjorde bedömningen att det 2050 kommer att finnas flera regionala gasnät i framför allt södra och mellersta Sverige och att effektbalansen i elområdena 3 och 4 (dvs. södra Sverige) kommer att hanteras med gaskraft. Gasen bedöms till största delen vara av förnybart ursprung. I normalfallet förväntas de regionala gasnäten inte ha någon direkt koppling till dagens stamnät.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2016 behandlade utskottet motioner om bio- och naturgas (bet. 2015/16:NU10), varav några yrkanden överensstämmer med de nu aktuella. Utskottet anförde bl.a. följande:

Jämfört med situationen i många andra europeiska länder har naturgas en begränsad betydelse som energikälla i Sverige. Det svenska gasstamnätet har dessutom en utsträckning som är begränsad till de sydvästra delarna av landet, och staten har överlåtit till den kommersiella aktören Swedegas att svara för drift och underhåll av nätet. Därutöver är det upp till Swedegas att – inom ramen för gällande regler och på basis av en bedömning av de ekonomiska förutsättningarna – ta eventuella beslut om att investera i en utbyggnad av gasstamnätet. Utskottet konstaterar att det i dagsläget tycks saknas ekonomiska förutsättningar för en sådan utbyggnad, och utskottet ser bl.a. av det skälet ingen anledning för riksdagen att uttala sig i frågan i linje med vad som efterfrågas.

När det gäller förslag som på olika sätt gäller satsningar på produktion, distribution, lagring och användning av biogas är utskottets övergripande uppfattning densamma som den utskottet framförde i samband med motionsbehandlingen våren 2015, dvs. att biogas är en intressant förnybar energikälla som kan användas både som transportbränsle och för produktion av el och värme. Utskottet påminner också om att den nuvarande regeringen, i likhet med den förra, har aviserat att den även fortsättningsvis kommer att främja utvecklingen av biogas genom att stödja ny teknik och innovativa lösningar som stärker biogasteknikens konkurrenskraft och ökar biogasproduktionen. Utöver detta noterar utskottet att det nyligen har tagits fram en branschinitierad nationell biogasstrategi som kan fungera som ett värdefullt underlag i fortsatta överväganden om biogasens framtida utveckling i Sverige.

Avslutningsvis vill utskottet framhålla biogasens roll som ett betydelsefullt hållbart alternativ till dagens dominerande fossila fordonsbränslen. I linje med bestämmelserna i EU:s direktiv om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen (2014/94/EU) kommer Sverige under 2016 att ta fram ett handlingsprogram för utvecklingen av marknaden för alternativa bränslen inom transportsektorn och den utbyggnad av den tillhörande infrastrukturen som kan bli nödvändig.

Utbyggnad av gasstamnätet

Det svenska naturgasnätet består av ca 62 mil transmissionsledning och ca 272 mil distributionsledning. I de regioner där distributionssystemen har byggts ut, som i Skåne, längs västkusten, i Östergötland och i Stockholm, är användningen av biogas mer utbredd än i resten av landet. Eftersom naturgas och biogas är energigaser med mycket lika egenskaper samdistribueras de i den existerande gasinfrastrukturen. Transport av flytande gas via lastbilar och tåg kan också medge sådan samdistribution.

I utskottets betänkande 2014/15:NU9 refererades bl.a. Swedegas tekniska chef som ansåg att det saknades marknadsförutsättningar för att bygga ut gasstamnätet till jordbruksintensiva regioner som t.ex. Skåne och Västra Götaland, i enlighet med vad som även då efterfrågades i en motion. Underlaget av gasnätskunder (t.ex. biogasproducenter eller tyngre basindustri som kan efterfråga biogas och naturgas) ansågs vara för litet för att en sådan utbyggnad kunde anses vara ekonomiskt försvarbar. Däremot sågs vissa möjligheter i att investera i regionala gasnät, och intresset ansågs växa för LNG inklusive nödvändiga infrastruktursatsningar.

Nationellt handlingsprogram för utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen

EU:s direktiv om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen (2014/94/EU) syftar till att minimera transporterens oljeberoende och minska deras inverkan på miljön. Direktivet ställer krav på att varje medlemsstat ska anta ett nationellt handlingsprogram för utvecklingen av marknaden för alternativa bränslen inom transportsektorn och utbyggnaden av den tillhörande infrastrukturen. Handlingsprogrammet ska bl.a. innehålla nationella mål för utbyggnaden av tankstationer för LNG och för komprimerad naturgas (compressed natural gas, CNG). Om medlemsstaterna väljer det kan även tankstationer för vätgas inkluderas.

I november 2016 beslutade regeringen om Sveriges nationella handlingsprogram som sedan överlämnades till kommissionen.²

Vätgas

Vätgas används bl.a. som råvara inom kemisk industri och inom oljeraffinerier. Vätgas kan också används som drivmedel. Ytterligare ett användningsområde för vätgas är i bränsleceller. I en bränslecell omvandlas vätgasens kemiska energi till elektricitet och värme.

I februari 2017 beslutade Energimyndigheten att finansiera ett fyraårigt forskningsprojekt om sammanlagt 99 miljoner kronor som bl.a. syftar till att undersöka möjligheterna att kunna ersätta kol och koks med vätgas i den

---

² Sveriges handlingsprogram för infrastrukturen för alternativa drivmedel i enlighet med direktiv 2014/94/EU. Bilaga till protokoll II 8 vid regeringssammanträde den 17 november 2016.

svenska järn- och stålindustrin. Energimyndigheten står för 54 miljoner kronor och de tre initiativtagarna SSAB, LKAB och Vattenfall för 45 miljoner kronor.

I december 2016 presenterade Tillväxtanalys en studie över hur vätgas har utvecklats som energibärare i några länder (Vätgas kan bli stort – Men hur ska den framställas och vem är användaren? Svar direkt 2016:27). I studien slås det fast att vätgas kan bli en allt viktigare energibärare i Sverige. Inte minst om projekt som syftar till att ersätta kol med vätgas i stålproduktion blir framgångsrika. Vätgas kan också komma att växa inom andra områden. Detta gäller inte minst i kombination med bränsleceller som reservkraft. Många fordonstillverkare ser bränsleceller med vätgas som ett komplement till den pågående elektrifieringen av transportsektorn.

I mitten av mars 2017 meddelade Vattenfall och Preem att de har tecknat en avsiktsförklaring om att undersöka möjligheterna att använda klimatsmart vätgas i tillverkningen av biodrivmedel i stor skala för den svenska marknaden. Företagen kommer även att se över möjligheten att producera vätgas genom att utnyttja vatten- och vindkraft.

Lokala klimatinvesteringar

I regeringens vårbudget 2015 aviserades ett stöd till lokala klimatinvesteringar, kallat Klimatklivet. Satsningen ingår också i den budget som riksdagen har beslutat om för 2017. Sedan 2015 har över 1 miljard kronor delats ut i stöd till lokala klimatinvesteringar, och fram till 2020 kommer ytterligare 700 miljoner kronor att fördelas årligen. Bland projekt som har beviljats stöd finns förbehandlingsanläggningar för matavfall, uppförande av lantbruksbaserad biogasproduktion samt gastankstationer.

Av den beskrivning av läget i arbetet med Klimatklivet som Naturvårdsverket presenterade i augusti 2016 framgår att åtgärder för produktion av biogas ger störst beräknad utsläppsminskning på 100 000 ton koldioxid per år. De biogasanläggningar som fått stöd från Klimatklivet beräknas öka produktionen av biogas med ca 20 procent i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på att biogas får en större roll i den svenska energimixen. I likhet med vad utskottet anförde våren 2016 konstaterar utskottet återigen att biogas är en mångsidig förnybar energikälla som kan användas både som drivmedel och för produktion av el och värme. Utskottet vill också återupprepa att såväl den nuvarande som den förra regeringen har agerat för att främja utvecklingen av biogas genom att stödja ny teknik och innovativa lösningar som stärker biogasteknikens konkurrenskraft och ökar biogasproduktionen. Utskottet ser mot denna bakgrund inga skäl för riksdagen att bifalla de förslag om biogas som finns i de aktuella motionerna. Motionerna 2016/17:2723 (M) och 2016/17:1772 (SD) avstyrks således i de aktuella delarna.

Beträffande förslagen i motion 2016/17:1772 (SD) om en utbyggnad av det svenska stamnätet för gas och i motion 2016/17:3393 (KD) om en förbättrad

gasinfrastruktur hänvisas till det som utskottet anfördes våren 2016 när förslag på detta tema bereddes. Utskottet anser således fortfarande att det saknas skäl för riksdagen att uttala sig till förmån för en sådan utbyggnad, och motionerna avstyrks därför i de aktuella delarna.

När det avslutningsvis gäller satsningar på vätgas vill utskottet i första hand påminna om den satsning när det gäller forskning och utveckling (FoU) som Energimyndigheten finansierar för att om möjligt använda vätgas i stället för kol och koks i stålindustrin. Andra FoU-satsningar på temat vätgas kan säkerligen också motiveras framgent. Utskottet noterar också med intresse att Vattenfall och Preem nyligen har tecknat en avsiktsförklaring om en satsning på vätgas. Utskottet uppfattar emellertid i dagsläget inte något påtagligt behov av en särskild strategi för utvecklingen på vätgasområdet i Sverige. Motion 2016/17:1772 (SD) avstyrks således även i denna del.

Energieffektivisering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om energieffektivisering. Utskottet hänvisar bl.a. till flera pågående processer med anknytning till frågor om energieffektivisering, däribland remissbehandling av förslag från Energikommissionen.

Jämför reservationerna 19 (SD), 20 (C), 21 (V) och 22 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) begärs ett tillkännagivande om energieffektivisering (yrkande 36). Motionärerna anser att energieffektivisering har en betydande potential inom både transport, industri och den offentliga sektorn, vilket måste utnyttjas. Det är ofta samhällsekonomiskt lönsamt, eftersom många åtgärder kan genomföras till ett lägre pris än vad ny energiproduktion skulle ha kostat. Dessutom är miljöeffekten större när utsläpp minskas till följd av ett lägre energibehov än när det sker via renare framställning.

Ur ett resurs- och konkurrensperspektiv är det en självklarhet att använda resurserna på ett så effektivt sätt som möjligt – den som ligger i framkant har därmed en konkurrensfördel. Motionärerna påpekar att för den elintensiva svenska basindustrin är energieffektivisering av stor betydelse med potential för betydande kostnadsbesparingar. Genom att använda mindre energi per producerad enhet stärks industrins konkurrenskraft.

Energieffektiviseringen går alltför långsamt, slås det fast i motion 2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD). Motionären anser att processen kan underlättas om det införs ett särskilt energisparlån med fokus på de smutsigaste kilowattimarna. Motionären menar att finansiering av viktiga klimatinvesteringar genom energieffektiviseringslån kan skapa både fler arbetstillfällen

och energieffektiva bostäder och föreslår därför att riksdagen ska uttala sig till förmån för energieffektiviserings- och energisparlån (yrkande 1).

Utöver tillförseln av förnybar energi behövs ett ökat fokus på energieffektiviseringar vid användningen, anför det i Centerpartiets partimotion 2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. En övergång till el från andra energibärare innebär oftast en stor energieffektivisering, men fortfarande är den effektivaste kilowattimmen den som aldrig används. Det tidigare stödet till industrin för effektiviseringar har, enligt motionärerna, varit viktigt, men de anser att det behövs nya grepp och marknadsbaserade styrmedel som ger ökad flexibilitet och minskade effektoppar (yrkande 23).

Vedeldning tillför samhället stora positiva värden, sägs det i motion 2016/17:1981 av Staffan Danielsson och Peter Helander (båda C). Vedeldning innebär dock även problem kopplade bl.a. till olika typer av utsläpp, och motionärerna anser därför att det är angeläget att så snart som möjligt skärpa kraven på eldningsutrustningen. De påpekar att bl.a. Naturvårdsverket och Energimyndigheten har argumenterat starkt för att Sverige ska införa kraven i EU:s ekodesigndirektiv snabbare än vad direktivet kräver. Enligt direktivet ska nya bestämmelser vara införda senast 2020 för pannor och 2022 för rumsvärmare (kaminer). Motionärerna vill att riksdagen genom ett tillkännagivande ska ställa sig bakom önskemålet om ett tidigareläggande av de aktuella kraven i ekodesigndirektivet (yrkande 1).

Det är både möjligt och nödvändigt att ställa om till en mer effektiv energianvändning, sägs det i kommittémotion 2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V). Genom ny teknik och energibesparing kan Sverige göra betydande energieffektiviseringar. Hur omfattande utbyggnaden av förnybara energikällor behöver vara beror på hur stora energibesparingar och energieffektiviseringar som kan göras i samhället. Motionärerna redovisar att s.k. vita certifikat är ett styrmedel där staten sätter ett obligatoriskt mål för energibesparingar. Staten identifierar de parter som kommer att vara skyldiga att uppnå målet, vilka åtgärder för energieffektivisering som kommer att ingå, hur de genomförda åtgärderna och deras besparingar ska mätas och verifieras m.m. Dessutom beslutar staten om hur handel med certifikat ska bedrivas. Motionärerna anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på utformning av vita certifikat (yrkande 1).

I kommittémotion 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) konstateras det att regeringen ska fördela 1 miljard kronor per år för energieffektivisering och renovering av flerbostadshus samt införa ett stöd för förnyelse av utomhusmiljön. Kristdemokraterna anser att subventioner är fel väg att gå. Trots vissa invändningar anser motionärerna att det kan finnas skäl för staten att medverka till att sänka kostnaderna för sådana energieffektiviseringar som inte är tydligt företagsekonomiskt lönsamma på kort sikt. Motionärerna anser att den tyska modellen med energisparlån bör studeras närmare och begär därför ett tillkännagivande med den inriktningen (yrkande 44). Modellen innebär i korthet att staten tillhandahåller förmånliga energisparlån till fastighetsägare för energiinvesteringar i bostäder.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2016 behandlade utskottet motionsyrkanden om energieffektivisering, varav flera var likalydande med de nu aktuella (bet. 2015/16:NU10). I sitt ställningstagande anförde utskottet följande:

Det råder en bred politisk enighet om att en effektiv användning av energi inom alla samhällssektorer är av godo. Ofta finns betydande både samhälls- och företagsekonomiska fördelar med en klok energianvändning. Med hänvisning till denna inställning anser utskottet inte att det finns skäl för riksdagen att göra några allmänna uttalanden om vikten av fortsatta energieffektiviseringsinsatser [...].

När det gäller förslagen [...] om att införa någon form av statligt finansierade energispar- eller energieffektiviseringslån inom bostadssektorn konstaterar utskottet att Boverket och Energimyndigheten nyligen har redovisat tveksamheter inför en sådan lösning. De båda myndigheterna kommer dock under innevarande år att komplettera det nyss refererade underlaget med bl.a. samhällsekonomiska analyser av relevanta styrmedel på området. Innan denna komplettering är genomförd och regeringen har tagit ställning till det uppdaterade underlaget anser utskottet inte att riksdagen bör vidta några åtgärder med anledning av vad som efterfrågas i dessa motioner.

Mål för en effektivare energianvändning

År 2009 beslutade riksdagen om följande två mål för effektivare energianvändning:

- Ett mål till 2020 som uttrycks som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet om 20 procent mellan 2008 och 2020.
- Ett mål till 2016 om att åstadkomma en energibesparing i fråga om slutanvänd energi till 2016 om minst 9 procent av det årliga genomsnittet för perioden 2001–2005.

I skrivelsen Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning (skr. 2015/16:87) gjorde regeringen bedömningen att målet om energieffektivisering uppnås med befintliga styrmedel och åtgärder. Måluppfyllelsen anses visserligen vara svårbedömd, men effekterna av befintliga styrmedel och de åtgärder som har beslutats förväntades sammantaget leda till att målet uppnås. Regeringen har tidigare angivit att besparingen i fråga om slutanvänd energi beräknas uppgå till motsvarande 13 procent jämfört med basåren. Sverige kommer således att överträffa detta mål med marginal.

Energieffektivisering i energiöverenskommelsen

I den energiöverenskommelse som slöts mellan fem partier i juni 2016 konstateras det att det är gynnsamt för såväl hushåll och företag som för det svenska elsystemet med en effektiv användning av el och annan energi. Att över tid minska elanvändningen är klokt för det enskilda hushållet, och det bidrar till företagets konkurrenskraft. En effektivisering, framför allt vad

gäller effekt, är särskilt viktigt för att möta de framtida utmaningarna för det svenska elsystemet. I arbetet med energieffektivisering ska faktorer som befolkningsökning, utökad industriproduktion och en växande ekonomi beaktas.

I överenskommelsen anges det att ett särskilt energieffektiviseringsprogram för den elintensiva svenska industrin, motsvarande det tidigare Programmet för energieffektivisering i energiintensiv industri (PFE), bör införas givet att man kan hitta ansvarsfull finansiering. Därutöver bör en utredning tillsättas för att brett utreda vilka eventuella hinder som kan finnas för att möjliggöra en tjänsteutveckling vad gäller aktiva kunder och effektivisering. Utredningen bör undersöka vilka ekonomiska och andra styrmedel, exempelvis vita certifikat, som är effektivast för att öka effektiviseringen både ur energi- och effekt-hänseende.

Vidare slogs det fast att det ska tas fram ett mål för energieffektivisering för perioden 2020 till 2030 och beslutas senast 2017. I november 2016 meddelades att de fem partier som står bakom energiöverenskommelsen hade enats om följande mål:

- Sverige ska 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till BNP.
- Energimyndigheten ska ges i uppdrag att tillsammans med olika branscher formulera sektorsstrategier för energieffektivisering.

Målet för energieffektivisering, och sättet att beräkna det, ligger i linje med EU:s ambition om 30 procent minskad absolut energianvändning till 2030 samt är i linje med att EU i framtiden kommer att använda 2005 som basår för sina beräkningar.

De fem partierna bakom överenskommelsen konstaterar att målet om 50 procent effektivare energianvändning är högt satt. Bedömningen är att målet kan nås genom att genomföra de åtgärder som finns i ramöverenskommelsen om energi, vidta åtgärder i Sverige samt genom beslut på EU-nivå.

EU:s energieffektiviseringsdirektiv

I december 2012 trädde EU:s s.k. energieffektiviseringsdirektiv (EED) i kraft. I direktivet ställs krav på medlemsstaterna att sätta ett vägledande, nationellt mål för energieffektivisering som bidrar till EU:s mål om 20 procents energieffektivisering till 2020. Utöver EED syftar direktiven om ekodesign och energimärkning till att stärka incitamenten för resurseffektiva energirelaterade produkter på marknaden. Direktivet om byggnaders energiprestanda innefattar också bestämmelser som ska bidra till en effektivare användning av energi. Frågor som gäller bestämmelser om byggnaders utformning, inklusive de som har koppling till byggnaders energiprestanda, bereds av civilutskottet.

Våren 2014 presenterade kommissionen ett meddelande om energieffektivitet, om hur energieffektivitet kan trygga energiförsörjningen och om 2030-ramen för klimat- och energipolitiken (KOM(2014) 520). Europeiska rådet tog ställning till förslaget och kom i oktober 2014 överens om en ram för EU:s

klimatmål fram till 2030. Det beslutades bl.a. att energieffektiviteten ska öka med minst 27 procent. Målet är vägledande och ska ses över senast 2020, med ambitionen att nå ett mål om 30 procent på EU-nivå.

Inom ramen för arbetet med EU:s energiunion ser kommissionen över all lagstiftning som gäller energieffektivitet. Hösten 2016 föreslog kommissionen att ambitionsnivån för EU:s mål för energieffektivisering höjs från 27 till 30 procent lägre energitillförsel 2030 jämfört med prognosen, samt att målet görs bindande på EU-nivå. Vidare föreslogs ändringar i EED och direktivet för byggnaders energiprestanda som anpassar lagstiftningen till 2030-ramverket och energiunionen. Därtill föreslogs ändringar som syftar till att förenkla bestämmelserna och underlätta genomförande på nationell nivå.

Det maltesiska ordförandeskapet i EU:s råd våren 2017 prioriterar energieffektiviseringsförslagen och har påbörjat en förhandling om dessa i rådsarbetsgruppen för energi. Målsättningen är att nå en överenskommelse vid rådsmötet i juni 2017. I sammanhanget bör nämnas att Sverige har framfört ståndpunkten att onödig administrativ börda ska undvikas och att lagstiftningen ska vara proportionerlig i förhållande till sitt syfte och inte får riskera att bli kontraproduktiv. Det gäller exempelvis förslag om krav på individuell mätning och debitering som riskerar att minska incitament för fastighetsägare att genomföra tekniska åtgärder för energieffektivisering.

Industrins energianvändning och PFE

Programmet för energieffektivisering i energiintensiv industri (PFE) syftade till effektivare energianvändning i energiintensiva företag och genomfördes under perioden 2004–2014. Programmet gav energiintensiva industriföretag som använder el i tillverkningsprocessen möjlighet att delta i ett program för energieffektivisering i utbyte mot befrielse från energiskatt på el. Programmets utformning ifrågasattes emellertid av EU ur ett statsstödsperspektiv och avslutades i och med att den senaste femårsperioden tog slut.

Som har redovisats ovan omfattar den energiöverenskommelse som fem partier har slutit att ett särskilt energieffektiviseringsprogram för den elintensiva svenska industrin, motsvarande PFE, bör införas under förutsättning att man kan hitta en ansvarsfull finansiering.

Nationell strategi för energieffektiviserande renovering och energisparlån

Enligt artikel 4 i EED ska medlemsstaterna fastställa en långsiktig strategi för att få till stånd investeringar i renovering av det nationella beståndet av bostadshus och kommersiella byggnader, både offentliga och privata.

I december 2015 presenterade Boverket och Energimyndigheten den gemensamma rapporten Förslag till utvecklad nationell strategi för energieffektiviserande renovering – Utredning av två styrmedel 2015. Utredningens över-

gripande slutsats var att kreditgarantier och statligt finansierade lån med nuvarande marknadsförutsättningar endast kan bidra marginellt till att öka renoveringstakten.

I juli 2016 beslutade regeringen emellertid om direktiv för att utreda förutsättningarna för att införa statliga energisparlån i Sverige (dir. 2016:68). Utredaren tidigare generaldirektören Göran Enander delredovisade sitt uppdrag i en rapport i december 2016 i vilken förutsättningarna för och behoven av ett statligt energisparlån beskrivs. Senast den 29 september 2017 ska utredningsuppdraget slutredovisas och då innehålla förslag på hur ett statligt lån ska utformas, vilken organisation som ska administrera lånen och vilken typ av byggnadsprojekt som kan få ta del av dem.

Kvotpliktssystem för energieffektivisering

Mot bakgrund av bestämmelser i artikel 7 i EED har Energimyndigheten på regeringens uppdrag utrett behovet av att införa ett kvotpliktssystem för energieffektivitet (s.k. vita certifikat). Uppdraget redovisades i rapporten *Aspekter på vita certifikat – mot bakgrund av nya förutsättningar och erfarenheter* (ER 2015:11).

Ovan har redovisats att energiöverenskommelsen omfattar ett förslag om att det ska tillsättas en utredning som bl.a. ska utreda vilka eventuella hinder som kan finnas för att möjliggöra en tjänsteutveckling vad gäller aktiva kunder och effektivisering. Utredningen bör undersöka vilka ekonomiska och andra styrmedel, exempelvis vita certifikat, som är effektivast för att öka effektiviseringen både ur energi- och effekthänseende.

Underlag till den svenska handlingsplanen för energieffektivisering

Enligt EED ska medlemsstaterna senast den 30 april 2017 lämna en nationell handlingsplan för energieffektivisering till kommissionen. I regleringsbrevet för 2016 fick Energimyndigheten i uppdrag att ta fram underlag till Sveriges fjärde nationella handlingsplan. I november 2016 redovisade Energimyndigheten rapporten *Underlag till Sveriges fjärde nationella handlingsplan för energieffektivisering*. Av rapporten framgår bl.a. att Sverige med mycket god marginal nådde målet om en energieffektivisering motsvarande 9 procent fram till 2016. Av underlaget framgår det att måluppfyllelsen uppgick till 157 procent.

Energieffektivisering i företag

Energimyndigheten har regeringens uppdrag att hjälpa små och medelstora företag att effektivisera sin energianvändning. Finansieringen kommer från den europeiska regionala utvecklingsfonden. Programmet pågår till 2020 och omfattar totalt 560 miljoner kronor. Under 2016 har Energimyndigheten bl.a. beviljat stöd till energikartläggning, bildat nätverk för energieffektivisering och stöttat kommunala energi- och klimatcoacher.

Tidigarelagt införande av vissa krav i ekodesigndirektivet

I motion 2016/17:1981 (C) omnämns genomförandet av ekodesigndirektivet med koppling till vedeldning. Det finns ekodesignkrav för fastbränsle drivna rumsvärmare som börjar gälla 2022. Den 1 januari 2018 införs krav på energimärkning på alla rumsvärmare som omfattas av lagkraven.

Boverket har haft regeringens uppdrag att utreda förutsättningarna för att tidigarelägga införandet av dessa krav i Sverige. Boverket redovisade uppdraget i början av 2016 och drog då slutsatsen att det fanns juridiska hinder för att tidigarelägga kraven (Småskalig vedeldning – Återrapporteringskrav om tidigareläggande av ekodesign, Rapport 2016:6). Energimyndigheten har dock gjort en annan bedömning och i ett yttrande med anledning av Boverkets rapport framfört uppfattningen att krav motsvarande ekodesign borde införas så fort som möjligt. För att kunna tidigarelägga kraven har Energimyndigheten förordat en fördjupad utredning som bl.a. ska klargöra hur kraven kan utformas för att överbygga de juridiska hinder som Boverket har identifierat. Någon sådan utredning har emellertid ännu inte tillsatts.

Utskottets ställningstagande

I likhet med vad som sägs i flera av de aktuella motionerna delar utskottet uppfattningen att energi bör användas på ett klokt sätt. En effektivare energianvändning och hushållning med energi är därför viktiga delar i energipolitiken.

Det pågår för närvarande flera olika processer som har anknytning till energieffektivisering. För det första har frågorna berörts av Energikommissionen vars slutbetänkande för närvarande är ute på remiss. Kommissionen föreslår bl.a. att det bör införas ett särskilt energieffektiviseringsprogram för den elintensiva svenska industrin, motsvarande det tidigare Programmet för energieffektivisering i energiintensiv industri (PFE). Förutsättningen är att man kan hitta en ansvarsfull finansiering. Vidare anser Energikommissionen att det bör tillsättas en utredning med uppgiften att brett utreda vilka eventuella hinder som kan finnas för att möjliggöra en tjänsteutveckling vad gäller aktiva kunder och effektivisering. Utredningen bör undersöka vilka ekonomiska och andra styrmedel, exempelvis vita certifikat, som är effektivast för att öka effektiviseringen både ur energi- och effekthänseende.

Ett förslag om ett nytt energieffektiviseringsmål har därutöver presenterats av de fem partier som står bakom den energiöverenskommelse som slöts i juni 2016. Målet innebär att Sverige 2030 ska ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till BNP. Vidare ses EU:s energieffektiviseringsdirektiv för närvarande över, med inriktningen att kunna nå en överenskommelse under 2017.

Med hänvisning till att det råder en bred samsyn om värdet av effektiv energianvändning och till att det pågår ett antal viktiga processer med inriktning på dessa frågor, anser utskottet inte att det är motiverat att föreslå riksdagen att bifalla de mer allmänt hållna yrkandena om energieffektivisering som är

aktuella i detta avsnitt. Således avstyrker utskottet motionerna 2016/17:821 (C) och 2016/17:1772 (SD) i de aktuella delarna.

När det gäller frågan om energisparlån som tas upp i motionerna 2016/17:2416 (SD) och 2016/17:3347 (KD) konstaterar utskottet att ett system med statliga energisparlån för närvarande utreds. Utfallet av denna utredning och de eventuella åtgärder regeringen därefter vidtar bör avvaktas innan det finns anledning för riksdagen att agera i frågan. De båda motionerna avstyrks därför i de aktuella delarna.

Avslutningsvis avstyrker utskottet även motion 2016/17:1981 (C) om ekodesigndirektivet och vedeldning. Utskottet konstaterar att det tycks råda vissa osäkerheter om förutsättningarna för att Sverige ska kunna tidigarelägga införandet av de aktuella ekodesignkraven och att det därför finns behov av ytterligare utredning. Utskottet förutsätter att regeringen vidtar de utredningsåtgärder som krävs om den bedömer att det finns skäl för att införa kraven tidigare än planerat.

Vissa övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Bland annat med hänvisning till tidigare riksdagsbehandling avslår riksdagen motionsyrkanden om användning av spillvärme från kärnkraftverk och om användning av el för uppvärmningsändamål. Motionsyrkanden om torv som energikälla avslås också av riksdagen. När det gäller torven hänvisar utskottet dels till att dessa frågor kommer att behandlas i anslutning till den kontrollstation för elcertifikatssystemet som kommer att presenteras senare under 2017, dels till pågående beredning av förslag om torvutvinningens klimat- och miljöpåverkan.

Jämför reservation 23 (SD).

Motionerna

Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer, sägs det inledningsvis i motion 2016/17:624 av Laila Naraghi m.fl. (S). I Simpevarp utanför Oskarshamn ligger Oskarshamns kärnkraftverk. Motionärerna framhåller att det här finns mångårig erfarenhet av kraftproduktion. Därutöver finns viktig infrastruktur i form av vägnät och elnät för att förse andra delar av landet med elektricitet. Motionärerna anser att detta gör Simpevarp till en plats för ett centrum för svensk elproduktion som kan bidra till att nå målet om Sverige som ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Regeringen bör se över hur man kan genomföra nationella utvecklingsinsatser i Simpevarp för forskning och elproduktion.

I motion 2016/17:1948 av Hans Rothenberg (M) refereras en rapport från Naturvårdsverket i vilken slutsatsen dras att torven under all överskådlig tid

bör betraktas som fossil. Motionären anser att Naturvårdsverket därmed förbiser den nödvändiga distinktionen mellan dränerad och odränerad torv och dessa olika markers koldioxidutsläpp. Motionären anser det vara en oro-väckande signal att Naturvårdsverket föreslår att torven inte längre ska vara en del av elcertifikatssystemet samt att en energiskatt ska läggas på torven. Motionären anser att torvens potential som ett klimatsmart alternativ gör att såväl myndigheter som lagstiftare bör vara mycket försiktiga med att ytterligare försämra förutsättningarna för dess utvinning och användning. Ett tillkännagivande begärs om att det ska göras skillnad på dränerad och odränerad torv samt att inte likställa torven med fossila bränslen.

Även i motion 2016/17:2382 av Carl-Oskar Bohlin (M) tas torvens framtida roll upp och Naturvårdsverkets ovan omnämnda rapport refereras. Motionären anser att i stället för att hämma användningen av torv på dränerad mark bör förutsättningarna för att nyttja torven vara rimliga. Motionären anser att torv på dränerad mark bör klassificeras som biobränsle.

Motion 2016/17:2053 av Jan R Andersson (M) gäller möjligheterna att utnyttja spillvärme från kärnkraftverken. Motionärerna vill att det satsas FoU-resurser på vidareutveckling av ett högre resursutnyttjande av kärnkraften och att förbudet att nyttja spillvärmerna från kärnkraftverk bör hävas. Vidare bör en alternativ användning av nämnda spillvärme beaktas. Bästa sättet att höja effektiviteten i sektorn för bostadsuppvärmning är att ta till vara spillvärmerna från kärnkraftverken och använda den till fjärrvärme.

En fjärdedel av Sveriges landyta består av torvmark. På mindre än 1 procent av den ytan bedrivs utvinning av torv. Detta konstateras i kommittémotion 2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD). Motionärerna konstaterar att torvbaserad kraftproduktion är berättigad till elcertifikat samtidigt som torv inte omfattas av handel med utsläppsätter vid värmeproduktion eftersom EU klassar torven som ett fossilt bränsle. Motionärerna anser att så länge elcertifikatssystemet finns ska torven fortsättningsvis klassas som förnybar, samtidigt som regeringen inom EU ska verka för att torv från påverkade torvmarker ska behandlas på samma sätt som övriga biobränslen inom EU:s system för handel med utsläppsätter. Ett tillkännagivande med den innebörden efterfrågas (yrkande 27).

Elanvändning som är temperatur- och klimatberoende bör undvikas, sägs det i motion 2016/17:1301 av Jan Lindholm (MP). Motionären ger en utförlig motivering till detta och konstaterar också att el för uppvärmning och kylning ur ett systemperspektiv alltid är mycket sårbart och därför fel val.

Motionären förordar en övergång till många mindre anläggningar för produktion av vind-, våg-, bio- och solkraft. Om kärnkraften avvecklas och ersätts med de uppräknade alternativen får vi en tryggare och säkrare elproduktion som är mindre beroende av fossil el. Motionären betonar att regler för energiförbrukning i byggnader bör utgå från energiegenskaper och inte från mängden köpt energi. Regler bör även utformas så att fjärrkyla och fjärrvärme blir det givna valet för de flesta. Att el för uppvärmning och kylning bör förekomma så sparsamt som möjligt är, enligt motionären, ur ett systemperspektiv

självlårt. Regeringen bör även ha ett ökat fokus på såväl sårbarhets- som systemperspektivet när den utformar framtida energilösningar.

Ett tillkännagivande om att erkänna torven som en användbar resurs för att minska vårt beroende av fossil energi samt även se torvens betydelse för samsättningen och för den gröna näringen, efterfrågas i motion 2016/17:1727 av Said Abdu (L). Motionären påpekar att torvbruket är viktigt på landsbygden eftersom det skapar jobb och tillväxt. Vidare ser motionären det som beklagligt att Naturvårdsverket i en skrivelse bortser från torvens viktiga roll i fråga om att bidra till en grönare energiomställning och bygger vidare på regeringens ovilja att se torvbruket som en grön näring. Torven bör, enligt motionären, ingå i en klimatpolitisk strategi där torv från tidigare dränerade marker ska betraktas som ett långsamt förnybart biobränsle. Regeringen bör besluta att torven ska ingå i elcertifikatssystemet även efter kontrollstation 2017.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Motioner liknande den nu aktuella 2016/17:2053 (M) om kärnkraftens spillvärme har behandlats av utskottet vid åtskilliga tidigare tillfällen, senast våren 2016 (bet. 2015/16:NU10). Vid dessa tillfällen har utskottet bl.a. hänvisat till att den lågvärdiga värme som kylvattnet utgör inte lämpar sig för fjärrvärmeändamål och att kärnkraftverken ligger för långt ifrån orter av sådan storlek för att det skulle vara lönsamt att uppgradera värmen och sedan transportera den långa sträckor via rörledningar. Vidare konstaterade utskottet att de svenska kärnkraftverken inte är konstruerade för att leverera både högkvalitativ värme och el. Samtidigt sa sig utskottet se positivt på att kylvattnets värmeegenskaper används för andra ändamål än just uppvärmning, t.ex. i vissa innovativa energi- och miljötekniska sammanhang.

Beträffande det som sägs i motion 2016/17:1301 (MP) om uppvärmning och kylning kan nämnas att en snarlik motion har behandlats av utskottet vid åtskilliga tidigare tillfällen. Vid det senaste tillfället, våren 2016, avstyrkte utskottet motionen och konstaterade då att något nytt inte hade tillkommit som motiverade ett annat ställningstagande än när förslaget hade behandlats sist (bet. 2015/16:NU10).

FoU om fjärrvärme och diffusa energikällor

Inom ramen för det tvärvetenskapliga forskningsprogrammet Fjärrsyn studeras bl.a. möjligheterna att använda mer diffusa energikällor för fjärrvärmeändamål däribland olika typer av lågvärdig överskottsvärme. Vidare kan nämnas att Sveriges tekniska forskningsinstitut (SP) har tagit fram en strategisk innovationsagenda för lågvärdig värme. Syftet med agendan är främst att belysa vilka hinder som begränsar användningen av lågvärdig värme och att identifiera vilka möjligheter som finns att överbrygga dessa hinder. I agendan som presenterades i september 2016 redovisas en vision som går ut på att

lågvärdig värme ska värderas på ett rättvisande sätt utifrån ett hållbarhetsperspektiv, vilket ökar nyttjandet av denna resurs i samhället. I en handlingsplan kopplad till agendan föreslås bl.a. att det tillsätts en nationell samordnare och att regionalstöd ges för kartläggningar.

Torvnäringen i Sverige

I Sverige har utvinning av torv förekommit under mycket lång tid. Torv används som bränsle men också för andra ändamål, t.ex. jordförbättringsmedel och strö i stall och ladugårdar. Volymmässigt dominerar energitorven med 64 procent av den totala utvunna volymen. Utvinningen sker i glesbygden. Mest energitorv utvanns 2013 i Jämtlands och Norrbottens län. Sedan 1980-talet har användningen av torv för energitillförsel varierat mellan 2 och drygt 4 TWh. Användningen av torv för energiändamål uppgick 2013 till ca 2 TWh. Torven svarade samma år för 0,3 procent av Sveriges totala energitillförsel. År 2014 var samma siffra 1,5 TWh, varav 0,25 TWh användes för produktion av el.

Energitorv används både för hetvatten- och elproduktion i Sverige. Torven eldas vanligen tillsammans med trädbränslen, vilket har positiva förbrännings-tekniska effekter jämfört med eldning av enbart trädbränslen. Användningen av energitorv har halverats sedan 2010. Ett trettiotal större värmeverk använder torv. Cirka 15 svenska torvföretag tillhandahåller energitorv. Torvnäringen sysselsätter i dagsläget motsvarande 1 200 helårstjänster, uppdelade lika mellan energi- och odlingstorvssektorn.

Torven i elcertifikatssystemet

Av lagen (2011:1200) om elcertifikat framgår att torv inte klassificeras som en förnybar energikälla. Däremot definieras elproduktion baserad på torv som förnybar elproduktion i lagen.

I maj 2015 överlämnade regeringen proposition 2014/15:123 Ambitions-höjning för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2015 till riksdagen. I propositionen redogjorde regeringen också för sin syn på torv för elproduktionsändamål. Regeringen konstaterade att förutsättningarna för sådan produktion inom ramen för elcertifikatssystemet inte bör ändras. Samtidigt underströk regeringen att den hade för avsikt att följa utvecklingen noga och närmare analysera torvanvändningens fortsatta roll i elcertifikatssystemet, bl.a. utifrån torvanvändningens samlade klimat- och miljöpåverkan och med utgångspunkt i att torvanvändning för elproduktion inom elcertifikatssystemet inte borde öka jämfört med dagens nivå. Regeringen sa sig även ha för avsikt att återkomma i frågan 2017 i samband med nästa kontrollstation för elcertifikatssystemet.

Riksdagen ställde sig under hösten 2015 bakom regeringens förslag i propositionen och avstyrkte samtidigt ett motionsyrkande (V) om att torven borde fasas ut ur elcertifikatssystemet (bet. 2015/16:NU6). Utskottet ansåg att den analys som regeringen hade aviserat om torvens framtida roll borde avvaktas innan det fanns skäl för riksdagen att uttala sig om torvens roll.

Energimyndigheten har sedermera inför kontrollstation 2017 fått i uppdrag av regeringen att redovisa utvecklingen när det gäller användningen av torv inom energisektorn och specifikt inom elcertifikatssystemet. Uppdraget redovisades i juni 2016 i rapporten Kontrollstation 2017 för elcertifikatssystemet – En delredovisning (ER 2016:09). Av rapporten framgår bl.a. att större delen av torvanvändning för energjändamål används till ånga och hetvatten. Detta innebär att en betydande andel av energitorvsanvändningen alltså inte berörs av elcertifikatssystemet över huvud taget.

Energimyndigheten kunde således konstatera att torv endast används för att producera en liten del av elen inom elcertifikatssystemet. Mängden elcertifikatsberättigad elproduktion från torv har även minskat betydligt sedan utfasningen av anläggningar som togs i drift innan elcertifikatssystemet startade.

Energimyndigheten gjorde bedömningen att intäkter från elcertifikat under den rådande prisbilden är viktiga för energitorvens konkurrenskraft i kraftvärmeverk. Det är därför troligt att användningen av energitorv skulle minska ytterligare om elproduktion med torv inte längre berättigade till elcertifikat.

Energimyndigheten konstaterade också att energitorvens omsättning är relativt liten jämfört med de stöd som lämnas direkt i form av elcertifikat och indirekt i form av befrielse från energiskatt.

Av regeringens propositionsförteckning framgår att en proposition med titeln Elcertifikat – kontrollstation 2017 planeras att överlämnas till riksdagen senast den 21 mars 2017.

En samlad prövning av torvtäkter

Hösten 2016 tog riksdagen ställning till regeringens proposition En samlad torvprövning (prop. 2015/16:178, bet 2016/17:NU7). Utskottet ställde sig bakom regeringens förslag som bl.a. innebär att koncessionsrätten för energitorv tas bort. Därigenom får fastighetsägaren möjlighet att avgöra om energitorv ska utvinna på fastigheten och vem som ska utvinna torven. Vidare innebär förslaget att all täktverksamhet ska prövas enligt samma lagstiftning och instansordning. Förslaget innebär också att prövningen av överklagade beslut om energitorvtäkter flyttas från regeringen till mark- och miljödomstolarna. Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2017.

Torvutvinnings och torvanvändningens klimat- och miljöpåverkan

I några av motionerna omnämns Naturvårdsverkets analys av torvutvinnings och torvanvändningens klimat- och miljöpåverkan (skrivelse NV-06808-15, 2016-06-22). Skrivelsen är en avrapportering av ett uppdrag från regeringen att analysera och redovisa den svenska torvutvinnings klimat- och miljöpåverkan, särskilt med avseende på miljökvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan och Myllrande våtmarker, samt att föreslå hur torvutvinnings negativa inverkan på måluppfyllelsen kan minska. Skrivelsen har varit ute på remiss under hösten 2016, och förslagen och remissynpunkterna bereds alltjämt inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Torvens roll i energisystemet tas upp i ett antal motioner. Här vill utskottet för det första påminna om att regeringen har uttalat avsikten att återkomma till riksdagen om torvens roll i elcertifikatssystemet i samband med den kontrollstation som ska redovisas senare under våren 2017. Därutöver konstaterar utskottet att det pågår beredning inom Regeringskansliet av den rapport som Naturvårdsverket har tagit fram om torvutvinningens och torvanvändningens klimat- och miljöpåverkan. Utskottet anser inte att riksdagen bör föregripa pågående beredningsarbete genom ett tillkännagivande i linje med de motionsyrkanden om torv som finns i detta avsnitt. Dessa motioner avstyrks således i de berörda delarna.

Utskottet avstyrker även motionerna 2016/17:2053 (M) om spillvärme från kärnkraftverk och 2016/17:1301 (MP) om el för uppvärmning. Här hänvisar utskottet i första hand till att dessa motioner har avslagits av riksdagen i likalydande eller snarlik skepnad vid åtskilliga tidigare tillfällen (senast våren 2016) och till att det enligt utskottets bedömning inte har tillkommit några nya omständigheter som motiverar att utskottet omprövar sin uppfattning.

När det avslutningsvis gäller förslaget i motion 2016/17:624 (S) att utveckla Simpevarp i Oskarshamn till ett centrum för svensk elproduktion anser utskottet inte att det är en uppgift för riksdagen att peka ut särskilda geografiska platser för energipolitiska etableringar av detta slag. Det får anses vara en uppgift för regeringen och berörda myndigheter att avgöra om en satsning med denna inriktning kan anses vara motiverad. Motionen avstyrks således.

Sammantaget innebär det anförda att utskottet avstyrker motionerna 2016/17:624 (S), 2016/17:1301 (MP), 2016/17:1727 (L), 2016/17:1772 (SD), 2016/17:1948 (M), 2016/17:2053 (M) och 2016/17:2382 (M) i de aktuella delarna.

Reservationer

1. En långsiktig energipolitik, punkt 1 (M, C, L, KD)

av Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Ann-Charlotte Hammar Johansson (M), Penilla Gunther (KD), Sofia Fölster (M), Maria Weimer (L) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2016/17:2670 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Genom den historiska energiöverenskommelse som allianspartierna slöt 2009 och som låg till grund för den energipolitiska proposition som riksdagen sedan ställde sig bakom samma år skapades en solid, långsiktigt bärkraftig energipolitisk grund till gagn för såväl företags konkurrenskraft och försörjningstrygghet som klimatet och miljön. Vår gemensamma syn på energipolitiken bygger fortfarande på denna överenskommelse som på en övergripande nivå omfattar en fortsatt utbyggnad av den förnybara energiproduktionen, att fossila bränslen fasas ut och att det ges förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften. Vi står också bakom Miljömålsberedningens förslag om att Sverige 2045 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning utan nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. Detta ger konsumenter och industri en trygg energiförsörjning samt ekologisk hållbarhet och god konkurrenskraft.

För att säkerställa att energipolitiken får en utformning som vi kan stå bakom vill vi att riksdagen ska bifalla den begäran om ett tillkännagivande som finns i motion 2016/17:2670 (M, C, L, KD). Innebörden av ett sådant ställningstagande skulle vara ett uttalande från riksdagen om att Sverige behöver en långsiktig och effektiv energipolitik för att nå de uppsatta klimatmålen.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks motionen i den aktuella delen.

2. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (M)

av Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Ann-Charlotte Hammar Johansson (M) och Sofia Fölster (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3189 av Lars Hjälmstedt m.fl. (M) yrkande 1 och
avslår motionerna
2016/17:117 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 2,
2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24,
2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6,
2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,
2016/17:1737 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12,
2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1,
2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och
2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 2, 15, 17, 21 och 24.

Ställningstagande

Vi och Moderaterna står bakom den energiöverenskommelse som slöts mellan fem partier i juni 2016. Denna överenskommelse bygger i sin tur till stor del på allianspartiernas energipolitiska överenskommelse från 2009.

För att tydliggöra Moderaternas grundläggande syn på energipolitiken vill vi ansluta oss till det som sägs i motion 2016/17:3189 (M) om att Sveriges välfärd, jobb och konkurrenskraft är beroende av en energipolitik som lever upp till behoven och förväntningarna från en omvärld i ständig förändring. Vi anser att den svenska energipolitiken ska värna klimatet, vara ekologiskt hållbar, säkra tillgången till el till konkurrenskraftiga priser och garantera att el finns när den behövs. Sverige har goda förutsättningar att klara energibehoven med en god mix av vattenkraft, kärnkraft och förnybar energi. Vi instämmer i vad som sägs i motionen och anser att det är motiverat med ett tillkännagivande från riksdagen om att Sverige ska ha ett robust energisystem på tre ben med vattenkraft, kärnkraft och ny, förnybar energi. Med det anförda tillstyrks motionen i den aktuella delen. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

3. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:117 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 2,

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1 och

2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

avslår motionerna

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24,

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6,

2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,

2016/17:1737 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12,

2016/17:3189 av Lars Hjälmared m.fl. (M) yrkande 1 och

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 2, 15, 17, 21 och 24.

Ställningstagande

Vår grundläggande inställning är att energipolitiken ska vara inriktad på att säkerställa en långsiktigt konkurrenskraftig och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushåll som näringsliv. Den politik vi står bakom syftar till att göra det möjligt för Sverige att upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard.

Sverigedemokraterna har liksom övriga åtta riksdagspartier ingått i den energikommission som regeringen tillsatte och som presenterade sitt slutbetänkande i januari 2017. Dessvärre bygger Energikommissionens förslag på den fempartiöverenskommelse om energipolitiken som slöts i juni 2016 och som Sverigedemokraterna inte har anslutit sig till. Därför saknades det grundläggande förutsättningar för Sverigedemokraterna att tillstyrka Energikommissionens förslag, och partiets representant valde således att reservera sig. I reservationen – som vi står bakom i dess helhet – framfördes bl.a. invändningar mot de mål för energipolitiken som föreslås av Energikommissionen. Sverigedemokraterna hade i stället förordat ett mål om att svensk elproduktion ska vara 100 procent fossilfri. Sverigedemokraterna delar visserligen Energikommissionens bedömning att Sverige ska ha ett robust elsystem med en hög leveranssäkerhet, en låg miljöpåverkan och el till konkurrenskraftiga priser, men Energikommissionens faktiska förslag är i praktiken ytterst svårförenliga med dessa mål.

Sverigedemokraterna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar. I likhet med vad som sägs i Sverigedemokraternas motion 2016/17:1772 anser vi att det är viktigt för en nation att ha kontroll över sin energiförsörjning. Vi förespråkar mot den bakgrunden att en hög grad av självförsörjning prioriteras i arbetet med att uppnå energipolitikens mål. Denna inställning utesluter emellertid inte att energisystem kan delas över nationsgränser, men då företrädesvis med nationer i Sveriges närområde. Sverigedemokraterna strävar

därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar.

Enligt vår uppfattning måste vattenkraften och kärnkraften förbli basen i den svenska elproduktionen även framöver. Politiska beslut som hämmar utvecklingen av dessa kraftslag eller som på ett ineffektivt sätt stöttar olönsam produktion av förnybar el måste undvikas. Exempelen är många på skatter och regler som gravt missgynnar produktion av koldioxidneutral vatten- och kärnkraft samtidigt som svårintegrerad förnybar elproduktion som vind- och solkraft åtnjuter vidlyftiga subventioner. I den ovan omnämnda motionen ges flera exempel på dylika missförhållanden. Subventioner till vind- och solkraft ökar dessutom kraven på reglerkraft, och en snabb utbyggnad av väderberoende kraftkällor av nyssnämnda slag medför betydande utmaningar för elnätet och för möjligheterna att kontrollera den så viktiga effektbalansen.

Vi befarar således att den rådande, inte sällan oreflekterade, tilltron till förnybara energikällor som vi ofta möter kan ge upphov till svårhanterliga negativa konsekvenser. Vi utvecklar vår syn på förnybar energi och på kärnkraften i reservationer längre fram i detta betänkande.

Vi vill också påtala den uppenbara risken med regeringens ambitioner att agera som föregångsland på klimatområdet. Genom att man tar på sig betydande åtaganden om utsläppsminskningar eller pålagor som höjer energipriser är risken påtaglig att den klimatmässiga effekten blir någon helt annan än den som eftersträvas. Vi anser därför att det är av största vikt att konkurrenskraften för såväl den svenska som den europeiska industrin inte försämras i en sådan utsträckning att koldioxidgenererande produktion flyttas till länder med en mindre ambitiös klimatpolitik eller där andra miljöhänsyn, arbetsrätt och mänskliga rättigheter är åsidosatta.

I motion 2016/17:1772 (SD) återfinns ett stort antal konkreta förslag till åtgärder med energipolitisk anknytning. En del av dessa förslag faller inte inom utskottets beredningsområde och behandlas därför av andra utskott. Det gäller exempelvis viktiga förslag på skatteområdet. Vissa andra förslag kommer att behandlas av utskottet senare under detta riksmöte. Vi ser fram emot att få möjlighet att föra fram vår syn på den svenska energipolitiken vid flera kommande tillfällen. I detta sammanhang föreslår vi dock att riksdagen ska bifalla förslaget om ett tillkännagivande om energipolitikens inriktning i linje med vad som anförs i motionen.

Utöver detta vill vi även sluta upp bakom det som sägs i motionerna 2016/17:117 (SD) och 2016/17:3301 (SD). I den förstnämnda belyses den elintensiva basindustrins utsatthet i den händelse väderberoende energislag ges en för stor roll i den svenska energimixen. Vikten av en stabil kraftproduktion och hög leveranssäkerhet poängteras i allmänhet varefter gruvnäringens behov lyfts fram särskilt. Vi instämmer i att det kan finnas skäl att prioritera gruvnäringen när det gäller tillgång till leveranssäker energi till globalt konkurrenskraftiga priser och tillstyrker således motion 2016/17:117 (SD) i den aktuella delen.

I motion 2016/17:3301 (SD) berörs Sveriges agerande i EU på det energipolitiska området. Vi anser i likhet med vad som sägs i motionen att Sveriges och Europas fokus måste inriktas på energiforskning där målet är att nya energislag ska bli så billiga att de konkurrerar ut fossila bränslen. Vi instämmer i det som sägs i motionen och vill ha ett riksdagsuttalande om att regeringen både i Sverige och EU bör fokusera klimatpolitiken på energiforskning och på nästa generations koldioxidneutrala energi. Med det anförda tillstyrks motion 2016/17:3301 (SD) i den aktuella delen. Samtidigt avstyrker vi de övriga motionerna i detta avsnitt i de aktuella delarna.

4. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (C)

av Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24 och avslår motionerna

2016/17:117 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 2,

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6,

2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,

2016/17:1737 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12,

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1,

2016/17:3189 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 2, 15, 17, 21 och 24.

Ställningstagande

Centerpartiet har en lång tradition av att driva politik som förenar ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Vi ser därför med stor tillförsikt på den fempartiöverenskommelse om den framtida energipolitiken som slöts i juni 2016. Centerpartiet har länge förordat en bred överenskommelse över blockgränserna om den framtida energipolitikens inriktning. Uppgårelsen bygger vidare på Alliansens klimat- och energiöverenskommelse bakom vilken Centerpartiet hade en central roll. Partiets tidigare erfarenheter av att medverka till breda energiöverenskommelser bygger på en genuin vilja att ta ansvar för en omställning mot ett helt förnybart energisystem.

Förra årets viktiga energiöverenskommelse innehåller flera framgångar för Centerpartiet, vilka jag i viss utsträckning återkommer till i en annan av mina

reservationer i detta betänkande. Jag är i detta sammanhang emellertid angelägen om att framhålla vikten av att överenskommelsen nu omsätts i praktisk handling på ett effektivt sätt. För att säkerställa att så blir fallet anser jag att riksdagen bör ställa sig bakom förslaget i motion 2016/17:821 (C) om ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för ett effektivt genomförande av energiöverenskommelsen. Motionen tillstyrks således i den aktuella delen. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

5. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1737 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12 och avslår motionerna

2016/17:117 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 2,

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24,

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6,

2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1,

2016/17:3189 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 2, 15, 17, 21 och 24.

Ställningstagande

Jag och Vänsterpartiet vill att Sverige ska vara en föregångare i omställningen till ett förnybart energisystem. Utöver den grundläggande syn jag har på bl.a. förnybar energi och på kärnkraft – vilken framgår i mina reservationer senare i detta betänkande – vill jag nämna betydelsen av industrins energianvändning och dess påverkan på klimatet. Ungefär en tredjedel av energin i Sverige används för produktion inom ett fåtal energiintensiva industribranscher.

Jag vill – i likhet med vad som sägs i motion 2016/17:1737 (V) – att Sverige ska vara världsledande i de viktigaste omställningsprocesserna. Klimatomställningen måste även omfatta den tunga industrin, men den behöver genomföras på ett sätt som inte leder till utflyttning av produktionen och därmed till förlorade svenska arbetstillfällena och kanske även till ökade utsläpp i andra länder.

Jag vill öka ambitionen när det gäller målet om nollutsläpp av fossila växthusgaser i Sverige och att det ska vara uppnått till senast 2040. För att industrins bidrag till energiomställningen ska bli framgångsrikt behöver Sverige en tydlig nationell strategi för att göra basindustrin klimatneutral. Jag instämmer därför i förslaget i motion 2016/17:1737 (V) om att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att återkomma med en nationell strategi för en klimatneutral basindustri till 2040, en strategi där industrins ansvar synliggörs.

De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

6. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (L)

av Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6 och

2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och
avslår motionerna

2016/17:117 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 2,

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24,

2016/17:1737 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12,

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1,

2016/17:3189 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 2, 15, 17, 21 och 24.

Ställningstagande

Liberal energipolitik handlar om ansvarstagande baserat på kunskap och på marknadsekonomiska principer. Den medverkar till att göra det enklare för människor att ta ansvar utan att detaljstyra deras vardagsliv och ser den tekniska utvecklingen som en central del av lösningen på klimatproblemen. För min och Liberalernas del är försiktighetsprincipen och principen om att förorenaren ska betala viktiga. Jag förordar en politik som bygger på generella och teknikneutrala ekonomiska styrmedel, såsom koldioxidskatt på fossila bränslen och ett utvecklat och reformerat utsläppshandelssystem inom EU.

Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har Sverige en säker och effektiv elproduktion till konkurrenskraftiga priser med små utsläpp av växthusgaser. I stället för ett mål om att Sverige ska ha ett helt

förnybart energisystem bör energipolitiken därför inriktas på att värna det nästan helt fossilfria svenska elsystemet. Detta överensstämmer med vad som föreslås i motion 2016/17:1070 (L), vilken jag tillstyrker i den aktuella delen.

Liberalerna står inte bakom energiöverenskommelsen som i juni 2016 slöts mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna. Enligt min uppfattning är överenskommelsen dyr, dålig för Sverige och saknar klimatnytta. Den omfattar stora subventioner till förnybara energikällor trots att energimarknaden redan är så mättad att inga nya investeringar lönar sig. Subventionerna är dyra, de snedvrider konkurrensen och slår mot vattenkraftens och kärnkraftens lönsamhet. Med liknande motivering har Liberalernas representant i Energikommissionen även reserverat sig mot flera av Energikommissionens förslag som gäller subventioner. Mot den bakgrunden instämmer jag i förslaget i motion 2016/17:1070 (L) om att riksdagen bör framföra till regeringen att subventioner till olika energislag bör fasas ut.

Längre fram i detta betänkande redovisar jag Liberalernas skeptiska hållning till det som sägs om kärnkraft i energiöverenskommelsen och av Energikommissionen. Här vill jag särskilt uppmärksamma det mycket påtagliga behovet av gedigna analyser av de negativa konsekvenser som kan följa av att kärnkraften avvecklas i förtid. Sverige är med sin tunga elintensiva basindustri beroende av en stabil elproduktion under årets alla dagar. Om man ökar andelen väderberoende el samtidigt som fyra kärnkraftsreaktorer stängs i förtid, ökar beroendet av fossilbränslebaserad kraftproduktion. Jag efterlyser därför – i likhet med vad som föreslås i motion 2016/17:1070 (L) – en konsekvensanalys av vad de aviserade stängningarna av reaktorer betyder för förlorad baskraft, för ökad energiimport och för klimatet. Enligt min uppfattning bör ett sådant uppdrag läggas på Energimyndigheten.

Avslutningsvis vill jag lyfta fram min tilltro till möjligheterna och nödvändigheten av att hantera energi- och klimatpolitiska problem på den internationella arenan. Globala utmaningar kräver ofta världsomspännande uppgörelser och ett koordinerat internationellt agerande. Energiförsörjningsfrågor kan ofta ha påtagliga mellanstatliga implikationer, vilket inte minst har märkts när det gäller Rysslands agerande i förhållande till sina grannländer både inom och utanför EU. Jag står bakom det som sägs i motion 2016/17:1077 (L) om att Rysslands alltmer aggressiva beteende måste mötas brett. Det handlar då bl.a. om att EU:s energiunion måste fullföljas för att långsiktigt minska EU:s beroende av rysk gas. Riksdagen bör genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att delta aktivt i arbetet med energiunionen. Med det anförda tillstyrks motionen i den aktuella delen. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

7. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (KD)

av Penilla Gunther (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 2, 15, 17, 21 och 24 samt

avslår motionerna

2016/17:117 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 2,

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24,

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6,

2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,

2016/17:1737 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12,

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1,

2016/17:3189 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 1 och

2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Kristdemokraterna har länge förespråkat ett partiöverskridande arbete för energipolitiken. Därför ser jag det som glädjande att en partiöverskridande energiöverenskommelse mellan fem riksdagspartier kunde presenteras i juni 2016. Denna överenskommelse låg sedan till grund för Energikommissionens förslag. Jag kan konstatera att överenskommelsen innefattar betydande delar av alliansregeringens energipolitik samtidigt som den breda politiska förankringen borgar för en ur energipolitiskt perspektiv mycket värdefull långsiktighet.

Utöver denna övergripande hållning vill jag framhålla att min och Kristdemokraternas syn på energipolitiken är att den ska bygga på förvaltarskaps-tanken. De ändliga resurserna ska förvaltas och inte förbrukas. Energipolitiken ska därför möjliggöra för kommande generationer att leva och verka i ett hållbart samhälle. Jag vill se en mångfald av förnybar energi inom industrin, energieffektiviseringar och mer investeringar i långsiktiga och hållbara energislag.

Trots den relativt breda samsyn som råder kring den framtida energipolitiken anser jag – i likhet med vad som sägs i motion 2016/17:3393 (KD) – att det finns skäl för riksdagen att tydligt uttala vikten av att Sverige intensifierar arbetet med klimat- och energifrågorna på såväl nationell som internationell nivå för att uppnå övergripande klimatmål. Motionen tillstyrks således i denna del.

Vidare står jag bakom förslaget i samma motion om att det bör göras en översyn av alla de energipolitiska subventioner som förekommer i Sverige. Min grundläggande inställning är här att subventioner på sikt främst ska riktas till introduktion av ny teknik, och inte i evighet gå till att stötta redan färdigutvecklad teknik. Generellt sett anser jag att subventioner bör riktas om från

elproduktionssidan till de sektorer som har de största utsläppen av växthusgaser. För Sveriges del handlar det då i första hand om satsningar på att minska utsläppen från transportsektorn.

Möjligheterna att via information och rådgivning kunna påverka människors beteende i klimatvänlig riktning är en annan fråga som borde få större uppmärksamhet. Jag anser dock inte att det mest effektiva sättet är att tillhandahålla dylik information via kommunerna och instämmer därför i förslaget i motion 2016/17:3393 (KD) om att denna uppgift bör föras över till Energimyndigheten.

Avslutningsvis vill jag redovisa min syn på EU:s viktiga roll när det gäller att hantera energipolitiska utmaningar som överensstämmer med den som finns i den nyssnämnda motionen. Jag står bakom den positiva hållning som motionärerna ger uttryck för när det gäller utvecklingen av EU:s energiunion för att uppnå målet med en säker, hållbar, konkurrenskraftig och ekonomiskt överkomlig energiförsörjning för EU och dess medborgare. Jag instämmer också i det som sägs i motionen om att det som sker i resten av världen påverkar både EU och Sverige. På senare år har den europeiska energisäkerheten hotats genom att Ryssland försvårar tillförseln av vissa råvaror och energislag till EU. Den beroendeställning som finns i förhållande till Ryssland äventyrar inte bara EU:s energiförsörjning och energisäkerhet, utan har också tydliga säkerhetspolitiska dimensioner. Därför bör EU uppmuntra medlemsstaternas egen utvinning, förädling och produktion av råvaror och förnybara energislag i syfte att undvika en beroendeställning av det slag som nu har beskrivits. Detta överensstämmer med det som sägs i motion 2016/17:3393 (KD), vilken tillstyrks även i denna del.

Sammantaget innebär det sagda att jag tillstyrker den nyssnämnda motionen i de delar som är aktuella i detta avsnitt. Samtidigt föreslår jag att riksdagen ska avslå övriga motioner i de aktuella delarna.

8. Förnybar energi, punkt 3 (M)

av Lars Hjälmared (M), Hans Rothenberg (M), Ann-Charlotte Hammar Johansson (M) och Sofia Fölster (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3167 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 7 och avslår motionerna

2016/17:416 av Jenny Petersson (M),

2016/17:531 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkandena 1 och 2,

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15,
2016/17:1027 av Katarina Brännström och Roland Gustbée (båda M),
2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 4 och 10,
2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 2, 4 och 13,
2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 19,
2016/17:2398 av Sara-Lena Bjälkö (SD),
2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 8,
2016/17:3114 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1 och
2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 4, 7 och 14.

Ställningstagande

År 2014 slog FN:s klimatpanel fast att människan påverkar klimatutvecklingen på ett sätt som kan få ödesdigra konsekvenser. Det vilar således ett tungt ansvar på mänskligheten att agera för att hejda denna utveckling. Vi och Moderaterna anser dock att en väl utformad klimat- och energipolitik mycket väl kan gå hand i hand med en ökad tillväxt. Detta synsätt präglade också den historiska energiöverenskommelse som slöts mellan allianspartierna 2009 och som också ligger till grund för den överenskommelse som fem partier slöt i juni 2016. I denna sistnämnda överenskommelse slås det bl.a. fast att den förnybara energin ska byggas ut även fortsättningsvis och att den förnybara elproduktionen inom ramen för elcertifikatssystemet ska öka. Vidare ska elcertifikatssystemet förlängas och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030.

Vi vill här ta tillfället i akt och peka på behovet av att uppmärksamma förutsättningarna för produktion av biobränslen. Biobränslen fyller redan en viktig funktion för värme- och kraftproduktionen men skulle kunna spela en större roll som drivmedel. Vi ser ett stort behov av att det skapas bättre förutsättningar och långsiktiga regler för produktion och användning av förnybara bränslen för att berörda aktörer ska våga investera långsiktigt i anläggningar för produktion av biobränslen. I likhet med vad som anförs i motion 2016/17:3167 (M) anser vi att förutsättningarna och reglerna hittills har varit alldeles för kortsiktiga och osäkra. En olycklig obeslutsamhet från regeringens sida när det gäller beskattningen av förnybara bränslen är bara ett exempel på agerande som får potentiella investerare att tveka, till men för utvecklingen på det för klimatet så viktiga biobränsleområdet. Vi instämmer i vad som sägs i motionen och anser att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att verka för att långsiktiga regler kommer på plats för att möjliggöra utbyggnad av förnybara bränslen.

Med det anförda tillstyrks motion 2016/17:3167 (M) i den aktuella delen. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de här aktuella delarna.

9. Förnybar energi, punkt 3 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 2, 4 och 13 samt

avslår motionerna

2016/17:416 av Jenny Petersson (M),

2016/17:531 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkandena 1 och 2,

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15,

2016/17:1027 av Katarina Brännström och Roland Gustbée (båda M),

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 4 och 10,

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 19,

2016/17:2398 av Sara-Lena Bjälkö (SD),

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 8,

2016/17:3114 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1,

2016/17:3167 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 7 och

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 4, 7 och 14.

Ställningstagande

Vi har redan tidigare i detta betänkande redovisat den skeptiska hållning som vi och Sverigedemokraterna har när det gäller den syn på förnybar energi som genomsyrar både den energiöverenskommelse som har slutits mellan fem partier och som också i betydande utsträckning präglar Energikommisionens förslag. Vi ser helt enkelt inte förnybar energi som det allena saliggörande botemedlet mot klimat- och miljöproblem av allehanda slag. Vi befarar i stället att den övertro som finns på förnybar energi leder till att ineffektiva lösningar väljs till höga kostnader. Risker blir påtagliga att straffskatter och konkurrensnedvridande subventioner missgynnar omistliga kraftslag som kärn- och vattenkraft och i stället stimulerar utbyggnaden av omotiverad och svårintegrerad förnybar produktion av bl.a. vind- och solkraft.

Med detta sagt vill vi ställa oss bakom det som sägs i motion 2016/17:1772 (SD) om vattenkraftens mycket betydelsefulla roll i det svenska energisystemet. För att kunna öka den ekonomiska avsättningen och uthålligheten i den svenska vattenkraften under perioder när efterfrågan på el är som störst bör man utreda förutsättningarna för att öka vattenkraftens magasineringskapacitet. Vidare delar vi den uppfattning som förs fram i motion 2016/17:1772 (SD) om att det finns en stor potential i att öka effektiviteten i vissa kraftstationer, utan att behöva öka vattenflödet. Det finns även många nedlagda kraftstationer där verksamheten skulle kunna återupptas. Mot denna bakgrund står vi bakom

det som sägs i motionen om att det finns skäl att utreda förutsättningarna dels för en ökad magasineringkapacitet, dels för den småskaliga vattenkraften.

Utöver detta anser vi att planeringsmålet för utbyggnaden av vindkraft bör avskaffas. Detta överensstämmer med vad som också föreslås i den nyss nämnda motionen. För att uppnå detta mål, måste den befintliga svenska vindkraften ungefär tredubblas. Detta resulterar i sin tur i ett ökat och kostsamt behov av reglerkraft som i vissa situationer mycket väl kan vara fossilbränslebaserad importkraft. Den miljövinst man eventuellt kan uppnå i produktionen av vindel äts snabbt upp när kol- och gaskraft måste balansera lynniga vindförhållanden. Dessutom är vindkraften knappast koldioxidfri ur ett livscykelperspektiv, och den har även svårt att bidra till att täcka effektbehovet under kalla vinterdagar. Sammantaget anser vi alltså att det finns stora problem med det ovan beskrivna planeringsmålet för vindkraften, och därför instämmer vi i det som föreslås i motionen och anser att målet snarast bör upphävas.

Sammantaget innebär det sagda att motion 2016/17:1772 (SD) tillstyrks i de aktuella delarna. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

10. Förnybar energi, punkt 3 (C)

av Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15 och
2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 19
och
avslår motionerna
2016/17:416 av Jenny Petersson (M),
2016/17:531 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkandena
1 och 2,
2016/17:1027 av Katarina Brännström och Roland Gustbée (båda M),
2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 4 och 10,
2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 2, 4 och
13,
2016/17:2398 av Sara-Lena Bjälkö (SD),
2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 8,
2016/17:3114 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1,
2016/17:3167 av Jonas Jacobsson Gjørtler m.fl. (M) yrkande 7 och
2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 4, 7 och 14.

Ställningstagande

Centerpartiet har en lång tradition av att driva politik som förenar ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Jag och Centerpartiet ställer oss bakom Miljömålsberedningens förslag om att Sverige 2045 inte har några utsläpp av växthusgaser. Som delmål på vägen till att uppnå denna vision vill vi ha 100 procent förnybar energi till 2040. För att nå dessa mål behöver bl.a. den fossila energin ersättas med förnybar. Jag vill i det sammanhanget gärna framhålla de unika förutsättningar som Sverige har när det gäller att producera förnybar energi. Sol- och vindkraften utgör tillsammans med vattenkraft och biokraft basen i ett robust och helt förnybart energisystem.

Centerpartiet har tillsammans med Moderaterna, Kristdemokraterna, Socialdemokraterna och Miljöpartiet enats om en bred och långsiktig överenskommelse om energipolitikens inriktning. Detta ser jag som mycket positivt och som ett resultat av Centerpartiets målinriktade arbete för att åstadkomma en långsiktigt hållbar blocköverskridande överenskommelse om energipolitikens framtida inriktning. Att på detta sätt ta ansvar för en omställning mot ett helt förnybart energisystem är en självklarhet för mig och Centerpartiet.

Överenskommelsen innehåller flera framgångar för de frågor som Centerpartiet har drivit i förhandlingarna. Bland annat förlängs elcertifikatssystemet till 2030 och ambitionsnivån höjs med 18 TWh mer förnybar el, vilket är 60 procent mer än dagens mål som sträcker sig till 2020. Andra viktiga framgångar för Centerpartiet är slopad anslutningsavgift för havsbaserad vindkraft, enighet om att värna och förenkla för vattenkraften, både storskalig och småskalig, samt en översyn av regler för att underlätta nya produkter och tjänster inom energilagring och småskalig elproduktion. För att bibehålla momentum i genomförandet av det som energiöverenskommelsen omfattar och som även har bekräftats i förslagen från Energikommissionen anser jag att det kan finnas skäl för riksdagen att tydligt uttala sig om vikten av fortsatta satsningar på att bygga ut den förnybara energin. Detta överensstämmer med det förslag som finns i motion 2016/17:821 (C) om ett tillkännagivande med denna innebörd. Det aktuella yrkandet tillstyrks.

Avslutningsvis vill jag även framhålla de gröna näringarnas betydelse när det handlar om förnybar energiproduktion. Landsbygden bidrar med värden och produkter till hela landet inklusive förnybar energi. Jag och Centerpartiet anser därför att det är viktigt att förenkla för lantbruksföretag så att de kan bli självförsörjande på förnybar energi. På ladugårdstak finns det exempelvis stora möjligheter att placera solceller. Krångliga ansökningsprocesser gör dock att många lantbruksföretagare avstår från att söka de stöd som finns för investeringar i förnybar energiproduktion. Mot den bakgrunden instämmer jag i det som sägs i motion 2016/17:2023 (C) om att riksdagen genom ett tillkännagivande bör framföra till regeringen att man bör förenkla för lantbruksföretag att bli självförsörjande inom förnybar energi. Motionen tillstyrks i den aktuella delen.

De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

11. Förnybar energi, punkt 3 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 8 och
avslår motionerna
2016/17:416 av Jenny Petersson (M),
2016/17:531 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkandena
1 och 2,
2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15,
2016/17:1027 av Katarina Brännström och Roland Gustbée (båda M),
2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 4 och 10,
2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 2, 4 och
13,
2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 19,
2016/17:2398 av Sara-Lena Bjälkö (SD),
2016/17:3114 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1,
2016/17:3167 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 7 och
2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 4, 7 och 14.

Ställningstagande

Vänsterpartiet vill liksom jag att Sverige ska vara en föregångare i omställningen till ett förnybart energisystem. Investeringar i det svenska energisystemet är viktiga och nödvändiga i den svenska miljö- och klimatomställningen. Fokus ska ligga på de förnybara naturresurserna sol, vind, vatten och skog. Mot denna bakgrund anser jag att Energikommisionens mål om 100 procent förnybar el till 2040 är bra och helt nödvändigt för att det ska finnas en chans att kunna hejda de klimatförändringar som redan pågår. Jag och Vänsterpartiet är överens med Energikommisionen om vikten av en säker och tillräcklig elförsörjning anpassad efter framtida behov och vill understryka vikten av hållbara premisser.

Elcertifikatssystemet är ett viktigt styrmedel för att stimulera utbyggnaden av den förnybara elproduktionen. Jag ser därför positivt på att Energikommisionen föreslår att elcertifikatssystemet ska förlängas. Samtidigt anser jag att det finns skäl att överväga andra styrmedel för att uppmuntra förnybar kraftproduktion.

Ett sådant verktyg föreslås i motion 2016/17:2473 (V) och gäller solenergi. I motionen konstateras det att Sverige inte har något planeringsmål för solceller. Bristen på ett sådant mål gör att det saknas tydliga signaler från statsmakterna om solenergens betydelse, vilket gör att ambitionshöjningar på detta område försvåras. Jag vill se en kraftfull utbyggnad av solenergin i Sverige. Jag anser att med ett planeringsmål får branschen och hushållen en tydlig signal om att solenergi är värt att satsa på. Således instämmer jag i förslaget i motionen om att det utöver Energimyndighetens solenergistrategi bör inrättas nationella planeringsmål för solet och solvärme. Med det anförda tillstyrks motionen i den aktuella delen. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de delar som är aktuella i detta avsnitt.

12. Förnybar energi, punkt 3 (L)

av Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 4 och 10 samt
avslår motionerna
2016/17:416 av Jenny Petersson (M),
2016/17:531 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkandena
1 och 2,
2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15,
2016/17:1027 av Katarina Brännström och Roland Gustbée (båda M),
2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 2, 4 och
13,
2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 19,
2016/17:2398 av Sara-Lena Bjälkö (SD),
2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 8,
2016/17:3114 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1,
2016/17:3167 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 7 och
2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 4, 7 och 14.

Ställningstagande

Uppvärmningen av jorden genom ökade koldioxidutsläpp är den största framtidsutmaningen för vår generation. Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har Sverige en säker, effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser till konkurrenskraftiga priser.

Jag och Liberalerna står för ett synsätt som innebär att energipolitiken ska ha ett tydligt fokus på att uppnå fossilfrihet men att detta då i första hand ska ses som ett medel för att nå de klimatpolitiska målen. Vi välkomnar alla former av utsläppsfri elproduktion men anser att den ska byggas på marknadsmässiga grunder. Att se förnybar produktion som ett mål ökar risken för att denna produktion tillåts bli onödigt dyr utan att den på ett effektivt sätt bidrar till att lösa överordnade klimatpolitiska utmaningar. Dyr energiproduktion innebär även högre kostnader för industrin och för hushållen, vilket kan utgöra ett hot mot den svenska välfärden.

Jag och Liberalerna står inte bakom den energiöverenskommelse som slöts i juni 2016 mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna och har därför även valt att inte stå bakom Energi-kommissionens betänkande. När det gäller förnybar elproduktion omfattar överenskommelsen stora subventioner till elproduktion från väderberoende källor som sol och vind. Detta är produktion som ger betydande samhällsekonomiska kostnader utan att tillföra någon nämnvärd klimatnytta. Det vore betydligt bättre att agera för att minska utsläppen av växthusgaser genom att vidta åtgärder inom de sektorer som har stora klimatutsläpp, som transportsektorn, processindustrin och jordbruket. Det är slöseri med stora subventioner till förnybara energikällor trots att energimarknaden redan är så mättad att nya investeringar är olönsamma. Subventionerna är dyra och snedvrider konkurrensen och slår mot vattenkraftens och kärnkraftens lönsamhet och bör därför fasas ut.

Efter att ha redovisat mitt allmänna synsätt på förnybar energiproduktion vill jag avslutningsvis peka på ett specifikt problem, nämligen förutsättningarna för produktion av solel. I likhet med vad som sägs i motion 2016/17:1070 (L) är jag kritisk till regeringens ambivalenta och otydliga politik när det gäller skatt på småskalig förnybar energi, såsom solenergi. Oklara ekonomiska spelregler gynnar inte en växande marknad, och regeringens agerande försvårar utbyggnaden av solenergi. Solenergi har en stor utvecklingspotential och att allt fler privatpersoner men även offentliga aktörer och företag väljer denna energiform är glädjande. Systemet med beskattning som utgår per juridisk person i stället för per anläggning drabbar fastighetsägare och hämmar utbyggnaden av solenergi på platser där småskalig energiutvinning och energi-användning sker på samma punkt. Jag vill främja fossilfri energiproduktion utan kortsiktiga bidrag, och riksdagen bör därför genom ett tillkännagivande framföra den här refererade uppfattningen om solenergi till regeringen. Därmed tillstyrker jag alltså motion 2016/17:1070 (L) i den aktuella delen.

De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

13. Förnybar energi, punkt 3 (KD)

av Penilla Gunther (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 4, 7 och 14 samt
avslår motionerna
2016/17:416 av Jenny Petersson (M),
2016/17:531 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkandena
1 och 2,
2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15,
2016/17:1027 av Katarina Brännström och Roland Gustbée (båda M),
2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 4 och 10,
2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 2, 4 och
13,
2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C) yrkande 19,
2016/17:2398 av Sara-Lena Bjälkö (SD),
2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 8,
2016/17:3114 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1 och
2016/17:3167 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Produktion och användning av förnybar energi är en viktig del i arbetet med att nå ett hållbart samhälle. Jag och Kristdemokraterna vill se en mångfald av förnybar energi inom transportsektorn, industrin, uppvärmningen och elproduktionen. Vi strävar efter ett energisystem som innehåller såväl storskaliga som småskaliga element anpassade till lokala och industriella behov. På sikt vill jag och Kristdemokraterna att Sverige ska ha ett energisystem som bygger på 100 procent förnybar energi.

För att kunna nå målen om minskade koldioxidutsläpp och energieffektivisering vill jag se ökade investeringar av såväl offentligt som privat kapital i långsiktigt hållbara produktionsslag som exempelvis vattenkraft och vindkraft.

Sverige är en av de nationer som använder och producerar mest vattenkraft i världen, och vattenkraften är en förnybar energikälla som spelar en avgörande roll för stabiliteten i elsystemet. Trots att vattenkraften räknas som ett av de bästa och mest stabila kraftslagen, forskas det enligt min uppfattning alldeles för lite om vattenkraftens utvecklingspotential i Sverige. Jag instämmer därför i det som sägs i motion 2016/17:3393 (KD) om att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att ge Svenskt Vattenkraftcentrum i uppdrag att utreda utvecklingspotentialen för svensk vattenkraft genom ny miljövänlig teknik. Motionen tillstyrks i den aktuella delen.

Under de senaste åren har vindkraften visat på en stor potential. Utbyggnaden har varit intensiv, och Energimyndigheten m.fl. har därför tagit fram en vägledning för kommunerna för att klargöra och korta processerna kring tillståndsprövning för vindkraftverk. Jag anser att det finns skäl att följa upp användningen av denna vägledning och står därför bakom förslaget i motion 2016/17:3393 (KD) med den innebörden. Om den inte följs, bör lagstiftning övervägas. Det anförda innebär således att jag tillstyrker den nyssnämnda motionen även i denna del.

Avslutningsvis vill jag lyfta fram geoenergins potential att bidra till ett hållbart energisystem. I likhet med vad som sägs i motion 2016/17:3393 (KD) anser jag att geotermisk energi passar utmärkt i storskaliga system knutna till fjärrvärmesystem. Geoenergi fungerar utmärkt för uppvärmningsändamål både i större system och för småhus i form av exempelvis olika bergvärmelösningar. Jag vill att riksdagen genom ett tillkännagivande ska framhålla geoenergin som en del i landets utveckling till ett än mer hållbart energisystem. Jag instämmer således i det förslag som finns med denna inriktning i den nyssnämnda motionen. Motion 2016/17:3393 (KD) tillstyrks alltså även i denna del.

De övriga motionerna i detta avsnitt avstyrks i de aktuella delarna.

14. Kärnkraft, punkt 4 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 7, 8 och 12 samt

2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 och avslår motionerna

2016/17:737 av Erik Ottoson (M) yrkandena 1 och 4,

2016/17:828 av Michael Svensson (M),

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,

2016/17:1558 av Betty Malmberg (M) yrkandena 2 och 3,

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 10 och 11 samt

2016/17:2759 av Lars Eriksson (S).

Ställningstagande

Kärnkraften står för nästan hälften av Sveriges elproduktion, och en avveckling av den svenska kärnkraften skulle vara ett direkt hot mot den svenska

basindustrin och den svenska ekonomin. Hushållen skulle dessutom riskera att drabbas av än högre elpriser och tvingas förlita sig på ökad import av el som har producerats med fossila energikällor.

I likhet med vad som framgår av motionerna 2016/17:1772 (SD) och 2016/17:3301 (SD) ser vi och Sverigedemokraterna positivt på den svenska kärnkraften och dess framtid. Kärnkraften är och borde enligt vår uppfattning vara ett centralt inlag i den svenska energimixen även fortsättningsvis. Därigenom kan Sverige säkra elförsörjningen och upprätthålla den svenska basindustrins konkurrenskraft, vilket även är en förutsättning för att vi ska kunna bevara och utveckla den svenska välfärdsmodellen. Utöver detta är kärnkraften koldioxidfri och därmed ett mycket betydelsefullt medel i strävan efter att minska utsläppen av växthusgasutsläpp globalt

Mot bakgrund av det nyss anförda vänder sig Sverigedemokraterna mot Energikommissionens förslag att behålla de nuvarande principerna för planering av nya kärnkraftsreaktorer. Dessa principer reglerar bl.a. antalet kärnkraftsreaktorer, deras placering och att de endast får byggas för att ersätta de befintliga reaktorena.

Vi och Sverigedemokraterna är öppna för en utbyggnad av den svenska kärnkraften, och enligt vår uppfattning ska Sverige satsa på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjning för i första hand Sverige. Vi vill därför att riksdagen ska ställa sig bakom ett uttalande om en långsiktig satsning på kärnkraft i linje med vad som föreslås i motion 2016/17:1772 (SD). Samtidigt är vi angelägna om att de i dagsläget relativt få svenska kärnkraftsägarna inte utnyttjar sin marknadsposition på ett sätt som drabbar elanvändarna. Kärnkraftsägarnas gynnsamma konkurrenssituation förstärks också av bestämmelserna för etablering av nya reaktorer som i praktiken innebär att det bara är de bolag som i dag äger och driver de befintliga reaktorer som har denna nybyggnadsmöjlighet. Det råder enligt vår uppfattning således vissa oklarheter kring konkurrenssituationen bland kärnkraftsproducenterna och vi tillstyrker därför även förslaget i motionen om ett tillkännagivande om konkurrensen inom kärnkraftsbranschen.

För övrigt delar vi motionärernas uppfattning om att den bestämmelse i miljöbalken (17 kap. 6 a §) som hindrar utbyggnaden av kärnkraften i Sverige bör avskaffas. Därmed skulle antalet reaktorer inte längre begränsas till dagens tio och nya reaktorer skulle inte enbart få uppföras på en plats där det i dag finns andra kärnkraftsreaktorer.

Vi ser det också som bekymmersamt att kärnkraften, som är att betrakta som klimatneutral, inte jämföras med det som brukar samlas under beteckningen ”förnybart”. Kärnkraftens förutsättningar att kunna bidra till minskade utsläpp av klimatgaser åsidosätts alldeles för lättvindigt genom att olika aktörer i tid och otid hänvisar till att det inte handlar om en förnybar energikälla. Vi anser att regeringen ska lyfta fram kärnkraftens betydelse i detta sammanhang. Därför instämmer vi i förslaget i motion 2016/17:3301 (SD) om att riksdagen genom ett tillkännagivande ska framföra att regeringen

i förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att likställa kärnkraft med förnybar energi.

Sammanfattningsvis innebär det anförda att vi tillstyrker motionerna 2016/17:1772 (SD) och 2016/17:3301 (SD) i de delar som är aktuella i detta avsnitt. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

15. Kärnkraft, punkt 4 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 11 och
avslår motionerna
2016/17:737 av Erik Ottoson (M) yrkandena 1 och 4,
2016/17:828 av Michael Svensson (M),
2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,
2016/17:1558 av Betty Malmberg (M) yrkandena 2 och 3,
2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 7, 8 och
12,
2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 10,
2016/17:2759 av Lars Eriksson (S) och
2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10.

Ställningstagande

Jag och Vänsterpartiet vill att Sverige ska vara en föregångare i omställningen till ett förnybart energisystem. Investeringar i det svenska energisystemet är viktiga och nödvändiga för den pågående miljö- och klimatomställningen i Sverige. Fokus ska ligga på de förnybara naturresurserna sol, vind, vatten och skog. Mot den bakgrunden beklagar jag att såväl den energiöverenskommelse som slöts mellan fem partier i juni 2016 som Energikommissionens slutbetänkande innehåller bedömningar och förslag som jag menar går i direkt fel riktning. Jag vänder mig exempelvis starkt emot Energikommissionens skrivningar om kärnkraft. Jag anser att kärnkraften inte bara är en osäker energikälla; den är också dyr och försvårar omställningen till en 100 procent förnybar energiproduktion. Att möjliggöra en utbyggnad av kärnkraften innebär att man är beredd att låta den vara kvar i decennier framöver. Jag och Vänsterpartiet vill i stället se en avveckling av kärnkraften så fort som möjligt och anser det vara mycket problematiskt att man varken i energiöverenskommelsen eller i Energikommissionens förslag sätter något stoppdatum för kärnkraften eller ser

behovet av en stängning av kärnkraftverk genom politiska beslut. Jag anser det vara helt fel att låta marknaden avgöra om nya investeringar ska göras eller inte. Här måste politiken ta sitt ansvar och se till att kärnkraften avvecklas eftersom den är en både dyr och riskfylld energikälla och bygger på användning av en ändlig resurs. Till saken hör också att Sverige redan i dag har ett stort elöverskott. Överskottet kommer dessutom att växa ju mer förnybar energi som kommer in i systemet.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker jag förslaget i motion 2016/17:2473 (V) om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en avvecklingsplan för de svenska kärnreaktorerna.

De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

16. Kärnkraft, punkt 4 (L)

av Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7 och avslår motionerna 2016/17:737 av Erik Ottoson (M) yrkandena 1 och 4, 2016/17:828 av Michael Svensson (M), 2016/17:1558 av Betty Malmberg (M) yrkandena 2 och 3, 2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 7, 8 och 12, 2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 10 och 11, 2016/17:2759 av Lars Eriksson (S) och 2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10.

Ställningstagande

Liberalerna står inte bakom den energiöverenskommelse som slöts mellan fem partier i juni 2016, och partiets representant i Energikommissionen har valt att reservera sig mot kommissionens förslag. Ett av huvudskälen till detta är den syn på kärnkraftens roll och framtid i det svenska energisystemet som kommer till uttryck i dessa båda sammanhang.

Jag och Liberalerna vill värna Sverige nästan helt fossilbränslefría elsystem, och då måste kärnkraften tillåtas spela en central roll i den framtida svenska energimixen. Liberalerna var det första partiet att driva frågan om avskaffad effektskatt på kärnkraft och jag välkomnar därför att effektskatten nu fasas ut. Samtidigt uppstår den märkliga situationen att staten genom slopad

effektskatt ska underlätta för en renovering av kärnkraften, samtidigt som man med kraftfulla subventioner låter ny vindkraft konkurrera ut den nyrenoverade kärnkraften. Jag står därför bakom det som sägs i motion 2016/17:1070 (L) om en konsekvensanalys av vad de aviserade stängningarna av reaktorer betyder för leveranssäkerheten, ökad energiimport och för klimatet. Motionen tillstyrks i den aktuella delen. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

17. Vissa gasfrågor, punkt 5 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 21, 26
och 31 samt
avslår motionerna
2016/17:2723 av Gunilla Nordgren (M) och
2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

Enligt vår och Sverigedemokraternas uppfattning finns det en stor outnyttjad potential i Sverige för att framställa metan av olika avfallsprodukter. Denna biogas går att använda till både el- och värmeproduktion men är särskilt intressant eftersom den också fungerar utmärkt som fordonsbränsle. Den förnybara biogasen kan därmed inte bara ersätta fossila drivmedel, utan den positiva effekten blir dubbel eftersom förbränning av gasen är bättre än att den – som är en mycket potent växthusgas – släpps direkt ut i atmosfären.

För att producenterna av biogas ska få bättre förutsättningar är det enligt vår uppfattning emellertid nödvändigt med en politik som understöder deras möjligheter att koppla in sig på det befintliga gasnätet. I likhet med vad som sägs i motion 2016/17:1772 (SD) förordar vi en utbyggnad av det svenska gasstamnätet, med den primära målsättningen att nätet når ut till de jordbruksintensiva regionerna i t.ex. Skåne och Västra Götaland där tillgången till stallgödsel är god. För att utbyggnaden ska ske på ett samhällsekonomiskt bra sätt och för att hela kedjan från produktion, lagring och distribution till användning ska bli optimal anser vi – med instämmande i vad som sägs i motionen – att kompetensen på området bör samordnas nationellt och att det även bör dras upp riktlinjer för en nationell gasstrategi.

Vi anser också att det finns starka skäl för att Sverige ska försöka flytta fram sina positioner när det gäller produktion och användning av vätgas. Runt om i världen genomförs betydande satsningar på bränslecellsfordon som drivs av vätgas som energibärare. För att vidareutveckla tekniken och för att få fler pilotanläggningar på plats anser vi att det bör tas fram en vätgasstrategi för Sverige. Ett förslag med den innebörden finns i motion 2016/17:1772 (SD), vilket vi tillstyrker.

Sammantaget innebär detta således att vi tillstyrker motion 2015/16:1772 (SD) i de aktuella delarna. Motionerna 2016/17:2723 (M) och 2016/17:3393 (KD) avstyrks i de aktuella delarna.

18. Vissa gasfrågor, punkt 5 (KD)

av Penilla Gunther (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 10 och avslår motionerna 2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 21, 26 och 31 samt 2016/17:2723 av Gunilla Nordgren (M).

Ställningstagande

Bio- och naturgas bör på sikt kunna spela en allt större roll i den svenska energimixen. Naturgas är ett effektivt bränsle med mycket låga utsläpp av svavel, kväveoxider, tungmetaller och partiklar. Utsläppen av koldioxid är dessutom avsevärt lägre än vid förbränning av kol eller olja. Naturgas kommer onekligen att kunna vara en betydelsefull pusselbit i arbetet med att ersätta olja och kol i det europeiska energisystemet.

Ur utsläppssynpunkt är biogas emellertid ett ännu bättre alternativ än naturgas eftersom förbränning av biogas inte bidrar med några nettoutsläpp av koldioxid. Biogas kan dessutom produceras i Sverige, vilket ger en säkrare tillgång och ett mindre beroende av naturgasimport. Tyvärr har Sverige hittills varit dåligt på att tillvarata biogasens fördelar, inte minst som en följd av bristande infrastruktursatsningar på området.

Jag instämmer därför i det som sägs i motion 2016/17:3393 (KD) om att riksdagen bör uppmana regeringen att undersöka möjligheterna till en förbättrad infrastruktur för distribution och lagring av natur- och biogas i landet.

Motionen tillstyrks följaktligen i den aktuella delen. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

19. Energieffektivisering, punkt 6 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 36 och avslår motionerna

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 23,

2016/17:1981 av Staffan Danielsson och Peter Helander (båda C) yrkande 1,

2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 1 och

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 44.

Ställningstagande

Energipolitiken ska vara inriktad på att säkerställa en långsiktigt konkurrenskraftig och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushåll som näringsliv. Den politik vi står bakom syftar till att göra det möjligt för Sverige att upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard. Vi och Sverigedemokraterna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på bl.a. effektivitet.

Med instämmande i vad som sägs i motion 2016/17:1772 (SD) menar vi att energieffektivisering har en betydande potential inom både transport, industri och den offentliga sektorn, vilken måste utnyttjas. Effektivare energianvändning är ofta lönsam ur både ett samhälls- och företagsekonomiskt perspektiv. Dessutom är miljöeffekten större när utsläpp minskas till följd av ett lägre energibehov än när det sker via renare framställning.

Ur ett resurs- och konkurrensperspektiv är det en självklarhet att använda resurserna på ett så effektivt sätt som möjligt – den som ligger i framkant har en konkurrensfördel. För den elintensiva svenska basindustrin har energieffektivisering en betydande potential för kostnadsbesparingar. Genom att använda mindre energi per producerad enhet stärks industrins konkurrenskraft. Samtidigt vill vi framhålla att detta förhållningssätt inte står i motsats till en fortsatt expansion av den tunga industrin eller till en övergång till mer användning av el inom transportsektorn. En sådan utveckling bejakar vi även om den kan medföra att den totala elanvändningen ökar. Vi vill därför klargöra att

en effektivare energianvändning inte nödvändigtvis behöver innebära att den totala elanvändningen minskar i Sverige.

Vi vill också betona vikten av en energieffektiv inställning inom den offentliga sektorn. Genom upphandling av ny och innovativ, energieffektiv teknik i alla led, från produktion till slutanvändning, finns goda möjligheter att bidra till den fortsatta utvecklingen av ett samhälle som kännetecknas av smart energianvändning. Med det anförda tillstyrker vi det som sägs i den ovannämnda motionen om energieffektivisering.

De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

20. Energieffektivisering, punkt 6 (C)

av Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 23 och avslår motionerna

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 36,

2016/17:1981 av Staffan Danielsson och Peter Helander (båda C) yrkande 1,

2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 1 och

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 44.

Ställningstagande

Centerpartiet står bakom den fempartiöverenskommelse om energipolitiken som slöts i juni 2016 och det slutbetänkande som Energikommissionen presenterade i januari 2017. Innebörden av detta är bl.a. att ett energieffektiviseringsmål ska beslutas av riksdagen, att olika branscher ska formulera sektorsstrategier för energieffektivisering och att det ska utredas hur förenklingar och anpassningar kan ske av de befintliga regelverken och skattelagstiftningen för att underlätta för nya produkter och tjänster inom energieffektivisering. Vidare föreslår Energikommissionen att det ska införas ett särskilt energieffektiviseringsprogram för den elintensiva svenska industrin, under förutsättning att man kan hitta ansvarsfull finansiering samt att det tillsätts en utredning för att brett utreda vilka eventuella hinder som kan finnas för att möjliggöra en tjänsteutveckling när det gäller aktiva kunder och effektivisering. Utredningen bör undersöka vilka ekonomiska och andra styrmedel som är effektivast för att öka effektiviseringen både ur energi- och effekthänseende.

För att upprätthålla en hög ambitionsnivå i dessa frågor anser jag att det är önskvärt att riksdagen uttalar sig i linje med vad som sägs i motion 2016/17:821 (C). Jag instämmer således i att riksdagen genom ett tillkännagivande bör framföra till regeringen att ett ökat fokus på energieffektiviseringar ger ökad flexibilitet och minskade effektoppar och minskar behovet av reservkapacitet.

Med det anförda tillstyrks den ovannämnda motionen i den aktuella delen. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

21. Energieffektivisering, punkt 6 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 1 och
avslår motionerna
2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 23,
2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 36,
2016/17:1981 av Staffan Danielsson och Peter Helander (båda C) yrkande 1,
2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och
2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 44.

Ställningstagande

Vänsterpartiet står inte bakom den energiöverenskommelse som har slutits mellan fem partier. Partiets representant i Energikommisionen har även reserverat sig mot delar av Energikommisionens förslag. Jag kan konstatera att regeringen har valt att använda de borgerliga partiernas energipolitik som grund för energiöverenskommelsen och därefter även i flera av förslagen från Energikommisionen. Detta anser jag vara bekymmersamt eftersom det innebär att man redan från början har lagt ambitionerna alldeles för lågt. Jag ser visserligen positivt på att Energikommisionen lägger fram förslag om energieffektivisering men vill ändå understryka vilken viktig komponent energieffektivisering är för att kunna uppnå en hållbar energiförsörjning. Investeringar i energieffektivisering har också visat sig vara en mycket lönsam affär. Trots detta uppkommer energieffektivisering sällan av sig självt. Energieffektivisering kräver oftast investeringar, och dessa motverkas dels av ett fokus på kortsiktig lönsamhet, dels av att investeringar i kärnverksamheten har högre prioritet. I likhet med vad som sägs i motion 2016/17:2473 (V) anser jag att

det behövs ekonomiska incitament, framför allt för industrin och bostadssektorn att investera i energieffektivisering.

Det som brukar kallas vita certifikat är ett sådant incitament som jag tror mycket på. Dessa certifikat är ett styrmedel där staten sätter ett obligatoriskt mål för energibesparingar. Staten identifierar de parter som kommer att vara skyldiga att uppnå målet, vilka åtgärder för energieffektivisering som kommer att ingå, hur de genomförda åtgärderna och deras besparingar ska mätas och verifieras m.m. Dessutom beslutar staten om hur handeln med certifikat ska utformas.

Det anförda innebär att jag står bakom förslaget i den ovannämnda motionen om att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att återkomma med ett förslag på utformning av vita certifikat. Motionen tillstyrks således i den aktuella delen.

De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

22. Energieffektivisering, punkt 6 (KD)

av Penilla Gunther (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 44 och avslår motionerna

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 23,

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 36,

2016/17:1981 av Staffan Danielsson och Peter Helander (båda C) yrkande 1,

2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag och Kristdemokraterna anser att en trygg och säker energiförsörjning är en viktig motor i den svenska ekonomin och avgörande för vår välfärd. Min syn på energipolitiken grundar sig på förvaltarskapstanken. De ändliga resurserna ska förvaltas utan att förbrukas.

Med denna hållning är det naturligt för mig att betrakta en allt effektivare energianvändning som ett framgångsrecept för att stärka den elintensiva industrins konkurrenskraft, sänka hushållens energikostnader och minska utsläppen av växthusgasar.

En sektor som jag vill lyfta fram i sammanhanget är bostadssektorn. I likhet med vad som sägs i motion 2016/17:3347 (KD) ser jag betydande risker med

den subventionsiver som präglar regeringens agerande för att få till energi-effektiviseringsinsatser inom denna sektor. Med den tilltänkta fördelningsmodellen förefaller det inte alls osannolikt att de medel som regeringen har avsatt kommer att landa i fel fickor och således inte få eftersträvad effekt i form av en effektivare energianvändning.

För att stimulera energieffektiviserande renoveringar förordar jag den modell som beskrivs i den nyssnämnda motionen. Det handlar om en modell som framgångsrikt används i Tyskland och som i korthet innebär att staten tillhandahåller förmånliga energisparlån till fastighetsägare för energiinvesteringar i bostäder.

Jag kan konstatera att det pågår en utredning om ett statligt energisparlån, men anser att det redan nu finns anledning för riksdagen att uttala sig om vikten av att den tyska modellen uppmärksammas av utredningen. Därmed tillstyrks förslaget i den nämnda motionen om att en sådan modell ska utredas.

De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

23. Vissa övriga frågor, punkt 7 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 27 och
avslår motionerna
2016/17:624 av Laila Naraghi m.fl. (S),
2016/17:1301 av Jan Lindholm (MP),
2016/17:1727 av Said Abdu (L),
2016/17:1948 av Hans Rothenberg (M),
2016/17:2053 av Jan R Andersson (M) och
2016/17:2382 av Carl-Oskar Bohlin (M).

Ställningstagande

Sverige är ett land med mycket torvmark. Av den förhållandevis ringa mängd torv som bryts i vårt land används en del för att producera energi. I Sverige klassas denna torv som förnybar vid kraftproduktion och är berättigad till elcertifikat, medan den vid värmeproduktion omfattas av EU:s handel med utsläppsrätter och då betraktas som en fossil energikälla. I likhet med vad som sägs i motion 2016/17:1772 (SD) anser vi att så länge elcertifikatssystemet finns kvar ska torven klassas som förnybar. Samtidigt instämmer vi i det som sägs i motionen att regeringen inom EU bör verka för att torv från påverkade

torvmarker ska behandlas på samma sätt som övriga biobränslen inom ramen för handeln med utsläppsrätter. Detta skulle ge bättre förutsättningar för torvutvinningen i Sverige och kunna minska behovet av att importera fossila bränslen. Torven kan därmed även vara en viktig sysselsättningsfaktor på landsbygden.

Därmed tillstyrks motion 2016/17:1772 (SD) i den aktuella delen. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:117 av Josef Fransson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska prioritera att gruvnäringen har tillgång på leveranssäker energi till globalt konkurrenskraftiga priser och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:416 av Jenny Petersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att främja egenproducerad energi och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:531 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera samhällsnyttan och kostnaderna för vindkraftsutbyggnaden i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att redovisa kostnaderna för den vindkraftsutbyggnad som hittills har gjorts och totalkostnaden när det är färdigutbyggt och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:624 av Laila Naraghi m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Simpevarp som centrum för svensk elproduktion och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:737 av Erik Ottoson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kärnkraften kommer att behövas för Sveriges framtida energiförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör upprätta en strategi för hur fjärde generationens kärnkraft kan bli en viktig del av den svenska energiförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:821 av Annie Lööf m.fl. (C):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att bygga ut den förnybara energin och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat fokus på energieffektiviseringar som ger ökad flexibilitet och minskade effekttoppar och som minskar behovet av reservkapacitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för en effektiv implementering av innehållet i energiöverenskommelsen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:828 av Michael Svensson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kärnkraftens betydelse för svensk energiproduktion och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1027 av Katarina Brännström och Roland Gustbée (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bättre efterfölja intentionerna i energiöverenskommelsen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1070 av Jan Björklund m.fl. (L):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fasa ut subventioner till olika energislag och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna vårt i princip 100 procent fossilfria energisystem och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en konsekvensanalys av vad stängningar av reaktorer betyder för förlorad baskraft och ökad energiimport liksom klimatet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om solenergi och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste delta aktivt i arbetet med energiunionen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1301 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sårbarhet och systemfel med el för uppvärmning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1558 av Betty Malmberg (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kärnkraftsproduktion inte bidrar till växthuseffekten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte i förtid ska fasa ut befintliga, säkra och uppgraderade kärnkraftsreaktorer och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1727 av Said Abdu (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna torven som en användbar resurs för att minska vårt beroende av fossil energi samt även se torvens betydelse för sysselsättningen och för den gröna näringen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1737 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en nationell strategi för en klimatneutral basindustri till 2040 där industrins ansvar synliggörs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energipolitikens inriktning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för en ökad magasineringskapacitet för vattenkraften och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för småskalig vattenkraft och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig satsning på kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konkurrens inom kärnkraftsbranschen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 17 kap. 6 a § miljöbalken bör avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upphäva planeringsmålet om 30 TWh vindkraftsel per år och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en utbyggnad av stamgasnätet till våra jordbruksintensiva regioner och tillkännager detta för regeringen.

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ta fram en nationell gasstrategi för maximal samhällsnytta och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att torv klassas som förnybart i EU och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en vätgasstrategi för Sverige och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivisering och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1948 av Hans Rothenberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra skillnad på dränerad och odränerad torv samt att inte likställa torven med fossila bränslen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1981 av Staffan Danielsson och Peter Helander (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tidigareläggande av kraven i ekodesigndirektivet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2023 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla för lantbruksföretag att bli självförsörjande inom förnybar energi och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2053 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kärnkraftens spillvärme i fjärrvärmeproduktion och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2382 av Carl-Oskar Bohlin (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att torv på dränerad mark ska klassificeras som ett biobränsle och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2398 av Sara-Lena Bjälkö (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förnyelse och effektivisering av befintlig vattenkraft och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2416 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektiviserings- och energisparlån och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på utformning av s.k. vita certifikat och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det utöver Energimyndighetens solstrategi bör inrättas nationella planeringsmål för solex och solvärme och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ägarna till Oskarshamn 1 och Ringhals 1 bör leverera avvecklingsplaner under denna mandatperiod, med en avvecklingstid på högst fem år, och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en avvecklingsplan för de resterande reaktorerna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2670 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att energipolitik ska vara långsiktig och effektiv och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2723 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av att stimulera en ökad användning av biogas även som fordonsbränsle och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2759 av Lars Eriksson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en minskad sårbarhet i den svenska energiförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3114 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna om och stödja den småskaliga vattenkraften och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3167 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att långsiktiga regler kommer på plats för att möjliggöra utbyggnad av förnybara bränslen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3189 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha ett robust energisystem på tre ben med vattenkraft, kärnkraft och ny, förnybar energi och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3301 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen både i Sverige och i EU bör fokusera klimatpolitiken på energiforskning och på nästa generations koldioxidneutrala energi och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att likställa kärnkraft med förnybar energi och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en modell för energisparlån och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3393 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt ska arbeta för att uppnå såväl EU:s som Sveriges energi- och klimatmål och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Energimyndigheten bör ge Svenskt vattenkraftcentrum i uppdrag att göra en översyn av utvecklingspotentialen för svensk vattenkraft genom ny, miljövänlig teknik och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den vägledning som tagits fram av bl.a. Energimyndigheten kring kommunal tillstyrkan vid tillståndsprövning för vindkraftverk bör följas upp och utvärderas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna för förbättrad infrastruktur för distribution och lagring av natur- och biogas och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att geotermisk energi som energislag behöver komma fram och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av subventioner för alla energislag bör göras och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Energimyndigheten ska erbjuda energirådgivning till både privatpersoner och företag och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidhålla vikten av energiunionens syfte att säkerställa överkomlig, trygg och hållbar energi för EU och dess medborgare och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av EU-ländernas oberoende av andra länder gällande energitillförsel och tillkännager detta för regeringen.